

Adversariorum anatomico-medico-chirurgicorum decas prima ... / Cui adjuncta est Michaelis Ernesti Etmulleri [sic] Epistola problematica ... de ovario novo.

Contributors

Ruysch, Frederik, 1638-1731.

Ettmüller, Michael Ernst, 1673-1732. Epistola problematica.

Publication/Creation

Amsterdam : Jansson-Waesberge, 1717.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/gttyqxqh>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

FREDERICI RUYSCHII

*Anatomes & Botanices Professoris, Academiae Caesareae
Curiosorum Collegae, nec non Regiae Societatis
Anglicanae membri,*

ADVERSARIORUM

ANATOMICO-MEDICO-
CHIRURGICORUM

DECAS PRIMA.

In quâ varia notatu digna recensentur.

CUM FIGURIS AENEIS.

CUI ADJUNCTA EST

MICHAELIS ERNESTI ET MULLERI

EPISTOLA PROBLEMATICA

Ad V. C. FRED. RUYSCHIUM

DE

OVARIO NOVO.

AMSTELODAMI,

Apud JANSONIO-WAESBERGIOS.

MDCCXVII.

COLLEGIO
NATURÆ CURIOSORUM
AUSPICIIS
INVICTISSIMI CÆSARIS
LEOPOLDI
CONSCRIPTO PRIMUM
JAMQUE DUCE ET AUSPICE
CAROLO SEXTO
FLORENTI
LIBRUM HUNC TESTANDÆ REVERENTIÆ
ET GRATITUDINIS.

ERGO

INSCRIBIT

FREDERICUS RUYSCHIUS.

C O L L E C T I O N

N A T U R A L H I S T O R Y

A N D

I N V E S T I G A T I O N S

I N T H E

C O U N T Y

O F

C A R O L I N A

A N D

A S S E S S M E N T

O F

THE

STATE

OF

18

ADVERSARIA ANATOMICA.

Itam mihi, sanitatem, animum, atque vires benignissimè largitus est Deus Ter Optimus Maximus, ut cum gaudio absolverim jam pridem Thesauri mei Anatomici decimum. Constitueram opus illud continuatà porrò serie producere; sed re penitissimè expensà mutavi sententiam: quia longè magis me prodesse posse Lectoribus credidi, si omnem deinceps facultatem, quâ Deus me ditabit impendero conscribendis iis, quæ puto à me vel primo fuisse inventa, aut si forte Alii me prius detexerunt, clariorem tamen in lucem per me protacta jure quodam mihi fas sit asserere.

Quum verò super hoc negotio cum animo meo seriò, & diu deliberarem, auspicatò in memoriam venit propositum egregii Johannis Baptistæ Morgagni, quod in Medicinæ eximia commoda profecutus fuit, dum titulo Adversariorum Anatomicorum evulgavit ea, quæ eleganti industriâ repererat, aut revocaverat ab interitu olim tamen cognita. Quoniam enim ita instituenti animum opus haud est, ut de concinnando rerum ordine multum sit sollicitus, parcit tempori, rerum observata auget, effugit repetitionem, longeque magis incumbit gravi materiæ, quam inanibus ornamentorum. Imitari conabor id ipsum, ut oportunitatem nansciscar, quâ emendem errata mea Anatomica, quæ ipse fortè in aliis meis olim scriptis commisi: Quis enim mortalium omnibus se horis sapere jactet? Quis ab errore immunis? de me, id vel cogitet, absit! Satis superque vidi, atque dolui, hinc inde excidisse festinò, quæ maturescentis senii prudentiâ aliter dictata vellet, multumque referre, an juvenili impetu efferantur quædam, an verò ab Octogenario multos pressa in annos prodeant. Sed & simul utar lege, quæ cunctis præscripta est naturæ

Cultoribus : scilicet , si erroris quid perspexero in operibus alienis , monebo audacter ; neque tamen hac ego gratiâ , Eosdem aspernabor : quia homini impossibile puto , ita benè subductâ ad scripturam ratione esse , ut nihil postea vel ipse corrigendum æstimet.

Ipse gaudebo sane , si quis in meis deprehensa vitia in melius commutet : *Damus hanc veniam , petimusque vicissim.*

I.

*De Conceptu foecundo , Seminisque recepti
hospitio & viâ.*

AD conscribendam naturæ ipsius pulchrè intellectæ historiam observata per sensus prius requiri , id verò abunde constat ; atqui in illa , nihil cognitu difficilius , usuve præstantius , legitur , quam enarratio sincera eorum , quæ in animalibus , maximè autem in homine ipso , spectari queunt ; cuius interim descriptio nusquam minus certa vel clara habetur , quam ubi occupatur in contemplatione ortus ipsius : quare Alexander , ut præclari quid in hisce addisceret , immensos adeò Thesauros effudit , quibus utens Aristoteles indagavit hanc Physices particulam , quæ circa generationem animalium versatur. Et profectò maximus inter veros Philosophos habendus Guilielmus Harvæus , qui ut orbis eruditi lux , ita Brittanniæ intaminatus honor , plus promovit hanc historiam solus , quam cæteri unitis laboribus ; huic quippe Serenissimus Magnæ Brittanniæ Rex , Carolus primus , animo verè Regio , quam generosissimè largitus est , quæ vota Harvæana tantum opus molientis , petebant.

Mihi ergò sensa hujus consulenti mirum semper visum fuit , quod velit , statim à coitu atque foecundo conceptu incisus foemellis nihil Seminis Masculini in Utero , ac in cavis Tubarum Fallopii , apparere. Asserti quidem hujus veritatem auctoritas Viri asseruit quam plurimis , mihi reliquit semper dubium. Circumspexi ideò à multis abhinc annis ad omnia , quorum indicio scire possem , quid in hac re doceret ipsa rei speculatio. Rarum est , quærenti eventum respondere in hisce :

ce : rarissimum omnium , in corpore humano ipso cernere , quid hujus rei contingat , quare mihi , bis jam hac contemplatione fruente visum est vobis Viri Nobilissimi , explicare rem , utut reperi.

Juvenis ætate , atque vigore corporis , utpote trigesimo nondum perfunctus vitæ anno , formosâ meretricis pulcherri-
mæ facie plectus , eò rem deduxit denique , ut complexu venereo illius , suis ex votis frueretur. Simul ac verò suam voluptatem expleverat , detestabili facinore scorti jugulum ita discidit , ut ex templo moreretur : statim nos duo poliatri , simul cum chirurgis , jussu Magistratus eò missi , ut cognosceremus conditionem vulneris , atque de eâ Judicibus renunciareremus scripto.

Deprehenduntur à nobis Vasa sanguifera Colli ita abscissa , ut ilicò inevitabilis mors subsequuta fuerit : cum verò scirem , quæ contigerant , incidi abdomen cupidissimus videndi ea , quæ in Utero atque partibus conceptui propriis forte occurrere essent.

Quam prudentissime ergò Uterum , Ovariorum ductus , & annexa , Cadaveri exemi : vidi Os Uteri clausum , lenissimè digito præssum se aperire , atque seminis guttulam dimittere , statim suspicatus , quid rei futurum esset , coram Viris Eruditissimis atque faciundo Medicinam claris , Henrico à Bronckhorst , Hermanno Schyn , & Justo Freder. Ritmeyero , Medicinæ Doctoribus , Uterum secundum longitudinem suspensâ manu , ne quid turbaretur , aperui , vidimusque cavum Uteri albo , naturali , atque bono semine masculino repletum , utramque etiam Tubam Fallopianam , eodem semine plenam : quare miro hoc phænomeno bene ab omnibus perspecto , ilicò cuncta hæc immisi liquori meo balsamico , ubi uti illis Clar. viris prædixeram induruit semen locis iisdem atque adhæsit , ut vel jam adhuc luculentissimè videri queat , nullâ omninò re mutatâ , nisi quod cuncta jam vi liquoris obduruerunt. Idem olim vidi in cadavere mulieris cum adultero depræhensæ in adulterio , statimque à marito depræhensore interfectæ , ut descripsi in Thesauro Anatomico , quem ordine vº. evulgavi. Hinc suspicor ad foecundum conceptum , ipsum crassum semen in interiora Uteri , & Tubarum Fallopianarum recipi ; non tantum id , quod spirituum exhalantium specie , eò pervadere

vadere quacuncque demùm viâ Harvæani autumant. Testatur Fallopius sæpenumero se in Tubis hisce verum Semen deprehensum plurimis Spectatoribus observandum præbuisse. In Observ. Anatomicis. Vid. & de Graaf, de generat. mulier. Cap. XIV.

II.

*De Ovario, ut habetur, novo, & de
Hydatidibus plura.*

QUUM verò Genitales in foeminâ partes adeò compositæ sint, mirisque intricatæ involucris, simul rara adeò ipsis oculis spectaculorum circa fabricam tempore foecundationis occasio, quis miretur varias hinc exoriri scrutantibus sententias super iisdem rebus! Ideo post binas, quas modo descripsi, observationes, commode dabo responsum Epistolæ, quâ me decoravit publicis excusâ typis Vir Clariss. Mich. Ernestus Etmullerus, anno jam elapso; satius quidem fuisset respondendo obsequio citius defunctum me fuisse, fateor, at varia, neque temerè effugienda negotia, votis sæpe meis obstant, occupato autem homini, longè magis seni; familiaris nimium agendorum procrastinatio atque tarditas quædam singularis.

Scripserat quidem in illa Vir præclarus, Dexterrimum artis Anatomicæ cultorem Marthinum Naboth, existimare, inventum sibi novum, fortè unicum, Tertium saltem Ovarium, rejicere idèò illa pervulgata duo, quæ omnes hætenus pro veris admiserunt post Harvæum Ovariis muliebribus, neque agnoscere nisi unicum hocce novum pro vero. Quum verò Celeberrimus & præclarus Professor Etmullerus meam super novo hoc dogmate sententiam pariter requirat, tamen responsum haud festinavi, quia innumeris occupabar scrutationibus structuræ Viscerum aliorum, tum etiam, quia prius necesse habui in cadaveribus muliebribus omnia perquirere, denique quoniam ea jam argumentorum pondera Etmullerus attulerat, quibus multa addenda me habiturum esse vix sperabam. Profiteor igitur palam, plurima me cadavera foeminina, eaque variæ valde ætatis, incidisse, atque intento perlustravisse animo & oculo, neque tamen unquam in cavo Uteri vidisse aliquid,

aliquid, quod ullâ omninò specie Ovarium verum referret. Deprehendi quidem interius in Ultero circa ejus Collum Fabricam talem, qualem Eruditissimus, atque Elegantissimus Morgagni descripsit operis sui Pag. 11. §. 14. depinxit verò quàm exactissimè Tab. 3. supra literam K. rugis, fibris, valvulis contextam. Ibidem loci frequens sic satis est cernere Hydatides vario ut numero & situ, ita & magnitudine. Videtur autem harum quasdam tum forte occurrentes Laudatissimus modò Auctor citato eodem depingendas curavisse loco.

Nunquam verò cogitandum erit, has ipsas vel Ovarium, vel aliquam illius partem, constituere. Neque certè Perspicacissimus Regnerus de Graaf in aureo de Genitalibus Mulierum libro, capite septimo, postquam descripserat has Valvulas, nec minus nitidè Tab. ix. sub literis D. C. E. & Tab. x. Lit. H. K. L. depinxerat, unquam somniavit de statuenda hic Ovarii sede. Videtur tamen Clarissimus Naboth contemplatione eorum, quæ jam descripta dedi, in sententiam hanc nimis profectò præceps incidisse. Quæ autem Egregius Vir argumenta allegat, ut paradoxum suum firmet, diluit Insignis Etmullerus. Profectò audacter nimis auctor ille asserit, *Conceptum fieri potuisse absque subsidio ullius Vesiculæ ex Testiculis Foemineis oriundæ, & mulieres concepisse, imò peperisse, quæ tamen omnibus Testiculorum Vesiculis caruerant.* Undenam, quæso, id perspectum fuit? quibusnam documentis evincitur? quonam modo probari unquam poterit, his Foeminis tempore conceptus nullas adfuisse Vesiculas? an quia post gestationem, partum, mortemque, nullæ inventæ fuerunt? nemo certè facilè patietur debili adeò ratiocinio eripi sententiam, quæ Accuratissimorum Virorum sagacissimâ indagine tantò annorum successu plusquam probata fuit, & accepta. Neque multum proficit exemplo, quod ad asserendam opinioni suæ fidem citat ex Auctoritate Clarissimi Professoris Christiani Schambergii, quum ait, *in incidendo cadavere puerperæ ilicò post partum difficilem mortuæ invenisse molem Testium solitâ magnitudine quadruplo majorem, intra eos verò nec Vesiculas, nec Glandulas; sed abundantis pinguedinis, cum pilis intermixtis, copiam.* Namque morbi nativam partium fabricam subito immutant, sæpeque constitit novem mensium gestationis

tempore ipsa Ovaria omnium minimè Vesiculas suas offerre, sed toto hocce decursu in officio suo, quasi otiando, feriari: imò verò ne tunc etiam, ut & ilicò à partu haud apparet illa interior Colli Uterini structura. Ipse ego sæpe numero Steatomata ejusmodi reperi in Testibus; quin & à longo tempore inter Musæi mei rariora asservavi Ovaria, in quibus Atheromata inveni pultaceâ plena materiâ, neque id modò, verùm Dentes veros, atque ex amussim factos, dispositos autem racematim ibidem repertos figurâ dudum expressi in Thesaur. Anatom. 1°. ut & alium dentem humanum in Atheromate Ovarii stabulantem reperi, qui nunc à capillo pendens, tenetur pede anteriore sceleti nitidissimi murini in eodem meo armario.

Quam improbabilis, ne gravius apponam quid, est enunciatio Nabothii, qui statuit Tubas Fallopii, neque virile semen ex Utero ad Testes, neque ab his in Uterum Ovula contenta deferre?

Utinam ponderasset Vir Egregius paulò majori cum curâ, quæ Viri Clarissimi Graafius, Hornius, Drelincourtius, Swammerdammius, Cyprianus, Nuckius, Malpigijs, tota in Brittanniis & Galliis eruditissima Societas, tot experimentis, Embryonum, Abortuum, Partuum, Monstrorum, in hominibus brutisque, observarunt, atque conscripserunt! utinam trutinasset sollicitus quæ in recentioribus Academiæ Regiæ Parisiensis monumentis habentur de Foetibus in ipso Ovario, in omni parte Tubæ Fallopiæ, æquè ac in cavo Uteri repertis! haud crediderim ob unam, aliamve, levem satis ratiunculam deserturum fuisse systema, cui statuendo tot, tamque Egregii Viri operam navaverant; haud quaquam porò dubito, quin Optimus opinionis hujus Auctor, prælectâ Observationum præmissarum utrâque, cessurus sit veritatis viribus.

Denique video D. Naboth proferre contra vulgarem Medicorum Doctrinam, quod Tubæ Fallopiæ sæpe circa Fimbrias suas laceras, ita constrictæ fuerint, ut coaluerint omnino. Vera quidem hæc agnosco expertus. Sed quid inde infertur! profectò id unum, per morbos hæc contingere scilicet. Nunquam tamen exemplo verò constitit mulieres, diu postquam utraque Tubarum concreverat penitus, concepisse, sciant

sciant hâc occasione Anatomes studiosi verissima esse, quæ dudum evulgavi scribendo: aliquoties me observasse Fimbrias Fallopiæ Tubarum in unum coaluisse cum Ovariis ipsis. Ut enim Anatomicorum decus, amicusque mihi, dum fata sinebant, integerrimus, Regnerus de Graaf, id ipsum haud tantum observavit, Lib. de Genital. mulier. Cap. 1. sed & icone vivâ expressit Tab. XIX. fig. 5. & fig. 1. literis C. F. atque Fallopius id toties viderat, ut in Institut. Anatom. id fere semper putaret, sed errorem correxit in Observ. Anatom. ita ego ipse specimina talia in Musæo meo adservo. Quia tamen Insignis inter Anatomicos Morgagni, posteaquam id in Observationibus meis Anatomico-chirurgicis legerat, dubitavit an sæpe fieret, nec videtur Ipse illud unquam oculis spectasse suis, promptus sum profectò, qui Eximio atque Meritissimo Professori, si id modò velle, rescivero, transmittam ipse specimen ritè paratum, ut conservari queat, in quo rem ipsam contemplabitur; quum plura exempla præsto mihi sint. Neque diffitebar interim, quum res ipsa ita se habeat, longè frequentius me illud fuisse expertum in vetulis, decrepitis, effoetis, quàm in corporibus juvenilibus.

Quæ quidem omnia, ut ad propositum revertar denique, id efficiunt, ut firmus credam certusque, quod tamen tanti Viri pace dictum velim, Ovarium illud fictum Nabothianum fuisse modò Hydatidum inter rugas Valvulosas Os Uteri internum obsidentes natarum congeriem. Hydatides autem huiusmodi, ut in omni morbo lento partes quascunque occupant, ita viscera præprimis infestare interiora observantur frequentissimè. Ego verò censeo Hydatidas esse extremitates Vasorum sanguiferorum, quæ priorem suam mutaverunt naturam, atque in vitiosam degeneraverunt fabricam. Id didici maximè ex eo, quod Placentas, in quibus nulli Lymphæ ductus inveniuntur, aliquoties spectaverim Uterinas, imò & inter mea asservem hucusque quæ unam partem omninò in Hydatidas conversæ sunt, aliam verò partem sanæ, quin imò habeo alias, quarum tota fere in Hydatidas hæc permutata cernitur, quæ alii habuerunt pro falsa conceptione. Jecinora quondam inveneram, quæ etiam penes me recondita servo, quorum tota moles abierat penitus in Hydatides. Demonstrare quoque possum in Musæo meo Peritonæum Hydropicæ foeminæ

foeminæ integrè conversum in Hydatidum texturam. Videre etiam mihi quondam contigit in ipso plexu Choroide Hydatidum quam plurimas. Neque tamen usquam frequentius reperias id genus mali, quàm in Abdomali regione; ita tamen ut longe plus, & acerbius foeminas infestet, quam viros. In ipso autem corpore foeminino magis ovaria, quam alias partes, occupat. Quam mirabile est, licet sit adeò frequens, videre ampullulas aquâ turgentes ab ipso pendere tam Utero, quam ab annexis illi partibus, quæ Uniones sanè referunt hærentes à pedunculis varietate longitudinis admodum diversis? huc autem advertas, quæso, animum! nascuntur aliquando ex Hydatide parvâ utres ingentes profectò, dum exiguo ab inchoamento crescit assiduo novi humoris appulsu in terribilem molis immanitatem, quâ totum abdominis cavum ad crepaturam usque repletum visum quandoque fuit. Malum sanè frequentius multò, quàm creditur. Fit eâ re morbus, quem Hydropem clausum vulgus appellat. Qui absque undulatione est, uniformi, durissimèque tenso tumore manifestatur, neque patitur prementi cedere partes, nec sonum edit ullum oscillante corpore. Memor equidem pulchrè sum casus, dum in cadavere muliebri, aperto abdomine inveni saccum aquâ turgidum, adeò certè magnum, ut serosi liquoris copiam contineret, quam novem vulgares urnæ (quas *water-emmers* Batavi appellant) tantum capere poterant. Mirum verò, extrâ membranaceum huncce saccum nihil in Abdomine præterea inveniebatur laticis.

Ipse autem capax hicce saccus ex Hydatide expansa, in molem hanc vix imaginabilem increverat, interimque pro rato, quò increfcebat, pellis ejus incrasscescebat simul. Quod etiam in omni ferè simili tumore fieri solet. Quid enim? in Ganglione, Atheromate, Meliceride, Talpâ, aliisque id genus Tumoribus, quæ in principio tenues erant pelliculæ, ubi multum increvit Tumor, instar crassioris, lentique corii spissantur. Ipsa quoque Vesica urinaria diu à magno extensa calculo se ipsâ multis vicibus crassior reddi toties conspicitur; quod qui ignorant, infelicissimè sæpe hâc de causâ in Lithotomiâ errant Artifices.

Omnia nunc hæc observata nos docent, haudquaquam absolum esse, si dixero, ut jam ante, Hydatides hæc circa
Uteri

Uteri internum Os in cavo ejusdem sæpe natas mirabilia quam plurima efficere.

Manum ergo subducerem de tabulâ ; nisi unum alterumve adhuc Viro Celebri memoratum vellem : dissecuisse me scilicet ante quadraginta & sex abhinc annos in demonstratione publica Cadaver mulieris , atque invenisse in cavitate Uteri ejusdem Embryonem , qui corpore suo toto æquabat Hordei mundati granum , simulque quam clarissimè deprehendisse in ipso Ovario cavitatem quandam hæere , quæ manifestò habebat Ciceris magnitudinem , cujus concava facies sanguinolenta spectabatur atque rugosa , planè eodem apparatu , quo concava Uteri superficies ilicò à partu semper videtur. Forte quoque fidem receptæ asserit sententiæ pulchri exempli speculatio ; etenim Uterum muliebrem conditum habeo , cujus Ovarium multa continebat Ova , ex quibus crepantibus , fetisve , exsiliit Lymphaticus humor , verum inter plurima horum unum spectatur Ovario adhuc adhærescens interim tamen imprægnatum foecundatione genitali ut Tibi cernere datur contemplanti annexam hic figuram. Ad Te se convertit mea scriptura Clarissime Etmullere , qui occasionem fecisti huic dissertationi , quam locupletissimo augmento amplificare datum esset , nisi actum non agendum scirem.

III.

De Glandulis Cutis humanæ , atque de Papillis nervosis.

AGite jam , experiamur quid sensus de hisce doceat ? utraque Cuti adesse asseruere Steno , Swammerdam , Malpighius , magna illa & clara in Anatome lumina. Utque fieri natum , audaciâ asserendi hosce Auctores multum adhuc superaverunt cæteri , licet minus instructi fuerint experimentorum supellectile , sed foecundiores figmentis. Vidi ita quondam Iconibus has ita delineatas , ut obstupuerim merito ad infrænatam adeò licentiam fingendo , specta Tabulas , quibus Celeberrimus Prof. Bidlous hæc depictas evulgavit in magno suo opere Anatomico , confer deinde accuratam rei ipsius

B

con-

considerationem, ut videas quam sibi indulgeant sæpe Auctores, quantâque sit circumspèctione opus, antequam tuto iis fidat Philosophus. Fateor interim post tot molimina nunquam Glandulas hasce detegere me ita valuisse, ut eas describere possem, imò ne videre quidem licuit. Devinctum itaque me profiteor Illi, qui eas ibidem existentes oculis exhibuerit meis. Interea loci unicuique spectatori harum deliciarum idoneo demonstrare jam possum, & quidem jam tantum, Organum nervosum cutaneum tactui exercendo proprium dictum. Quum enim haud ita dudum Vasa sanguifera in binis Cruribus humanis materiâ meâ replerem in alios usus, aliudque prosequere eo ipso propositum, bonâ fortunâ & auspiciatò, evenit, ut ita replerentur ambo, ut undique penitus ruberent præ innumerabili Vasculorum multitudine. Hoc ipsum quum lætabundis perlustrarem oculis, ilicò liquidò advertēbam toto Cutis tractu plurima loca esse albicantia, turgidula tamen, atque in obtusum elevata apicem, denique Pilis enatis originem clarè præbentia. Quæ contemplatus facilè censui Nervosas hasce extra minima Vasa repleta Papillas esse habendas. Facit imprimis eò mira simul observatio, dum toto Cruris, Pedisque ambitu evidenter, ubique cernerentur, neque tamen ulla inveniretur in convexâ parte Pedis, quam dorsum ejus vocant vulgò. Quid inde? an tactui minus est apta nata hæcce pars? omnino. experire, & invenies. An ibidem igitur nullæ adsunt? id haud dixero. Forte minores, aut profundius sitæ, minus apparent. Fateri tamen cogor, me ipsum olim, & sæpe, credidisse non modò, sed & scriptis asseruisse Glandulas hasce cutaneas adesse. Sed magis id egi præceps, & abreptus auctoritate omnium fere Anatomicorum, quam veris experimentorum documentis. Scire tamen est, inter cuncta argumenta, nullum plausibilius esse, quod Glandulas hasce doceat adesse, quam mira illa in morbis tubercula, quæ toties sub Cuticulâ ex ipse se Cute elevant, atque protuberant.

Ipse utique in armario meo plura talia spectanda servo. Verum, ubi cum curâ hæc examinavi, putavi Glandulas non esse, sed Epidermidis quasdam elevationes.

Neque alienum me fateor à sententiâ, quam Amicus meus Clarissimus Hermannus Boerhave, Botanices, Medicinæ,
&

& Collegii Practici Professor publicus in Academiâ Lugduno Batavâ ore, & literis, mihi explicuit.

Ille scilicet reperit sub Epidermide in ipsâ Cute, aut quandoque infrâ ipsam, hærere parva quædam receptacula, rotundula, ambitu tenuis membranulæ confecta. Hæc quidem superiori, quâ Epidermidem spectant, parte aperta observat ita, ut angustato tamen orificio conniveant, neque facile nimis contentum humorem eructent. Vidit quoque evidenter Epidermidem ipsam pertusam ibi, ubi hæc folliculorum emissaria adsunt, ut ex specu cavo cum folliculo cavo in orificia eorum angusta, ex his per apertam super eâ Epidermidem iter sit quandoque patulum. Membrana constituens Vascula hæc undique pertunditur per extremas fistulas adferentes humorem blandè pinguem, dum recens omninò huc allabitur, est enim tunc tenuis, limpidus, inodorus, insipidus. Ubi verò receptus hic loci quâcunque inertia diutius hæret, exhalante ejus parte liquidissimâ inspissatur, tenax redditur, utque oleis ferè proprium ceræ tenacis indolem adipiscitur, stagnat, vix perspirat, augetur, tubercula creat, & morborum cutaneorum frequentissimam, licet prætervisam, causam præbet. Putat autem humorem hunc unctuosum, in sanitate incolumi, emolliendis, laxandis, à rigiditate & ariditate præservandis, in flexilitate requisitâ conservandis extremis intervenire; defectu verò ejusdem diros excitare morbos. Hunc esse asserit oleosum liquorem, quem recentissimis inventis oculis spectabilem reddit Leeuwenhoekius, ut ipsi mihi per comitatem ejus insignem videre licuit. Hunc esse eundem, quo inuncta cernitur largissimè facies sanorum, simul ac blando ad saturitatem somno resecti splendentem quasi ex inunctione olei vultum exhibent

Hanc ipsam pinguedinem Capillos inungere, juxta eosdem defluere, atque flexilitatem iisdem conciliare unctuosam, ne ariditate findantur, qui aliter unus est inter morbos capillorum. Deprehendi imprimis hæc organa iis corporis locis, ubi partes magis exponuntur aëri, sibi mutuò magis contiguæ sunt, aut attritu quodam maximè agitantur. Unde ad Palpebras, Faciem, nasum, axillas, inguina, præputium, nates, pedum inferiora, imprimis apparent. Quando liquor hic spissatur facit illas exiguas papillas albas, quæ glandes valde parvas refe-

ferunt, in facie frequentes, imprimis in naso: hæc pressæ fortiter eructant lentam materiem, albam, ceraceam. Si folliculi magis replentur fiunt tubercula parva, quæ partes contiguas leniter inflammando, rubedinem, pruritus, pustulas faciunt varii coloris, adspectus ingrati. Quando deinde turgent magis, crassamentum incipit per meatum folliculi usque ad superficiem Epidermidis per meatum illius exire, & quâ parte aërem experitur cærulescere, vel nigrescere, in apice; si tum fortiter premitur intra binos oppositos digitos, tum ex ampullato receptaculi ventre lenta materies per angustatum collum pressa, in ipso hoc transitu formatur in cylindrum contortum, qui apice nigro, longo, albo, intorto, corpore, tam exquisitè vermiculum refert, ut Medici pariter & idiotæ decepti hanc imagine putent se vermes cutaneas oculis vidisse.

Verum quando magis increfcens magisque, turget aggesta materies, tum Atheromati, Meliceridi originem dat veram & unicam, prout materies pulti, vel cerato melli magis assimulatur. Quin etiam, quando tubera talia maligna evadunt Leporam, & Cancrum cutis nec non Elephantiasin, excitari autumat. Atque huc usque animi sui sententiam super his mihi explicatam paucis dedit, poscentique evulgare hanc occasione concessit: posset verò eam locupletissimis rerum documentis amplificare, atque hinc docere veriore methodum affectus cutaneos curandi. Neque ego ipse hisce magis investigandis deëro: interim tamen nemo corpora hæc potius Glandulas, quam receptacula humoris pinguis vocabit. Tu interim vides, mi Lector, haud ita insulsum me esse, ut esse negem, quidquid propriis non usurpo oculis.

Absit talis à me vanitas? Id assero verus, mihi nondum visas esse, ideoquè devinctissimum me fore illi, qui luculenter easdem indicaverit. Neque est quod putet quis sudoris excretionem absolvi per subcutaneas Glandulas, licet plerique ita assentiantur præeunti Excellentissimo Anatomicorum Marcello Malpigio, nihil minus: nam ultimæ Arteriolarum extremitates, quæ tomentosæ Gossypii tenuitatem plurimum exsuperant, canales sunt ipsi, quibus sudoris transmittitur materies. Eadem autem fistulæ exhalant etiam specie invisibilis fumi emeritos humores ex corpore & superfluos. En verò

ex.

expansum mihi campum hîc latissimum exspatiando per varias Aliorum super his, quæ modò exposui, sententias. sed abriperent me hæc à proposito meo, ut scilicet manifestos errores, quos in Anatomicis Ipse commiserim, vel alii, absque ullo odio, solo veri amore, exponam.

I V.

*De Glandulis aliarum partium
membranosarum.*

INteriora Cerebri cava, Ventriculos vocant Magistri, Pleuræ ambitum interiorem, Pericardium, Peritonæi cavitatem, Tunicamque Testium vaginalem dictam, semper madere, lubricari, vaporoso humore allui, omnes norunt. Neque minus evidens habetur laticem hunc in cava illa pulsum libere sursum inde emanare retrogrediendo. An verò opus illud efficeretur Stenonianis, & Malpighianis Glandulis, quas egregii hi viri ponunt hos in usus membranas illas ubique obsidere? diu dubitavi. Verum, postquam arte singulari usus detexi nunquam satis admirandam Arteriolarum extremarum tenuitatem, facile perspexi ad scopum hunc nec opus esse Glandulis, imò verò neque easdem ibidem reperiri. Fatetur id sanè magnus Malpighius asserendo Glandulas hæc in statu sano conspectas haud fuisse, sed in morbis, ubi dilatatæ sunt, & auctæ, demum conspicuas fieri. Fateor in hoc argumentandi genere speciem subesse persuasionis. Sed tamen putem corpuscula, quæ apparent in membranis dictis, non esse, nec fuisse, Glandulas. Contrà verò clarum mihi quidem videtur, extremitates Arteriarum obstructas abire in tumores præter naturales, mutatâ penitus nativâ formâ. Nonne Aneurisma, Varix, Phlyctena, atque alii similes morbi, exempla clara exhibent? qui itaque asserit Glandulas esse ibidem locorum, in sanitate demonstret oportet: id enim Anatomici est, de non exploratis filere potius, quam luxuriosè excogitare.

V.

Rursum de Glandulis aliarum partium, & de Papillis tactus quam plurima.

QUO magis sedulò , & diu perscrutor corpuscula , quæ in corpore nostro ab Anatomicis Glandulæ appellari solent , eò magis certus fio , Glandulas haud esse , quæ vulgato sermone ubique pro talibus recenferi solent. Neque ullo modo video , corpuscula , quæ sita sunt in averfâ parte coronæ Glandis Penis virilis , Glandulas esse ; licet subtilissimus Morgagni cum aliis pro Glandulis agnoverit in adversariis. Mihi interim , salvâ Viri Egregii auctoritate , apparent istæ eminentiæ habendæ esse pro Papillis Nervosis ultra superficiem in limbo coronæ Glandis assurgentibus , quæ , ubi orgasmo venero tensæ , atque molli frictu pressæ sunt , summam in hoc opere delectationem excitant. Verùm quoties tabo virulento impuri scorti inquinantur , foedo sanè spectaculo intumescunt , atque deglubente acrimoniâ concepti veneni tenuem , quâ tegebantur pelliculam , nudatæ atque erosæ atrocitatem intolerabilis doloris sævissimam experiuntur : quod summo est argumento Nervorum magis , quam Glandium , naturæ affines esse. Novi equidem Pilis hisce locis Papillas carere ; sed neque id in pulposo digitorum apice fit , ut etiam non in volâ manus aut pedis plantâ , quibus tamen locis omnia Papillarum plena. Notavi jam dudum extrema Vasorum sanguiferorum singulis fere plagis corporis quam maximè differre in structurâ , quâ constant. Verùm etiam didici deinde id ipsum quoque in Nervorum obtinere extremis : alias quippe in superficie interiori Palpebrarum deprehendi , rursus in Papillis Mammarum mirè differentes eas , quæ in eminentiori harum parte adsunt ; in Linguâ autem mirificè iterum diversas ab iis omnibus , dum & in Cute locatæ iterum longè recedant à specie , quâ præcedentes prodeunt. Observavi namque quibusdam locis corporis tantâ has copiâ haberi , tanquam propinquâ necti vicinitate , atque concinno adeò disponi ordine , ut inter illas spatii vix aliquid intersit , imò ut & extra superficiem

ficiem Cutis emineant , ut jamjam in toto observavi Pene , unde tantæ voluptatis capax , tantoque obnoxia dolori , pars hæc deprehenditur. Illæ autem , quæ profundius immersæ sunt Cuti , videntur inservire huic proposito , ut basin præbeant nascituris Pilis ; atque hæc quidem ipsæ numero habentur longè pauciores , neque etiam in conspectum se produnt oculis nostris , nisi prius pilosæ alicujus partis Vascula cuncta materiâ meâ rubrâ omninò repleta sint , ita ut nullus ramulus illorum absque hacce cerâ sit. Id verò jam pridem modò reperi , atque præstiti in Crure humano , quod coram ostendi Viro in Medicis & Botanicis incomparabili Boerhaavio. Etenim id mirabile , in hac præparatione omnia extrema Vascula exceperunt hanc materiem , atque rubescunt , solæ autem illæ Papillæ , ex quibus Pili nascuntur intactæ remanserunt , atque singulari suo colore nativo albo quam distinctissimè se interstinguunt ab omnibus vicinis ruberrimisque partibus. Quid verò sentiendum sit de Papillis his in Pene , Linguâ , Palpebris , aliisque partibus postea dicam , quum in hisce investigandis omne locum subsicivum tempus.

VI.

De Corde.

JUre sibi proprio Cor principatum inter cætera viscera sibi vindicare omnes fere autumant ; id omninò certum habetur , multa in fabricâ ejusdem necdum satis extricata prostare ; meretur itaque ex hac excellentiâ simulque obscuriore structurâ , & proprietatibus aliqua de ipso notari. Haud ita bene Anatomici situm illius , atque naturalem locum Nobis descripserunt. Licet enim in Thorace locatum illud universi asserant , quem tamen ibi obtineat situm , id verò haud ita verò depingunt. Godefridus Bidlo in magno opere Anatomico ita expressit , ac si penderet , apice coni Diaphragma , basi verò Jugulum spectante. Id animalibus , quæ natura prona finxit , commune , nunquam in corpore humano. Scilicet in eo Cor Diaphragmati ita incumbit , ut illa ejus pars , quâ id attingit , quasi incumbentis suo pondere compressa esset , quod nusquam in quadrupedibus pronis obtinet.

Con-

Contra verò in hisce coni speciem figura Cordis æmulatur, quod tamen Cordi humano haud ita verè adscribere fas sit: quum forma hujus multum inde recedat, utpote curtius, atque longè compressius. Princeps inter auctores Andreas Vesalius ita hæc excudenda ut in tabulis suis curavit, ut res ipsa in homine vivente se habet. Si autem te ceperit desiderium cognoscendæ structuræ Cordis, adeas, nec pigebit, quæ, lumen clarum artis, Steno expedit. Quum enim ante Eum substantiam visceris hujus existimarent Parenchymate quodam confici, industriâ accuratissimæ indaginis detexit veram Musculi naturam ibidem adesse; demonstravit autem id ipsum adeò evidenter, ut Hippocratis sententiam firmans Musculorum quidem artificiosissimum pronunciaverit: utique finem habet ubi initium, utrumque ad basin assertum deinde fuerat omnibus receptum, omnem omninò Sanguinem, qui per Coronarias Arterias fuerat ipsi Cordi datus, nullâ guttulâ exceptâ, per solam Coronariam Venam Venæ Cavæ reddi, imò & illum, qui lege circulationis ab utrâque Cordis Auriculâ redibat, unicâ etiam hacce reverti viâ. Verum ego postea clarè detexi, atque demonstravi publico, ramos quosdam Venosos ita in Auriculas patere, ut partem Venosi sanguinis exceptum ab Arteriis directo itinere instillarent Auriculæ dextræ, nunquam attactâ Venâ Cavâ, ejusve magno sinu. Sed neque novum minus fuit inventum Clarissimi Vieussens, posteaque Thebesius Eruditissimus, quum invenerant ex ipsâ Cordis substantiâ Venulas aliquas oriri, quæ sanguinem Cordis ab Arteriæ Coronariæ ramis suppeditatum patulis orificiis infunderent ipsi Cordis cavo, absque ullo in sinu Cavæ, Auriculæve cavo, diverticulo. Id ipsum sæpe numero etiam demonstravi. Ipseque Egregius Thebesius satis apertè fatetur, dum dicit, hoc Ruyschius videtur omninò olfecisse. Verum si quem cupido trahit spectandi Vasorum Cordis sanguiferorum decursum, mirabilemque texturam, me visat, exhibebo libens non modò Arterias, quæ per exteriorem Cordis superficiem se expandunt, quantoque illæ numero se exhibeant, sed & eas, quæ per interiorem ejusdem plagam distribuuntur. Aliquot elapsi sunt jam anni, quando impensè lætabar, visâ mihi exili Arteriolâ, quæ interiorem occupabat Cordis superficiem: erat quippe novi quid, quo reperto delectamur omnes.

Jam

Jam verò , postquam magis hanc artem exercui , magisque demonstro cuilibet avido harum rerum spectabilem interior-rem Cordis cavitatem tot ornatam vasculis ceraceâ repletis materiâ , ut tota ejusdem fabrica merè contexta appareat ex sanguiferis ubique fistulis.

Id verò longè adhuc pulchrius est , quod Lacerti carnei, horumque tendines ipsi præ multitudine vasorum toti rube-
scant : imò verò , quod minus forte suspicari quis vellet, ipsæ illæ Valvulæ , quas dirigendo sanguinis per Cor itineri sagacissima natura dicavit , eâdem hâc arte pulchrâ vasculorum distentorum hâcce materiâ specie splendent , fulgentque.

Observes autem , Clarissime Lector , me ita injectu mate-
riæ hujus ceraceæ replevisse Cordis vasa , ut , ubi illa perve-
nit ad extremitates omnium ultimas , tomento , aranearumque
filamentis , tenuiores , vasculis egressa quasi effundatur , atque
roris instar se expandat super molliusculas carneæ Cordis sub-
stantiæ fibras , easque rubicundissimo sanguinis colore tingat.
Certusque crediderim id negotii eodem planè modo ita in vi-
vo perfici homine , ut arte meâ in cadavere efficio : si enim
sanguis suis ubique vasis coërcitus , rectoque ex Arteriis in
Venas itinere transfunderetur , absque ullâ sui effusione , non
posset tum nutrimentum partibus corporis nostri adferre.
Denique in hisce , quæ ita præparavi , Cordibus humanis ,
oculis liquidò objicere queo , Vasa sanguinis , quæ transeunt
per ipsa vasa sanguinea alia , ita ut & hæc ipsa per priora nu-
triri queant : quin etiam diversas directiones , quibus distin-
cta hæc vasa porriguntur , dum per interiorem , exteriorem-
que Cordis superficiem transeunt.

VII.

De Vomitu insolito.

ANimalia quam plurima nasci , vivere , vegere , generare
rursus prolem , inter alia quædam viventia animantia à
seculis prioribus jam observatum fuit ; dum interim sapientif-
simi Philosophorum vix audeant de modo oriundi certi quid
proponere vel hodie. Neque est , ut quis putet solos Vermes,

Lumbricosve, intra homines gigni : vix credas quot species diversas casus quandoque obtulerit , vel sedula indagatio invenerit. Cupisne cognoscere, adeas, nec poenitebit laboris, quæ Diaria Eruditorum Gallica , Acta Philosophica Britannica, Lipsiensia Commentaria, Academia Leopoldina Ephemerides, exhibent , legas Diligentissimum observatorum collectorum Schenkium.

Vah quam mira reperies , quam incredibilia spectabis! dignissima interim est, & hæc historiae naturalis pars, quæ excolatur , perficiaturque. Ut symbolam dem , revoco huc, rarissimum sanè animal, quod jam in Thesauro meo Anatomico ix. icone ad vivum ductâ expressi. Ad quadrupedum pertinet genus ob numerum pedum , caudamque gerit, imò caput , & os , maximè autem Umbilicalis Funiculus ei cohærens raritatem rei augent præ cæteris; integrum sic condivi, ut in plurimos durare annos porrò queat , atque spectari ab iis, quos trahit voluptas talis contemplationis. Aliud interim planè jam demum oblatum mihi possideo, quod certè limacem fatis scitè refert : nonne oculi bini , forma, & magnitudo , ejusdem id docent ? ut judicare queas ipse, en, sic Tibi afferro, ut peritus pictor naturam ipsam ejus figurâ exhibuit. Illud verò ipsum puella quatuordecim nata annos, una cum copioso evomuit cruore hisce ipsis diebus. Vegetum quum adhuc esset dono mihi dedit puellæ Parens , simulque adseveravit, aliquo illud à tempore vomitus supervixisse spatio , veroque aliquandiu motu semet exercuisse.

Id autem facile credes imprimis esse commemorandum, quod in corpore humano Vermes generentur tam diversâ formâ discrepantes inter se, ita tamen , differentes ab omnibus aliis in naturâ rerum unquam repertis, ut nusquam iis similem illum conspiciere detur extra corpus hominis , interim horum nonnulli in plurimarum exporriguntur ulnarum longitudinem. Hos igitur natos fuisse in eodem corpore valdè proclive est cogitare. Neque nimis probabilis videri posset forte sententia Eorum, qui ex deglutitis talium animantium ovulis productos fuisse putant , de quibus sermo fuit, vermes.

Ille interim, quem rejectum à puellâ modò descripsi, prodiiit demum ex illâ , postquam longo temporis spatio fuerat valetudinaria, semper de gravitate Ventriculi conquesta prius, nunquam sanitate fruens perfectâ. Et

Et equidem verum credulitate multorum absurdissima quæque pro veris obtrusa sæpenumerò haberi & ficta, sed tamen pariter certâ fide constat prodigiis quam simillima quotidie observari, inter quæ & animaculum illud recensendum existimo, quod colore & albo & nigro variegatum vitali motu se cognoscendum præbuit.

Magis adhuc admirationem excitat contemplatio illius animalis in homine geniti, quod in Thesauro Anatom. ix. delineatum in meo Gazophylacio spectandum prostat: quia præditum est Funiculo simili ac est Umbilicalis, quin etiam latuerat in quodam corpore non admodum dissimili à naturâ Atheomatis, quod vice Placentæ fungi videbatur, inspectio veritatem rei docet, atque testimonia ibidem annexa confirmant.

Neque interim sentiendum erit, animal illud, de quo ut prius dixeram, à puellâ deglutitum intravisse in corpus, ut forte quis arbitraretur: erat enim vivens atque vegetum, neque reptatu instar limacis se movebat, sed conatu sursum, deorsumque, exercito: evomuerat etiam cruorem prius atque simul, præterea adversâ dudum cum valetudine fuerat conflictata. Neque videtur vivens in Ventriculo permanere potuisse, sed dudum mortuum, ut in plerisque advertimus animalculis, pisciculisve, qui, vivi ubi deglutiuntur, brevi moriuntur postea in hospitio vitæ sustinendæ inepto.

Cerno quidem, objici hic posse dogma hodie cunctis inconcussum habitum, de ortu omnium animalium ex ovo: verum hoc tempore id non attingo, nimis enim à meo me averteret propositum. Tu, quisquis hæc amas utilissimum tractatum perlege, quem de Vermibus conscriptum nobis dedit Expertissimus D^r. Nicolaus Andrii gallico sermone. Invenies ibi Pag. 19. Sententiam Viri esse, Vermes morbum esse corpori nostro congenitum, ipsaque, unde tandem prodeunt Vermes, Ova in nobis generari simul cum reliquis corporis nostri partibus, quæ tandem præfinito tempore fota excludant suos foetus ita, ut aliæ corporis partes humores producant quosdam ante non apparentes, aut & partes quasdam solidas. Ego etenim opinioni huic meum facile apponerem calculum, quia hætenus nullam invenio, quæ ita sit ipsi veritati consentanea. Quod si probabilem magis quis norit, rogandus erit, eam, ut communicare velit.

VIII.

De Monstris.

UT prodigiosa est-naturæ foetura in gignendis animalculis tam variis, ita quoque varia sæpenumero deprehenditur in mutandâ partium fabricâ, dum abire videtur à fine suo, quem ipsa sibi præscripsisse visa fuit.

Inter illa primo quidem loco ordinandos puto tres diversos foetus humanos, qui nati sunt sine Cerebro, neque ullâ gaudent cavitate in Capite penitus Osseo. Horum ego binos in sceleta construxi (tertium autem in liquore meo balsamico conservo integrum) ita, ut Nobilissimus Kerkringius in suâ eum Osteogeniâ Pag. 59. icone exactè ad vivum depinxit.

II°. Deinde satis & mirabile est, hisce adstare sceleton, cujus dextra manus atque pes dexter, digitis numerosioribus more naturæ consueto donantur: sinistri verò lateris manus atque pes iisdem abundant quoque, etenim dextra manus septem digitos, pes dexter octo possidet; sex habet sinistra cum duabus appendiculis, novem integris superbit digitis pes lævus. Vid. Pag. 55. Osteogeniæ Kerkringii, qui & ejus picturam verè dedit, itaque

*Est modus in rebus, nec semper copia didat:
Prodiga naturæ dona vel ipsa nocent.*

III°. Foetum etiam humanum cum binis natum capitibus inter mea reposita conservo. emi illum, sed dolui, quod qui primi eum possiderant minus periti eorum, quæ ad conservanda hujusmodi rara requiruntur, male eundem condiverint, unde durus jam & omninò niger apparet,

IV°. In ove duos deprehensos Lienes, vario sitos loco, ostendo conditos.

V°. In eodem animali quondam Hepar inventum est, in quo quinque prostabant Vesiculæ fellis. Examinavi oblatum, atque repudiavi tum, quum enormis pretii exactione deterre-

VI°.

- VI°. Clarissimus Johannes Jacobus Rau , Professor in Academia Lugduno-batavâ Celeberrimus in Osteologicis , Myologiâ , & Lithotomiâ versatissimus , quondam demonstravit nobis Arteriam ex arcuato flexu Aortæ oriundam ; quem postea & ipse casum reperi , atque adhuc unicuique exhibere videndum possum.
- VII°. Frequentissimè maximâ cum diligentia perscrutanti mirabilem membri masculi fabricam , contigit semel mihi invenire duo diversa , satis fortia involucra , totum corpus Penis humani ambientia atque coërcentia. Illud ego ipsum descripsi in Thesauro Anatom. tanquam consuetum naturæ , sed quum de industriâ in plurimis perlustratis postea non ita invenerim , petit veritatis sincerus amor , ut jam moveam plerunque unum modò tale integumentum , rarissimè duplex , adesse.
- VIII°. Binos foetus humanos à multis jam annis asservo in balsamo , qui per abdomen inter se concreverunt.
- IX°. Suillos etiam binos in Uterino hospitio concretos possideo.
- X^o. Quin & alium , fere bimestrem habeo foetum humanum , cujus tam superiores , quam inferiores artus , mirè tortuosi conspiciuntur.
- XI°. In alio itidem bimestri foetu Labium superius-fissum miraris.
- XII°. Sed horrebis fere , si videris alium in musæo meo foetum humanum , cui supra Nasum appendicula est adnata instar Colis masculi.
- XIII°. Ovis autem Caput-exhibeo conditum , cui os deest , dum Oculi situm perversum obtinent.
- XIV°. Sed vitulum Capite privatum toto , dum una modò Auricula supra Truncum , loco Capitis promineret.
- XV°. Multâ sedulitate perscrutabar sæpe oves quam plurimas , quibus dederat natura Pedes ultra consuetum numerum , eminentes ex nucha. Nihil verò in omnibus his magis mihi visum mirabile , quam pedes hi omni semper essent Musculo destituti , illorum verò deficientium vice pinguedine erant obfiti , quam plurimâ.
- XVI°. In alio mei Armarii angulo spectro portionem Placentæ Uterinæ humanæ instructam suo Umbilicali fune ; sed , mi-

rum! pendet ab eâ foetus humani crus, cum Pede extremo, tribusque digitis.

XVII°. Plurimos etiam ibidem adspicio foetus, humanos, quorum Genitalia mirifice deformia, ut & quibus hoc vel illud abest membrum aut superest.

XVIII°. Interim tam varios perscrutatus toties nunquam inveni Hermaphroditum verum: tamen plurimos fabulosa quæque de eo referre ubique experior. Quoscumque de hoc genere explorare mihi contigit, deprehendi Pseudo-hermaphroditos appellandos, semper enim in his Clitoridis caput, extra pudenda propendens, mentiebatur Glandem virilis membri, id verò quoties & in brutis adverti? certè dudum ex Genitalibus ovinis exemplum exhibui tale in Thesauro Anatom.

IX.

De raro Renum vitio.

Renes mirè variatâ figurâ conspiciuntur ab iis, qui attento lustrant oculo animalium diversorum corpora; rem cum fide descripserunt plurimi, quos inter in Zoötomia peritissimi eminent *Severinus* & *Duvernejus*, ille in Zoötomia suâ, hic in descriptione Anatomica brutorum. Boves, Ursi, Glires, Erinacei, Testudines, Aves, Renes possident superficie inæquali constructos, ut Malpighius in Tractatu de Renibus dudum accuratione illi propriâ optimè docuit, idemque in posthumis evidentius probavit. Neque ignorarunt Veteres idem illud inveniri etiam in Renibus humanorum foetuum, quibus semper Renes ita fabrefactos observaverunt. Sed in adulto hominis corpore semper fere sunt politâ superficie, æquabili, & glabrâ. Attamen in his quoque interdum, licet ætatis jam adeptis apicem, talis inæqualis, atque ex variis quasi partibus coalescens, Renum facies videtur. Vid. Malpigh. in posthum. pag. 35. Epistol. ad Spon. I. memorabile autem est id, quod bis jam mihi fas fuit observare: scilicet Renes adultorum, ubi facti sunt ut in foetibus, non modò exhibere ludentis quasi naturæ errorem, imò verò morbos excitare quam atro-

atrocissimos, atque post cruciatus sævos tandem & lethales. Primum rei autem mihi inauditæ exemplum dedit matura Virgo, quæ in Amstelodamensi degebat Orphanotrophio. Misera hæc à longo jam tempore exquisitis adeò, & intolerabilibus torquebatur doloribus circa regionem Renum, ut inefabile sit. Accedebant ad accessiones crudelissimorum paroxysmorum mictus sanguinei sæpe redeuntes. Offerebatur quidem in levamen, quid ars invenire poterat consilii & remedii. Sed proderat nihil! Igitur omni destituta ope, penitusque confecta excrutationibus in solà morte lenimen reperit, avidoque causæ mihi cadaver inspiciendum exhibuit. Quid verò hic exspectares mi Lector? credo id ipsum, quod nos omnes. lapidem scilicet in Renibus asperum atque hispidum. Nos verò inciso cadavere hujus nihil, ne arenulas quidem, invenimus: sed erat huic utriusque Renis superficies inæqualis omninò, & repræsentabat faciem ex multis particulis durioribus coagmentatum. Postea, quum semper mecum mirari casum hunc pergeret animus, alium novi Virum adultum, luctabatur miserimus hic cum dolore lumbari intolerabili, sæpenumerò redeunte: semperque acutius infestante, unâ cum copiosissimi sanguinis mictu. Medici ad arduum casum implorabantur plurimi, omnes hi tractare morbum ut à calculo Renes obsidente aspero, omnes sic censere, hos inter & ego ipse fui cum filio meo. Neque juverunt interim ægrum omnia, quæ Medicorum ex præscripto promptus hausit, remedia. Sed pari fato victus moritur. Inspeximus simul cadaver, atque invenimus exquisitè eandem Renum structuram, ut in illâ puellâ, sine calculo ullo vel fabulo. Genuino hoc miserandi morbi exemplo didici calamitosam humani generis conditionem, causasque malorum imperscrutabiles sæpe & omninò insanabiles, licet cognoscerentur. Quæ verò in hac re sit causa symptomatum Physica, Tu inquire, Medice! forte reperiēs, licet lateat, neque Te forsitan medendi fugiet methodus, si modò miri accidentis ratio Te non fefellerit. Felix, si inveneris! Laudandas, si inquisiveris!

X.

*De pulchrâ curatione morbi Oesophagici semper
pro incurabili habita.*

INter omnes corporis partes, quæ infestantur morbis difficillimæ curationis, haud infimum locum occupant, imò familiam ducunt illæ, per quas necessaria corpori ingeruntur, aut superflua foras eliminantur. Inter illas ad incudem revocabo Oesophagi affectum, quo deglutitio depravatur, & tandem non rarò aboletur, ita ut in tali statu moriendum sit ægro. Deglutitio frequentissimè quidem impeditur propter Tonsillas inflammatas, & tumefactas; enim verò de hoc affectu hic non loquor, qui curatu facilis, neque etiam de Angina, multò minus, de rebus deglutitis, puta aciculis &c. quibus adde Atoniam vel Paralyfin fibrarum Musculosarum Oesophagi, sed verò de Oesophagi angustatione profundius sitâ, forsan à tumore quodam, vel contractione orta, cujus discretio facilis est à cæteris supradictis, nam spongiâ balænæ affixâ, oleoque saturatâ, introductionem in Stomachum prorsus impedit: si autem affectus consistat in Paralyfi fibrarum musculosarum Oesophagi, spongia facile admittetur, à tumore in vel à latere Gulæ suborto, illud digitis extrinsecus sentiri, & explorari potest. Præterea in Angina affectus citò oritur, & brevi cursum absolvit, respirandi difficultas summa, febris, lingua sicca in propatulo sunt, & si paucis post horis non curantur, & morbus remediis sit superior; homines subito è medio tolluntur.

Ut de hâc parte corporis pauca hæc inter mea animadversaria inferere voluerim, occasionem mihi dedit Vir Amplissimus, & in arte Medicâ, & Chirurgicâ Expertissimus D. Johannes Mennes, Physicus & Consul Civitatis Hulsti, qui me in consilium vocavit super hâc re, & quid faciendum in hoc affectu, an ptialismus instituendus esset, nec ne? cum autem calculum apposuissem, nec alienus essem ab hoc auxilio tentando convenit quoque Industrissimum, & in Arte Medicâ Versatissimum Professore Boerhaavium, & alios, quibus in consilium vocatis, instituit curam, felicissimo cum successu;
ita-

itaque ab Illo petii, ut mihi communicare vellet, quid singulis diebus exhibuerat, quidque de die in diem observaverat, id quod fecit, & hoc L. B. in commune bonum communicare volui, vide sis relationem integram, & sinceram, ita se habet ut Ipse ad me conscriptam dedit, ne verbulo mutato.

*Clarissime Vir, Decus Batavorum in Anatomicis
Excellentissimum.*

FAvente summo Numinis Flamine, multa ex alto Democraticis puteo eruta sunt abscondita, tum rariora, tum inaudita, in quibus eruendis indefessus sexagenarius tuus labor, benedictâ manu, palmam omnibus, Clarissime Vir, me iudice, in palæstrâ hujus studii militantibus præripuit laureatam; Quo per omnes Germaniæ, Italiæque oras, laurea indefessi & exantlati laboris ac perennis encomii suspensa est, quo omnes è Galliâ advenæ, quo ex Angliâ novitatis cupidi, quasi ad aram vestræ scientiæ, à die in diem catervatim, summâ cum admiratione sollicitantur. Quo novitatis ac desiderii pruritu, diu anxie correptus, occasio ad scopum monstravit viam, cum literis repetitis vocarer, desiderio flagranti, à Domino quodam Groningæ Thesaurario, ut manus medelasque adhiberem statui ejus morbifico deplorato; Casus positivus morbi cum videretur mihi rarissimus, cum appulerim Amstelodamum, Consilium institui medicum, Celebriorumque Chyrurgorum, aperui Tibi quoque Clarissimo casum, detexi susceptam methodi Curam, interrogando, an aliam nosceres eripiendi ac salvandi viam, in salutem proximi, in ipsam artis communis laudem mihi benignè ac candidè patefaceres, agnovisti notatâ manu casum rarissimum, chyrographâ obsignasti conamen instituti mei respectu partis affectæ, respectu causæ procatharticæ, ac curæ ipsæ absolvendæ; Quâ medendi methodo noster præpositus æger, non tantum à morbo, sed symptomatibus est liberatus, summo Triuni adjutorio; Qualem medendi successum in itinere redux Vestro patefeci desiderio, ulterius debitor promissi sum factus dati, ut totam vobis quasi stylo delinearem institutam ac peractam Curam,

D

dia-

diariumque explicarem notatum, fortunatosque exhibitæ medicinæ successus, tum ut enodarem symptomata, tempore Curæ, incidentia: Fateor me ad hunc usque diem fuisse debitorem promissi dati; verum fonticæ rationes locum cum faciant excusationis, impeditus tum fui curâ multorum sub manu decumbentium, tum officio Consulatus hujus urbis, usque ad hunc diem, ubi remissio obruti laboris me suadet persolvendi debitum; Casus igitur vestræ observantiæ propositus fuit sequens.

Casus.

Vir triginta annorum natus, genere & prosapiâ clarus ante tres corripiebatur annos, tum obstructione Glandularum Tonsillæ dictæ, tum relaxatione Uvulæ, tum inflammatione faucium, tum hæmorrhoidum cæcarum doloribus, tum earum fluxu notabili, quæ symptomata, quidem diligentia Medicorum, medelisque appropriatis depellebantur; Verum continua renovantium caterva symptomatum, uti Tussis ferina, Hæmorrhoides, Catharri suffocativi natales non tantum producebant prodigiosiores, verum secum ducentes, summam æsophagi coarctationem circa quintam & sextam Colli vertebra, à die in diem accrescendo deglutioni impredientem, usque eò, ut nisi summâ cum molestiâ, summo deglutionis conamine, solummodo fluida, attamen anxie, in potestate assumere nutrimenta, continuò in pejus vergentem; Ob metum diurnum suffocationis, esurino ac jejuno ventriculo, promptas ac auxiliatrices lachrymabundus petit manus medicas.

Pars Affecta.

Partem affectam existimabam & ponebam latitare in tunicâ glandulosâ æsophagi aliisque faucium gutturisque glandulis, præprimis circa quintam aut sextam colli vertebra, ubi tres illæ notabiles glandulæ, mecum à Domino Verheyen observatæ, ac destinatæ ad humectandum in deglutione gulam, ad hæc quoque symptomaticè tunica musculosa fore affectata.

Diagnos.

Diagnosin enodare non necessario judicabam, cum signa partem affectam denotantia in propatulo essent.

Pro-

Prognosis.

Ex praxi notum, hic casus non tantum in curatione gravissimus sed omnino desperatus ac conclamatus, propter viam ad fumendum debitum nutrimentum, medicaminave occlusam, ad hæc, ubi omnis Chyrurgiæ operatio hic nimis curta, vana ac planè manca.

Causa.

Causam procatharticam, examinatis examinandis, ponebam in dispositione scorbuticâ, sapienti sat est, in sero acri, quale serum scimus à sanguine sequestrari per glandulas totius corporis machinæ, ut quoque hisce supra nominatis ac in gulâ sive æsophago, fungositate ad molem & coarctationem excretis.

Cura.

Curam ore pleno statuebam, examinatis examinandis periculosam planeque ancipitem; verùm quoniam melius est adhibere dubiosam quam patientem deplorandum, inevitabilè & miserrimè committere sepulchro ac dimittere cymbæ Charontis frangiferæ, & ultimum remedium cùm sit tutissimum; Tùm ponebam à praxi doctus multiplici, unam eripiendi ac salvandi methodum, consistentem in debito ac accurato ptyalismo in principio, & postea levi lentâ salivatione; Hâc peractâ sudoriferis ex mineralibus propinatis, balneisque associatis; Et post hæc internè instrumentis debitis ad partem affectam applicatis; Ad quæ conducunt deobturantia, consumentia & consolidantia.

Approbatio.

Nos infra scripti artis scientiæque periti, ad casum propositum in Consilium vocati, examinis lance, casum supra propositum trutinavimus, methodum à peritissimo Viro Johanne Mennes Doctore Celeberrimo, curandi unicam propositam hisce agnoscimus, institutum tanquam unicum ac salutare pronuntiamus remedium.

Hæc inter nonnullos Vestra, Excellentissime, Vir, fuit approbatio.

probatio. Itinere absoluto suscepto, visitavi Groningæ nostrum ægrum qui desiderio adventus mei emaciatus, extensis brachiis lachrymabundus excipiebat me sospitatorem, die Aprilis secundo, illicò tentavi æsophagum spinâ balenæ, cujus extremitas exornata fuit spongiâ, oleo oblimitâ, quo tentamine persentiebam circa quintam aut sextam colli vertebra, obstaculum tale impermeabile, ut descendere nequirem ad ulteriorem descensum, quo scrutinio talem circularem percepi coarctationem, ut ne quidem apice spongiæ permeare possem; Post duas horas propinavi jusculum limpidiorem, quod sumere etiamsi cochleatim, non poterat, nisi summo deglutitionis conamine, imò ut sex vel septem deglutitionis probamina ac tentamina facere necesse erat, summâ cum tumefactione ac rubore faciei. Circa guttura, faucesque omnes inveni partes solidas, naturales, nisi ut Tonsor quidam relaxatam decurtaverat forfice Uvulam, quam inveni nunc nodosam, Tonsillæ erant inflammatae, neque notabiliter tumefactæ, sed induratae; Inveni ægrum melancholicum, emaciatum, colore pallidior ac planè lurido, quo non tantum turbabatur facies sed rugæ faciei, incrementum turpitudinis ac deformositatis majus dabant; Examinaui sedulò vitæ ante actæ genus ac diætæ an unquam inciderit in Veneris lascivæ scyllam, aut Bacchi Charibdim, sanctè mihi confessionem dabat, nunquam aliquâ veneris notâ aut stigmate correptum fuisse, imò nunquam in palestrâ veneris lusisse, nisi cum sanâ ante annum nuptâ; Hisce pro Medici necessitate examinatis, gressum ulterioris examinis extendi, quæ & quanta adhibita fuerint pro diversâ Medicorum intentione medicamina, percepi nostrum ægrum omnibus Medicorum & Chirurgorum conatibus instar mactandæ Ovis placidè se submisisse; inter qualia curandi ac applicati conamina, aliquod junioris Medici inveni inauditum, quod narratum spero Vobis non fore ingratum. Noster æger instar desperabundi relictus, tum à Medicis, tum à Chyurgis, omnia ab agyrtis & anilibus consiliis venalia proposita, ac verborum popinâ prolata, applicabat, sine ullo convalescentiæ successu, contigit ut Novelletus in medicina Tyro, jam jam Doctorandus, ac Academicis studiis tumidus, rumorem civitatis spargeret, sese infallibiliter nostrum ægrum curaturum, si modo patiens huic fidem daret; Quâ promissionis

fionis securitate datâ accessit ægro nostro , fecit ac applicavit turundam grandiore latitudine aperturæ œsophagi , longitudine spithami , quam oblitam intrudebat unguento quodam , quæ turunda fræno alligata erat auribus , ne descenderet ventriculum , in quâ tristi positurâ noster æger , noster patients instar omnium patientissimus , per quatuordecim dies ac noctes gemebundus instar summi captivi detentus , sine ullâ de hâc pænâ , requie aut remissione , nisi ut fumeret summâ cum anxietate jusculum limpidum ; per nares respirationi tantum viâ erat patula , interim vana hujus Academici Candidati erant instituta risu ac cachinno persolvenda. Ad hæc legi omnes ab ægro nostro sollicitas Doctorum expertorumque consultationes , inveni , perlegi ac percepi , unam à Domino Boerhaven Lugduni Professori transmissam ad scopum curationis nostrum tendentem ac collimantem ; hac Consultatione , cum vestra conjunctâ stipatâ , divino , destinatam ac propositam , adjutorio incepti curam , nempè primò correctis corrigendis , per ptyalismum hoc peractò , per plenam salivationem : Quâ absolutâ , gulæ coarctatio non tantum deleta , sed totum œsophagi obstaculum depulsum est , ut ante nominato ac dicto instrumento non tantum liberrimè , sed sine minimo incommodo aut obstaculo ad ipsum descendere poteram Ventriculi Orificium ; Quamvis omnia secundum veras medicinæ regulas instituta , quamvis ex voto & probamine omnia successerint , ut nullum in deglutitione amplius obstaculum , attamen noster æger consuetudine mali ac susceptis præjudiciis ita obsessus , ut nollet credere absolutam esse curam , obstaculum , ac remotam esse planè remotam , quare à die in diem spinâ Balenæ , spongiâ exornatâ usque ad orificium ventriculi plenarium tentamen interim confessorium dedi , tam ad tollenda mali relictæ præjudicia , quam ut conceptas ac meticulosas deponeret cogitationes , undè quidem certior factus , verùm solida in principio non ausus sumere nutrimenta præ metu suffocationis imaginariæ , quare præscripsi illius loci commune aliquod pulmentum , quod præparatur è farinâ secalinâ & aquâ fontanâ diu concoquendo , vulgò *roggen doljes* , illic dicitur , optimi nutrimenti , facilisque concoctionis , de quo pulmento , bis , tum ter de die , cum lacte fumebat non tantum scutellam unius pintæ , plenam , verùm ut dicitur *een goede Spoel-comme vol en een*

een Spoel-comme melk ; Quibus deglutitis, gavissus ille non tantum, sed ego summopere usque dum ut sumeret solida cujuscunque generis nutrimenta infarcienda, donec malo depulso, præjudiciis deletis se curatum esse affirmabat. Quam peractam curam vestro non tantum dignam ingenio judicavi transmittendi, verum ut solverem promissi mei pensum, in tesseram nostræ amicitiae noviter contractæ, adjungo accuratum tractatæ curæ Diarium, conditione petitoriâ, si qua vobis talia in Curâ medicâ sint rariora occurrentia, æquali manu benignâ mihi velitis concedere, tum ad stabilimentum nostræ communis scientiæ, quam in salutem prætiosam proximorum. In quem fidem & amicitiae spem permanfurus, qui sum indefessus, Clarissime Vir

Vestræ Observantiæ

Addictissimus

Hulste die 19. Octob.
1716.

JOHANNES MENNES
Physicus & Consul Urbis.

Diarium

Diarium Curæ habitæ.

ANte meum transmissi adventum, præscriptionem alicujus decocti, quo usu, humorum correctio, pro intentione absoluta est, præparatis præparandis, quoad patientem, quoad locum: Incepi curam adjuvatrice Dei dextra, summoque Numinis flamine.

1716.

April.

6. Exhibui Mercuriale purgans, quo sex levissimas pro mea intentione habuit sedes, levamine desiderato.

Circa vesperam propinavi sudoriferum ex mineralibus id est, Antimoniatis & mercurialibus propinatum, effectu desiderato, ut per totam maduerit noctem sudore debito.

7. Exhibui alicujus præparati gr. V. E. connubio mercurii & antimonii, effectu, ut multum viscidæ per vomitum ejecerit materiæ, & duas habuerit sedes, sine aliquo turbido conamine aut dolore.

Circa Vesperam repetitam prædicti compositi exhibui Dosis, quâ tres habuit sedes.

8. Exhibui gr. V. quibus secutæ sunt, quatuor sedes dolore ac ardore aliquo intestini recti, æque in collo vesicæ.

Circa Vesperam repetitâ exhibitâ dosi, subsecutus est tenesmus, verum ejectione viscidæ materiæ perquam acerrimæ.

9. Manè non tantum rei speculator fui, quoniam persentiebam oris fætorem fragrantissimum verum.

Circa Vesperam exhibui gr. V. sine ullâ materiæ ejectione, aut per sedes aut per Vomitum, sed patiens totam urinæ plenam reddidit matulam particulis acrioribus salinosis scintillantibus, fætore fragrantissimo ac hircino, colore rubicundo, quibus ejectis circa noctem subsecutus est ptyalismus.

10. Dedi gr. V. subsecutus est vomitus ejectione multum viscidæ materiæ, sine sede, sed odore fragrantissimo, cum magnâ Urinæ quantitate ut antea.

- II. Exhibui gr. X. quoniam salivatio in æquilibrio quasi staret, cum summâ circa partem affectam coarctatione, suffocationis metu, propter viscidam materiam ad motum difficiliorem illic stagnantem, quoniam limpida tantum eliminabatur materia.
12. Omni metu depulso, salivatio incipiebat, omisi igitur internè medicamina: Externè applicabam quæ erant conducibilia, ad attenuanda, viscida incidenda, dissolvenda, ac aperienda; Interim patiens in loco detinebatur admodum calido, ut semper sudores sentiret debitos; Quo die inconceptibilem viscidæ ac tenacissimæ per salivationem ejecit materiam, odore fragrantissimam apud artis filios pituitam albam dictam, interim sine ullo incidente symptomate aut sede.
13. Tantum speculator fui, quoniam omnia ex voto succedebant.
14. Remanente viscida materiâ, coactus fui exhibere gr. V. pro incitamento, sine vomitu, sine sede, sine urinâ, sed cum sudore & viscidæ materiæ debitâ salivatione.
15. Repetitum exhibui dosin gr. VI, successu debitæ salivationis, sine sede, sine vomitu, sed cum sudore ac urinâ turbulentâ.
16. Speculator fui, sine vomitu, sine sede, sed cum sudore & urinâ turbidâ.
17. Speculator fui, nulla fuit sedes, nullus vomitus, aut urina, sed sudor fuit debitus, salivatio ex voto.
18. Speculator fui, salivatio ex voto, sudor debitus, urina nulla, sine sede & vomitu.
19. Speculator fui, quoniam omnia ex voto uti antea, odor qui autem fragrantissimus nunc mutabatur, factus depuratus ac limpidior tota materia eliminata.
20. Speculator fui, sine vomitu, sine sede, sine ullo symptomate; salivatio non tantum ex voto; verùm urina quæ aut antea turbida, nunc clarior, ac odore violaceo induta reddabatur, boni ominis.
21. Ad majorem Intentionis securitatem instar Canis Venatici exhibui gr. IV. ad ruspandum an aliquid in his aut illis latibulis litaret mali. Effectu mirabundo; Nam subsecuta est, urina clara, debito ac naturali odore ac colore

colore per salivationem emissâ tantum limpidissima materia sine fœtore ullo aut odore, nunc, ubi per totum salivationis curriculum nullum habuerit somnum, placidè dormivit; quasi somno sepultus per totam noctem: manè expergefactus hilari refocillatoque animo, esurino stomacho salutavit accedentes.

22. Speculator fui omnia ad melius.
  23. Iterum pro Indagatore dedi gr. III; undè certior factus omne malum planè esse eliminatum, saliva limpidâ, urina debita, sine ullo odore manifesto, quare
  24. Exhibui præscriptum Emollientis Enematis, quoniam per totum salivationis curriculum, nihil excrementi per alvum deposuerat, interim sine successu prospero quare
  25. Infusionem dedi laxantem, quâ laxam accepit alvum satisfactoriam, sine ullo dolore aut gravamine.
  26. Ad majorem securitatem iterum dedi gr. IV, sine ullo alio effectû, nisi ut excitaret sudorem debitum, quo gavissus malam eliminatam esse materiam.
  27. Per totam benè dormivit noctem, juscûla jejuno cepit ventriculo; Igitur pro illiniendo collo præscripsi sequens Linimentum. ℞. Ung. pomati ʒiβ. ol succini albi ʒij Lavendulæ ʒiβ Nuc. Mosch. exp. ʒj. ol spicæ Nard. Indic. ʒj. F. Linimentum. Externè ad focum collum obliniendum.
  28. Exhibui purgans, debito successu.
  29. Exhibui Laxativum cum successu ad restituendum pedetentim motum peristalticum.
  30. Præscripsi pulmentum antea nominatum.
- Mayo
1. Quoniam alvus constricta, iterum præscripsi purgans ut antea, nullo cum successu, quare enema cum successu institutum est.
  2. Institui Curam Lacteam per octiduum.
Tum porrò per decocta, ac balnea sicca appuli ad scopum curæ præpositum.
  12. Spongiâ, spinâ Balenæ exornatâ tentamen circa œsophagi obstaculum institui, descensum sine ullâ remorâ feci ad ipsum ventriculi orificium, quotidie oleo quodam

illinitâ repetitionem peregi ; Undè certior factus curam Dei gratiâ, absolutam esse, quare sanus adhuc usque tempus noster antea deplorabundus à me relictus est patiens ; Quo, literis heri acceptis certior factus sum.

Fig. I.

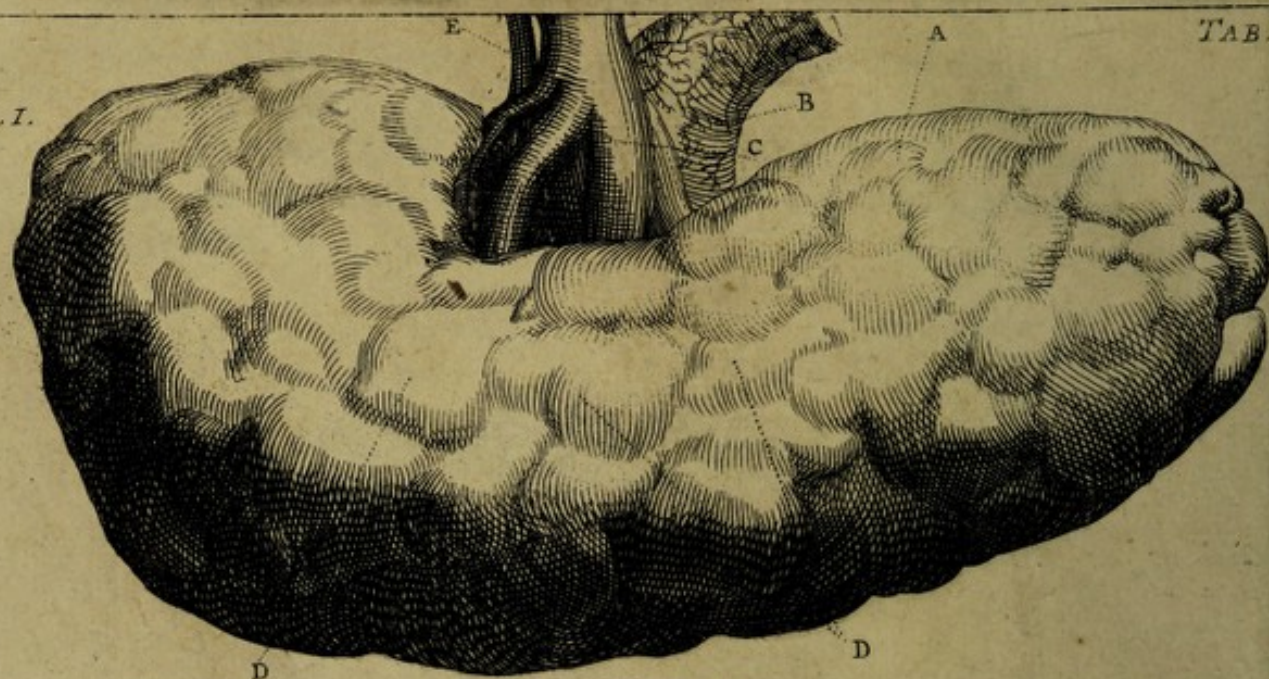
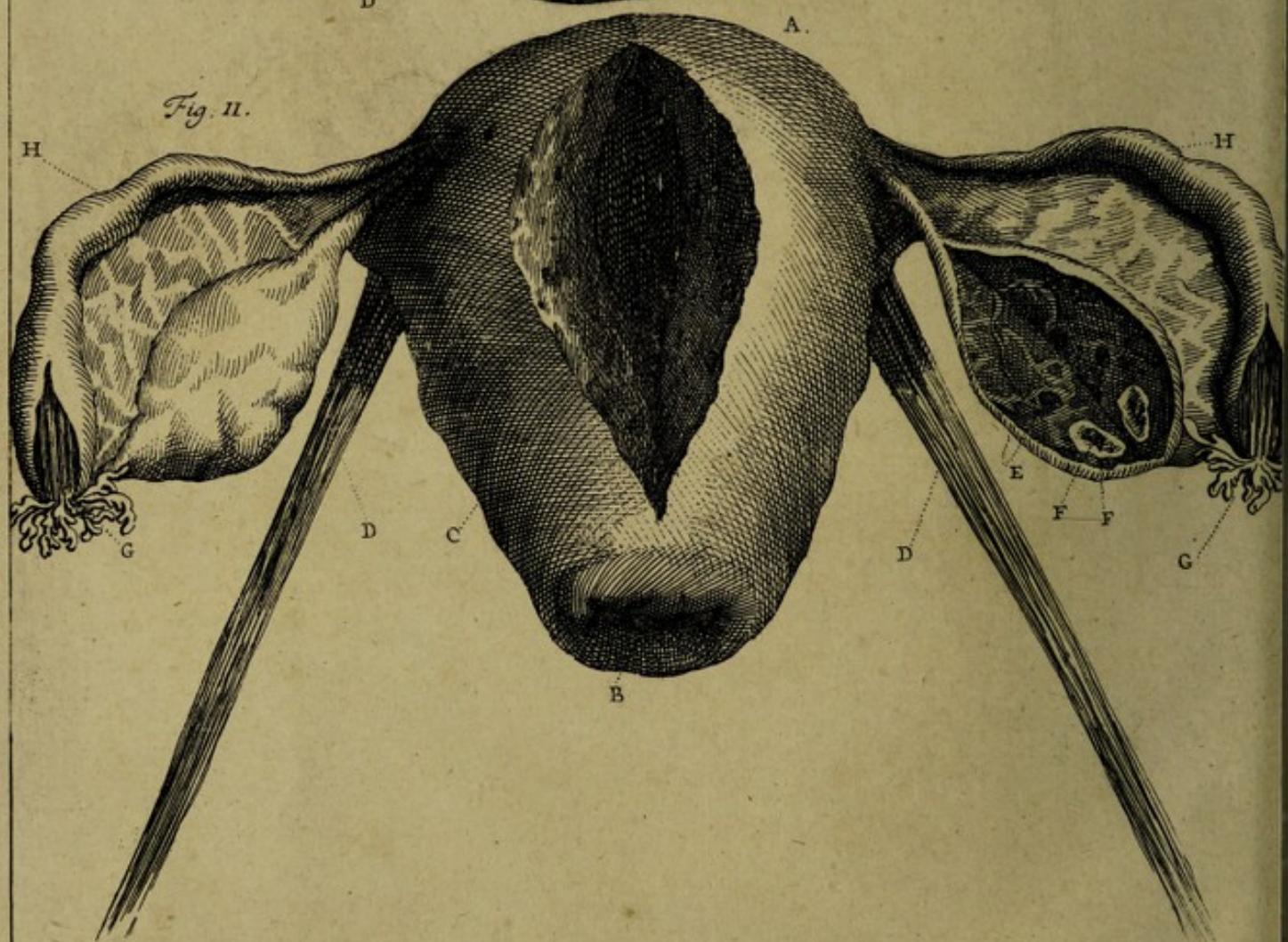

Fig. II.

EXPLICATIO FIGURARUM.

TABULA I.

Fig. I.

- A. *Ren Humanus.*
- B. *Pelvis.*
- C. *Vena Renalis.*
- D. D. *Superficies Renis inæqualis.*
- E. *Ramus Arteriæ Renalis.*

Fig. II.

- A. *Uterus mulieris gravidæ.*
- B. *Os Uteri.*
- C. *Apertura cultro facta.*
- D. D. *Ligamenta teretia, rotunda vulgò dicta.*
- E. *Ova non foecundata.*
- F. F. *Ovarium cultro apertum, ut Ovum foecundatum in conspectum veniret: hujus facies exterior albicans, Calyx nuncupatur Graafio, interior verò, seu contentum coloris est cinerei, id quod sculptor studio nigrum fecit, ut à calyce diversum esset colore.*
- G. G. *Ductus Ovarii fimbriæ.*
- H. H. *Ductus Ovarii, seu Tubæ Fallopiæ.*

T A B U L A I I.

Fig. I.

- A. A. *Dextri Ventriculi Cordis in planum expansi facies interior, ex juvene.*
- B. *Vascula sanguinea tenuissima repleta ceraceâ materiâ rubrâ, quæ tanto sunt numero, uti dicta facies videatur ex meris Vasculis sanguineis constituta.*

Fig. II.

- A. *Sinistri Ventriculi Cordis in planum expansi facies interior.*
- B. B. *Vascula sanguinea, quæ non solum per carneam substantiam, verum etiam Chordas, Valvulas, & Lacertarum tendines numerosissime sunt disseminata, ita ut Cor rubicundissimo colore undique superbiat.*

Fig. III. Uterus humanus semine virili saturatum vid. Histor. Fol. 2.

- A. *Portio Vaginæ.*
- B. *Ejus cavitas.*
- C. *Uteri fundus.*
- D. D. *Ovi ductus semine virili quoque repletus, idque in utroque latere.*
- E. *Apertio uteri cultro facta, uti ejus cavitas, ut & semen jam à liquore induratum, in conspectum veniant.*
- F. *Fimbriæ Ductus Ovarii.*

Fig. IV.

- A. *Animalculum vomitu rejectum Limaci æmulum vid. Fol. 18.*
- B. *Tuberculum in latere situm.*
- C. *Capitulo analogum.*

Fig. I.

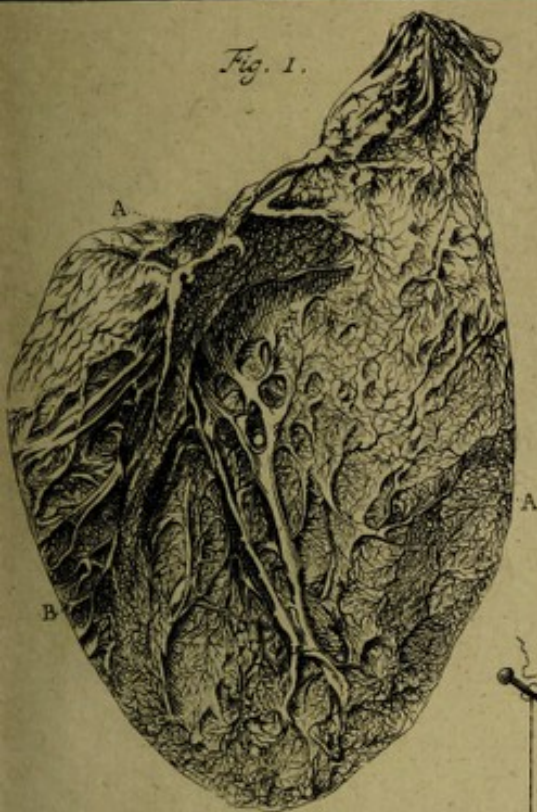

Fig. II.

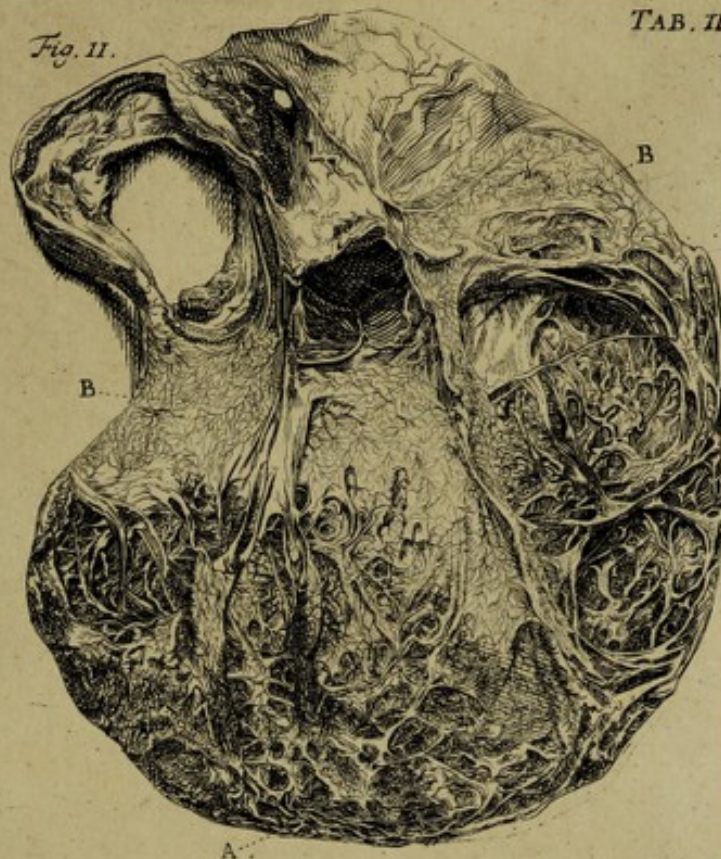

Fig. III.

Fig. IV.

3
FREDERICI RUYSCHII,

*Anatomes & Botanices Professoris, Academiae Cæsareæ
Curiosorum Collegæ, nec non Regiæ Societatis
Anglicani Membri,*

ADVERSARIORUM

ANATOMICO-MEDICO-

CHIRURGICORUM.

DECAS SECUNDA.

In quâ varia notatu digna recensentur.

CUM FIGURIS ÆNEIS,

AMSTELODAMI,

Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS.

M. DC. C. XX.

FREDERICI RUYSSCHII,

Academici & Botanici Professoris, Academici Celsaris

Christiani Collegii, nec non Regie Societatis

Magistri Alimantis

ADVERSARIORUM

ANATOMICO-MEDICORUM

CHIRURGICORUM

DECAS SECUNDA

In qua varia notata digna recensentur.

CUM FIGURIS ENCAIS

AMSTELÆDAMI.

Apud JANSSONIO - WASSERGIOS.

M. DC. C. XX.

ILLUSTRISSIMIS, NOBILISSIMIS,
ERUDITISSIMIS,

VIRIS,

Societatis Philosophicæ

BRITANNICÆ

Membris florentissimis

Sub auspiciis

Serenissimi Regis

GEORGI II.

Opusculum hoc

OBSERVANTIÆ, ET REVERENTIÆ, TESTANDÆ ERGO

Offert

FREDERICUS RUYSCHIUS.

ILLUSTRISSIMIS, NOBILISSIMIS,

ERUDITISSIMIS,

VIRIS,

Societatis Philosophicae

BRITANNICAE

Membris honoratissimis

Sub auspiciis

Serenissimi Regis

GEORGI.

Opusculum hoc

OBSERVANTIAE, ET REVERENTIAE, TESTANDAE ERGO

Offert

FREDERICUS RUYSCHIUS.

ADVERSARIORUM ANATOMICORUM

DECAS SECUNDA.

N, Amice lector, en iterum me prodeun-
tem in scenam! nonne foret satius virum oc-
tuaginta & tres annos natum filere, atque
farcinas in magnum illud, brevi suscipiendum,
iter colligere? Ita Sane! oportet enim inter
actuosa vitæ & Supremum diem otii quid ha-
bere, quo vera Philosophia, quæ mortis me-
ditatio, ab animo excolatur. Sic ago profectò, idque mihi
præstat benignitatis DEUS præter tot bona, quibus me gran-
dævum largissimè beavit, ut maximum senii tempus in his
locem. Interim tamen vivo, noctesque adhuc & dies impen-
do alacer contemplando, atque investigando humani corporis
abditæ, & puto me novi quid discendo quotidie senescere fe-
liciter. Id verò, quod industriæ meæ aperit Creator, non
mihi servandum credo; sed ita censeo, velle Adorandum Nu-
men per me servum suum hæc in gloriæ suæ celebrationem
mortalibus manifestare, ut sensim Medicina perfici queat. Si
has meas causas æqui fers bonique, gaudebo; nec incolumis
desinam monere sodales meos audacter & fideliter, si quid
invenerim boni. Cedant conatus nostri in Gloriam DEI, &
Salutem hominum!

I.

De Membrana, & vasis Sanguiferis in Acetabulo Coxæ.

Omnia ossa suâ ambiri membranâ, scripserant Anatomici,
solos Dentes Periostio dicebant carere. Illi vero qui
ac-

accuratâ indagine mirabilia in Conchâ Auris Officula deinde detexerant, & hæc, Dentium instar, omni proprio vestimento nuda tam severè docent, ut insanire viderer Principi in Anatomicis viro, quando olim & hæc ipsâ arctè investiri verâ membranâ, verò Perioſtio, scripseram, addideramque simul vasa Sanguifera excipi, ordinatim distribui, perque membranâ hanc in meatus horum Officulorum intröire, humores eò deferre, imò verò & inde iterum recipere vascula, quæ perfunctos munere suo humores ex ipsis horum officulorum meditullis reducant.

Neque minus incredibilia proferre censebar, quando scribebam publicè inventum mihi Corticem Cerebri solo fabrefactum vasculorum Sanguiferorum contextu. Quid itaque censebunt, qui me legunt scribentem, cavitatem Acetabuli in ossibus innominatis ex parte obducta esse membranulâ tenuissimâ, quæ ita contextitur mirabili vasculorum sanguiferorum apparatu, ut arte meâ repleta hæc totam membranulam nitenti undique pingant rubedine: eminus enim lustrata oculo membrana hæc absolute rubra apparet.

Neque est, ut quisputet, membranas partes ex tenuissimis contextas vasis ilicò in locis illis perire debere, utpote quæ sustinent molem superioris corporis, atque attritu perpetuo in se invicem actæ facile destruerent tenella hæcce vascula, unde inflammationes, dolores, suppurationes, atque alia mala perpetuo sequerentur. Ut enim hæc caveret incommoda Creator, cavitatem hanc ita construxit, ut impossibile sit, capiti Ossis Femoris membranâ hanc, vel vascula ejus, attingere. Locus namque in quo tuta reconditur, est extra hemisphœricam superficiem cavam Acetabuli, unde globosum ossis Femoris caput, mobile intra descriptam cavitatem: eique fere congruens, nullâ parte suæ superficiei unquam possit tangere membranulam, ejusque vascula, ut manifestum erit unicuique qui inspicit Figuram.

Nemo miretur latuisse tandiu atque effugisse omnem perspicacium Anatomicorum industriam hujus membranæ apparatus: quis etenim artificum hæcenus potuit ceraceam materiem ita impellere, ita dirigere, ut in intima hæc eo penetraret impetu, ut abditissima hæc, & remota ab Arteriis majoribus,

vascula tam perfectè repleat? Attamen absque hâc felicitate successus frustra erit, quicumque vel membranulam hanc subtilissimam spectare cupit, longe minus possibile erit ulli vascula in hac tenuissimâ aliter detegere. Dolor coxarius ægrotantibus cruciatum, medicis verò opprobrium esse, tristis sæpe clamat experientia. Est, ille sæpenumero incurabilis, nec levatur medicamentis, vesicantibus non auscultat, ferro resistit ipsi & igni. Coquestus jam de hisce Divus Hippocrates, nec mirum videtur sedem tum fixisse in vasculis profundissimè sitis in diverticulo Acetabuli intra cavitatem ejus posito. Nonne igitur difficillimum est eò intactis viribus illibata medicamenta afferre?

In icone cernis reptatus, & numerum, vasculorum sanguiferorum per hanc membranam. Monendus tamen es pictorem, artis suæ peritissimum licet, mirabilem naturæ ornatum haud satis feliciter assecutum fuisse: quia tam numerosa, tam implicita, hæc sunt, ut imitari fere sit impossibile. Ideoque partem hanc ita præparatam, atque balsamo conditam, ita aservo in novo, quod jam iterum paro, gazophylacio Anatomico, ut unicuique idoneo spectatori lubens illud contemplandum exhibere promptus sim.

II.

De Vasis, quæ per Patellam ipsam distribuuntur, atque per Cartilaginem mobilem in genu.

HUc, amabo Te, ades, qui desideras artem discere, quâ corpus Tibi exstruxit Deus! nova nec prius descripta prius contemplaberis. Non ita diu est, quando replendo cadaveris vasa in mirum incidi inventum. An verò observavit Quis, vasa sanguifera sese penetrare per Patellæ corpus, atque immenso numero in una ejus meditullia se abdere? certe quum non meminerim id contigisse, rei nunc speciem dabo in Tabulâ conspiciendum, postea verò & Cartilaginis Tibi vasa sistam. Sed oleum pendet & operam, qui vasa hæc invenire annititur, & demonstrare, in patellâ adulti jam hominis; sed qui imitari

valet, quod præstiti, in cadavere juvenili, ubi Cartilagineâ adhuc pelluciditate transparet, poterit illa distincta videre, atque advertere mirabiles eorum distributiones. Ne verò felicitis laboris rarus pereat successus, necesse est, partem ita arte paratam sic conservare, ut nec pereat, nec evadat opaca: utrumque sanè artificio singulari effeci: atque ita pulchrum hocce spectaculum inter mea incorruptum asservo.

Cogitat forte, hæc quisquis legit; an ergo mihi frangenti toties Patellas, ut inspicerem in indolem earum, nunquam apparuit vel unus talium vasculorum, vel truncus, vel ramus? Ego candidus huic dixerim, nec mihi unquam illa fuisse spectata licet indaganti: etenim fractæ Patellæ ut inspicatur vasa illic, contracta suoque hinc expulso liquido orbata, omnem effugiunt sequentis aciem. Ubi verò injectâ cerâ, antequam frangatur Patella, vasa hæc distenta sunt, atque indurescente dein eâdem materie manent repleta, tum demum datur speculari omnia. Inspice, quæso, figuram hic positam, quâ conatus sum exprimere Patellam de juvenili ablatam corpore; videsne eam tot abundare vasculis, ut tota fere rubescat? Senilia autem ossa sensim arctius compacta vasorum plurima abolent, inque firmiorem compagem densant, unde per ætatem firmiora quidem, at aridiora simul, ossa evadunt; quod quidem liquidius nunquam, quam in dentibus, spectatur, quos vasis contextos pueri in tenellâ ætate recondunt, senes verò, aut ætate proveciores, vasis conspicuis destitutos possident.

Quod si quis minuta me sectari objicit, atque in rebus haud magni momenti inquirendis occupatum deridet; imò verò si ait, satis esse notum, vasa ferri sanguinea per omnes corporis humani partes, perque ipsa adeò ossa. Huic ego reponam; mirari me licentiam hanc, quâ quis audet asseverare, se scire vasa existere, quæ nec ipse vidit, nec alius unquam. Undenam ergo illa nosti? quis eorum decursus? ubi hærent? quæ diversitas in senio, ætate virili, adolescentiâ, pueritiâ? omnia hæc bene nosse, atque oculis spectanda dare, pluris facio, quam omnia conjecturanti atque effingendi effecta: nihil licet Anatomico adsumere, quod non videt, nihil eorum, quæ videt, negligere, aut vilipendere. Nihil in corpore humano frustra conditum, cognoscitur & in eo frustra nihil.

Si ægrè haud feret Lector, monebo eum, me vidisse jam bis, nec sine admiratione, casus vix credibiles nisi ipse interfuissem. Vocabar, ut opitularer, ad homines, qui suas caligas supra genu arcto vinculo constrinxerant ita, ut impediretur velox & facilis partium harum motus; his dein per plateas obambulantibus contigit; ut cespitarent, unde verò flexu genu prolaberentur humi, sine allisione Patellæ, aut Tendinum; interim diffracti his erant ipso hoc flexu subitaneo Tendines validissimi Musculorum, qui Tibiam extendunt. Quis credidisset id fieri posse, qui novit & consideravit crassitiem horum ingentem? Rem tamen expertus sum adeò evidenter, ut hiatus inter partes Tendinum horum abruptas tam magnus esset, qui concederet digitum adulti transversum imponi. Neque surgere hi, nec se erigere poterant, imò verò ne pedibus quidem insistere absque adminiculo hominum ipsos fulcientium, coacti autem per multorum mensium spatio in lecto decumbere, tandem toto reliquæ vitæ decursu baculo corpus inter ambulandum fulcire, atque sustinere, impellebantur.

Multa equidem inducunt me, ut crediderim, esse quandoque talem in membranis, tendinibus, imò & in ipsis ossibus, conditionem, unde facilius, quam naturaliter, suis naturalibus locis exire, aliorum cedere, quin & rumpi, possint. Quæ quidem mala haud accidissent tam facile, si abfuisset ægra hæc diathesis. Sane simile quid cernimus in Herniis, quæ natas admiramur levissimis aliquando ex causis, quum iidem homines alio quidem tempore impunè sustinuerint nixus, motusque maximos. Quis nescit sæpe terrore, animi perturbatione, levi nisu corporis, has in robustis, & exercitatis, natas? Dudum est, quod scripsi in observationibus meis historiam, quæ huc facit. Viro per publica incedenti, in declivitate pontis, lubricitate viæ subducti pedes casum minitantur, ille tamen corporis agilitate lapsum evitat, nec alliditur stratis viarum, in ipso tamen hoc nixu frangitur illi Patella transversa absque ullo allisu. Commisus ille curæ famosissimi Chirurgi, qui in pago *Fisp* dicto artem summâ cum famâ eâ tempestate colebat, nihil adjumenti accepit. Quod tamen haud contigit culpâ adeò boni magistri: sed fragmenta Patellæ fractæ sæpe non coeunt iterum, quia unita haud possunt retineri, tam diu do-

nec coaluerint. Sæpe & impeditur hæc concretio inde, quod vasa fragmentorum quandoque non satis suppeditant materiem ossibus aduncandis propriam. Enimverò homines vidi, quibus fracti ossis frustra, omni arte ritè tractata, tamen nunquam concredebant horum humeris, brachiisve circumducti & applicati, tubi ex bractea ferri multum præstabant commodi; partes in situ satis commodè ita retinebantur, ut motus requisiti exercere utcumque possent.

III.

*De lubricâ materie, quæ in articulo genu,
pone Patellam reperitur.*

Mirificum corpus, quod hic loci observatum Anatomicis, glandularum fabricâ constare apud omnes fere auctores recentes pro certo quidem habetur: imprimis verò, postquam suam super his sententiam, observationibus lubnixam, edidit subtilissimus inter Britannos Anatomicus *Clopton Havers*. Addit quippe egregius hic vir delineationem, quæ glandis structuram omninò exhibet. Ego tamen, qui partes has, arte meâ præparatas, cum curâ examinavi glandulosi quid nihil invenire me cogor fateri: postquam enim eventu felicissimo vasa hujus partis materie replevi ceraceâ, atque deinde dexteritate singulari expedivi ab intricatione suâ mirabili, videor mihi liquidò spectare, totum hunc apparatus merè glandulosum habitum, esse ex meris conflatum vasculis, quæ sanguinea sunt, sed quam tenuia? quam diverso ab omnibus aliis reptatu incedentia? Sane est in his singulare quid, quod frustra aliis in partibus quæfiveris. Sed præ cæteris notabile mihi videtur in hoc opere, quod glomen horum vasculorum undequaque obsitus sit materie quadam lubrica valde, & quæ pinguedinem æmulatur satis bene.

Ipse itaque materies lubrici huius linimenti, quæ hic apprehenditur, non secernitur certè à sanguine ope structuræ glandulosæ, ut quidem id volunt auctorum Celeberrimi, sed perfectò separatur extremis illis Arteriolarum finibus, qui ideo tam subtiles, multiplices, & tam singulari penitus apparatu in-

instructi sunt, ut efficiundo huic operi aptissimi sunt: vascula enim arteriosa serosa hic ita construuntur, ita ordinantur in suo decursu, ut simile alibi non spectemus. Cur autem hæc subtilitas, figura, reptatus, situs, non sufficerent producendæ singulari indoli hujus humoris? quare esset opus accedere glandulæ naturam præterea, ut idem fieret. Nonne demonstravi jam dudum alibi in Hepate, Liene, Testibus, extremitates vasculorum arteriosorum solas esse, & sufficere, ut peculiæres illi humores, suis singuli locis, conficiantur, sine ullâ glandulæ cujuscumque accedentis ope. Si porro objicere quis vellet, omnes humores simul confusos in sanguine arterioso contineri, ideoque tantum esse opus, ut ab hac universali, omnesque humorum species continente, humore singulares illi separentur, ita quidem, ut Fel, Lac, Oleum, Semen, Saliva, jam hærentia verè in ipso sanguine tantummodo inde rursus separentur: non habeo aliud quod dicam, nisi me credere, verè quidem materiem horum omnium jam adesse in sanguine, interim tamen liquores hos peculiæres, antequam tales evadant, omninò adhuc peculiari debere, elaborari, & in singularem suam naturam acquirendam ulterius perfici: hæc autem omnia perfici videntur & absolvi per mirabilem apparatus extremorum vasculorum, quæ propterea tantâ diversitate fabricæ deprehenduntur in qualibet parte, ut conficiendis tot diversis humoribus pares evadant. Causa tandem, quæ opinioni de glandulosâ hâc loci fabricâ originem dedit, hæc imprimis est; in vasculoso illo apparatu locantur ubique exigua membranacea, receptacula, similia iis quæ in intestino recto imprimis, ut & intestinis tenuibus observantur, quæque versatissimus in Anatomicis *Listerus* donat nomine agminis glandularum, de quibus postea dicam. Circa receptacula hæcce innumeralia vascula sanguifera, telâ araneæ subtiliora, atque decursu omninò singulari disposita videmus. Neque apparere hæc vascula possunt, nisi prius cerâ rubrâ bene repleta fuerint, dein radiis solaribus rectâ allapsis in coelo sereno, observentur per oculos boni microscopii adjumento usos: ubi enim omnibus his beneficiis simul adhibitis non uteris frustra hæc inquiveris. Atque inde sane fit, ut pauci futuri sint, qui hæc conspiciere valebunt, vel in ipsis præparatis ritè partibus. Ego autem

tem, qui tot annorum experimentis sensim, omnia tentando, bonâ sæpe fortunâ adjutus, hæc inveni, soleo quotidie fere variis illa hominibus ostendere, atque inde audeo asserere, extremitates harum arteriolarum aptas natas lubricum hunc humorem ex serosâ sanguinis materiâ secernere, atque in cavitates illorum receptaculorum lentê, sed perpetuô, infundere. Quas postea lacunas *Boerhavianas* appellabo: quia singularis ille meus Amicus, in Academiâ Lugduno-Batavâ, Professor Botanices, Chemiæ & Medicinæ, primus de his mihi locutus est. Licet autem vascula hæc tam subtilia sint, tamen humor inde secretus potest spisso lentore lubricitatem hîc requisitam adipisci, dum in recessibus harum lacunarum remoram passus inspissari facilê potest. Ubi autem medii articuli effusus inter articulos attritus, subtilior hunc redditus, maneat, postea inquiram: suffecerit hodie ostendisse, Arteriolas solas esse unum organum secernendæ huic materiæ.

IV.

De Mesenterio.

Nimis innotuit Anatomicis, Mesenterium subtili membranaceâ fabricâ constare, quâ intestina tenuia annexa in hemisphœrii speciem retinentur: verum non diu est, quod intentiore animo & oculis contemplerer fabricam ipsam hujus membranæ, tumque nova satis nonnulla mihi se conspiciunda obtulerunt. Evolvi itaque, quæ alii super his commentati fuerant, atque expresserant figuris. Sed apparuit, quædam effugisse tamen illorum aciem. Sanê recondabar, sæpe mihi observatum, & olim, fuisse; homines, quibus vulnera inflicta utque in cavum abdominis ita, ut etiam perforassent hanc mesenterii membranam, lethalia fuisse intra duos tresve dies Interim re accuratissimê, ut oportet pro renunciatione coram Judicibus, examinata, nec vulnerans instrumentum ulterius penetravisse apparebat, neque ulla præterea pars alicujus momenti fuerat læsa, ut accurato & sollicito examinatori liquidô constabat. Sed gravissimis hi homines, & assiduis doloribus fuerant afflicti, qui abdomen intolerabili cruciatu exagitaverant. Quis tamen

tamen auderet hæc vulnera lethalia pronunciare? Profecto nondum id auctoribus placuit, qui super his scripserunt. Intellexi dein ab Ornithotrophis, quod, cum Gallos castrant, eosdem illicò jugulent, si animadvertunt in hoc opere mesenterium vel minimum læsum fuisse: sunt enim per experimenta certissima edocti, hos brevi morituros esse ab hoc vulnere, nec arte ullâ servari posse. Quæ quidem docent Mesenterium, licet neglectum, quam frequentissimè, maximi tamen esse momenti in vulneribus abdominalibus. Si autem semel tantum, vel forte bis, id mihi observasse contigisset, certè non ita haberem animadversione, vel commemoratione, dignum. Sed elapsi jam sunt anni quadraginta & octo à quo auctoritate Magistratus Amplissimi, urbani præpositus sum officio examinandi cadavera occisorum in Amplissimâ hâc Urbe, ubi, proh dolor, nimis hujusmodi malefactorum hominum culpâ homicidia accidunt, ut deinde ad Judices referam de conditione vulnerrum: atque in multiplici hac occasione testari mihi fas est, jam sæpenumero me expertum esse, quæ modo dixi.

Dum verò sedulò Mesenterii structuram oculis perlustro vigilibus, manifestò deprehendo plurimos subtiles nervos per illud distribui. Quin & evidenter cerno, extremitates Vasculorum sanguiferorum non ita terminari, ut icones Anatomicorum docent, sed habent se hi fines sic, uti ego hîc in figura depinxi: Ne autem dubitare quis jure queat de picturæ veritate, servavi partes, juxta quas hæ deliniationes factæ sunt. Sunt enim extrema hæc vascula tomenti instar subtilissimi tenuia, atque tam innumerabilia, ut totum Mesenterium rubescat penitus, postquam ejus vasa materie ceraceâ rubra injecta repleta sunt: quum interim absque hac præparatione ne oculos penitus effugiant. Equidem fateor, me non potuisse olim ita præparare Mesenterium: neque enim aliud difficilius hac in arte habetur, quam materiam ceraceam urgere eousque, ut usque in hæc vascula penetret, & tamen simul cavere, ne eadem propellatur ulterius. Si enim urgetur plus, postquam huc pervenit, tum Tunica cellulosa Mesenterii penitus eadem materie repletur; ubi autem tum & adhuc ultra premitur, oritur extravasatio præternaturalis materiæ ceracæ in forma globulorum rubrorum. Quamdiu tamen ceracea materia tan-

tum transit in tunicam cellulofam, tamdiu nondum puto extravafationem præternaturalem effe, etenim replet tantum cellulas hujus membranæ, veluti extremitates Arterioforum idem efficiebant in vitâ pro nutritione. Atqui eò non oportet, materiem propellere, quia tunc obfcurantur & confunduntur fines extremi repletarum Arteriarum.

Quin etiam videmus in Mefenterio glandulas plurimas tam majores, quam minores. Sed in humano Mefenterio nunquam Pancreas Afelli apparet, ut in ovibus, licet error hic magnus committitur à multis. Si autem Mefenterii vafa funt repleta prius, tum hæ Glandulæ vagæ in humano Mefenterio deprehenduntur effici ex fubtiliffimis vafculis fanguiferis, pulposa tamen fubftantiâ fimul appofita. Vafcula hæc mirabilia valde funt, five eorum fpectaveris ftructuram, five decurfum confideres: neque ullo modo exprimere hæc poffum, longe minus in figurâ depingere; fed in novâ meâ collectione Anatomicâ oftendere poffum, & volo dignis quibusque fpectatoribus.

Sed & puto maximè notandum circa Vafa lactea; quod Venæ lacteæ primi generis, tranfeuntes per has Glandulas, fe uniant cum Vafis lacteis generis fecundi: Id enim mihi patuit, quando tubulum exiliffimum introduxeram in vas lacteum primi generis, perque illum deinde flatum immiferam, flatim enim tum flatus lacteas fecundi generis quoque diftendebat, ventusque in thoracicum ductum ufque transit. Præftabam id tubulis adeò fubtilibus, ut fetam tenuem vix admitterent, quosque mihi hos in ufus parabat dexteritas incomparabilis eximii Mechanici Lugdunenfis, *Muffchenbroek*, ante quinquaginta jam & fex annos.

Quin imò cum gaudio reminifcor veterum laborum, quando vafa lactea fic inflata ex ipfo Mefenterio feparata eruebam, atque exficcabam in aëre, ut arefacta oculis exhiberem. Sed jam damnofa quid non imminuit dies! Nihil fimile efficere non poffum! Hebetata enim acies oculi, nec perfpicilla defectum fupplere poffunt. Venæ autem lacteæ primi generis oriuntur ex Inteftinis tam fubtili principio, ut ineffabile id, & incre-

incredibile fit, ita quidem ut tomentosa horum exilitas absolutè non possit ullâ figurâ depingi : ideo solebam ego infigere tubulos meos ad propositum modò enarratum in vas lacteum, quod pollicis lati crassitie distaret ab ortu ejus ex Intestinis. Si verò subtilis adeo est horum ortu, quis ergò credat pressione aëris, alterius ve corporis, Chylum adigi posse in oscula horum? Certè potius crediderim innatâ hæc, & insitâ à DEO, facultate peragi, quam forte non omninò ineptè attractionem posses vocare. Neque improbable mihi, sed demonstrabile, videtur, singulas quasque corporis humani, imò verò & universi, partes, à Creatore præditas esse virtute quâdam singulari, nec communi ita aliis, per quam potestatem infusam valeant commodè & certò id præstare, cui efficiendo creatæ sunt. Et opinor Chylum, ad Glandulas Mesenterii vagas delatum, ibidem quodammodò perfici, limpidiorem & puriorem reddi, ope Arteriarum pulposis extremitatibus suis, forte subtilissimos illi humores affundentium; atque ita perfectiorem hunc Chylum porro deferri in ductum Thoracicum : receptaculum enim Chyli naturaliter in homine non reperitur.

Sed & Pinguedinem per Mesenterium distributam reperio tam numerosis ornatam vasculis sanguineis subtilissimis, ut integre rubescat, postquam materiâ ceraceâ illa replevi : deinde verò arte non vili reddere possum eadem tamen vascula distinctè visibilia : quod quidem artificium inter cætera eximium est. Non ita dudum est, à quo id efficere didici, nunc verò certò id præsto, ut in Icone hic depingendum curavi, cujus prototypon in Thesauris meis asservo.

Quin & id memorabile narro, Venas Mesentericas in equis Valvulis veris hinc inde præditas à me observari, quod nunquam in corpore humano mihi, forte nec aliis, observatum novi.

Vidi semel in toto vitæ meæ Medicæ decursu, Mesenterium humanum apostemate purulento computruisse, atque inde ipsa quoque intestina, soluta suis Mesentericis vinculis, libera & confusa in abdomine fluctuasce, dum interim sic affecto homini vita nihilo minus, licet brevi quidem tempore, fuit superstes : propriis ego manibus cadaver hoc incidi, rem-

que verissimè sic se habere expertus sum. Neque memini tale quid aliis unquam visum, vel descriptum fuisse: quamvis de Omento talia observari satis frequenter occurrat.

Aliud quondam mirabile, scrutanti mihi visum fuit, unde dubitabam an forte, præter sanguinea, chyliifera, lymphatica, pinguedinosa, nervosa vasa, alia adhuc darentur in Mesenterio nec descripta huc usque, nec nota. Id certò Tibi, & sincere dixerim, olim mihi contigisse, dum brutorum corpora aperiēbam præ inopiā cadaverum humanorum, ut in Mesenterio ovis invenerim partem culmi graminis, quæ locata erat inter intestina, & inter Glandulas Mesenterii, neque hærebat tamen in venis, nec in ullo genere vasorum notorum, tamen in Mesenterio. An ergò latent ibi in vivis vasa adhuc ignota nobis, & post mortem fugientia? ut *Aselliana* olim & *Pecquetiana* nemini innotuerant. Certe contigit mihi videre in cadavere foeminae, quæ Amstelædami vitam egerat, atque ingentem habebat calculum in altero Ureterum, cujus obstaculo impediēbatur transitus materiæ purulentæ ex Rene illius lateris in Vesicam; inde autem intumuerat ureter usque adeò, ut speciem referret Vesicæ Urinariæ: quum intento hæc scrutarer animo, miri quid observabam: nam ex prætumido illo ureteris loco ortos vidi plurimos exiles tubulos, qui, inde progressi versus partem Abdominis sinistram pleni erant purulentâ illâ materie. Me stimulabat quidem hæc ulterius prosequendi cupido, sed pietas amicorum prohibebat majorem cadaveris lacerationem.

Quis verò omninò definivit hætenus, an & viæ, quibus fertur in Vesicam urina, aliæ haud sint præter eas, quas agnoscimus hodie?

Id quoque hæc opportunitate commemorare fas esto: me inter rarissimæ quæque asservo mihi binas acus ex ære confectas, quas anno elapso *Samuel Lion de Bonavente*, Chirurgus expertissimus apud Judæos, me præsentē eduxit ex digito extremo puellæ Octo. annorum, quæ ibidem ultra annum hæserant, dum nemo sciret, quando & quâ viâ, eò penetrassent. Vide Figuram, 4. Tab. 1. Equidem! satis novi aciculas acutas quandoque intra corpus fuisse reconditas, sed binas aciculas cupreas, capitulo globoso instructas, sibi invicem accumbentes ex anteriore parte digiti eductas alicui fuisse, quis vel fan-

do audivit? Certê vel factu videtur impossibile? Vidimus olim, & sæpius fallacias astutorum, quibus miræ artis ludricâ specie imponebant ignaris: illæ verô facillimè poterant detegi. Quis autem ullo conductus prætio patiebatur, duo talia corpora sibi infigi in apicem digiti. Hæc certê longo annorum spatio quam miserabilissimè fuerat conquesta de immanitate intolerabilis doloris, quo excruciabatur: imploraverat opem variorum Chirurgorum, qui incassum plurima tentaverant: nec reperiiebatur, qui vel divinando assequiretur, quod hoc esset mali. Nec mirum: Si enim in pingui valde, vel carnosa parte corporis id contigisset, licet mirabile & tunc fuisset, tamen forte visum fuisset possibile? has verô aciculas quis quæreret reconditas intra gracilem partem quæ, tenui forte parcâque pinguedine tecta, cæterum tota tendinibus constat, vel ligamentis, & ossibus.

An tamen minus Tibi mirum videtur, hominem ore suo evomere perfectum animalculum, quadrupes, cani simile? Id autem in Thesauris meis Anatomicis jamdudum edidi. Sed jam servatur in Thesauro illo incomparabili, quem jam possidet *Serenissimus Russorum Imperator*, qui voluit mea hæc tot annorum spatio, tantâ sollicitudine, tantâ industriâ, à me collecta, sua fieri. Sed gaudeo hæc nacta esse hospitium in *Aulâ Principis*, cui vix alius inter Principes Europæ comparari potest, si spectes indefessam diligentiam, qua *Historiam Naturalem* indagat. Vix credibile unquam fuisse tam excelsum Monarcham, qui tantâ cum mansuetudine, lenitate, patientiâ, humanitate, interrogare, audire, & admirari, vellet artifices bonos in suâ arte narrantes, respondentes, docentes! quam docilem, imô verô quam supplicem; se præbebat non auditorem modò, sed & Discipulum Clarissimo cuique in omni artium genere Magistro? Voluit utique doceri à me fabricam humani corporis ante XX annos, tumque Intentissimo animo me audivit, super omnibus rogitabat sedulò, atque habebat in memoriâ semper, quod viderat semel.

Quum autem ante triennium huc reversus me primum domi meæ invisit, porrectâ salutans dextra exclamavit, O! mi Præceptor senex, tantoque affecit honore, quem privatus nemo à tanto Monarchâ exspectare potuisset unquam.

V.

De Saliva.

Salivam sanitati tuendæ non utilem modò, at verò maximè necessariam, esse, historia, quæ sequitur rara satis demonstrat. Puella Amstelædamensis annos jam nata XII. passa fuerat ulcus serpens nomodes, quod ita affecerat inferius Labium, ut magna ejus pars exesa ingentem plagam ibidem ostenderet. Turpe fuit spectare faciem inhonesto vulnere læsam, sed longè tamen deterius erat stillicidium perpetuum Salivæ, quæ ingenti copiâ, assiduò, per hiulcum patensque manabat vulnus: coacta inde misera erat gestare manu semper admotum labio muccinium, quo compesceret defluentem humorem, eumque simul linteo admoto absorberet. Obtulit bona fortuna obviam forte illi Celebratissimum illum Chirur- gum Amstelædamensem, nobilem certe felicissimo artis exercitio, *Petrum Adriani Verduyn*, qui spectans miseriam, humanissimè rogavit, unde nam ipsa, quibusque nata parentibus? Postquam ex responsis intellexit, parente orbam utroque, ali jam in publico Amstelædamensium Orphanotrophio Menonitarum, percussit illicò commiseratio animum: quid ver- bis opus? adit ultro Curatores istius ædis, & obtulit se, ut tantæ calamitatis onere pressam levaret, nec aliam mercedem petere velle, nisi afflictæ solatium. Committitur actutum ægra viri curæ; qui margines induratas utrimque sic abscidit, ut cruda manarent sanguine, ut in labii Leporini curatione fit, dein trajectis binis per labium acubus vulneris crepedines ad se invicem apposuit, filamentisque firmavit secundum artis præscripta, coaluit intra dies VI. vulnus ipsaque ægra fuit perfectè sanata, ut omnem jam salivam commode in ore retineret, idque in hodiernum usque diem feliciter sanatum per- mansit.

Quod verò hac in historiâ præ cæteris maximè est memori- bile; ægra illa, dum patiebatur assiduam hanc Salivæ jacturam,

ante curationem, corpus habebat tenellum & pro ætate suâ admodum exile, sed & proceritatem neutiquam nacta fuerat annis suis convenientem; verum simul ac arte hac sanata fuit, statim increfcere cœpit, ut justam brevi corporis magnitudinem adepta sit, fueritque summæ admirationi omnibus, qui eam prius noverant, ob insignem hanc, citamque, mutationem. Quam errant igitur, qui, salivam pro recremento noxio habentes, eam abjiciunt, eoque pulchrius valere putant hominem, quô frequentius eâ corpus exonerat, eum in finem Siatlogoga adhibentes, & offas tenaces manducandas. Ego contra sæpe vidi ex defectu hujus humoris cibi fastidia oriri: quare & soleo suadere iis, qui ab acutis convalescunt, quibusque frequentius salivâ os affluit, hanc deglutire velint; quin etiam in diuturnis sæpe affectionibus incidit. Salivæ affluxus ingens, quam ubi exspuunt, labuntur in deteriora ægroti, qui sitridui spatio patienter hanc absorbere, sanantur felicissimè.

Accidit, me vocari ad Matronam Amstelædamensem, quærentem de macie extremâ consumpti fere corporis. Depræhendi foeminam adeo debilitatam, ut vix ægros traheret spiritus. Deseruerant hanc desperantes omnino de sanitate medici; dum circumspicio ad omnia, ut inquirerem in causas mali, video forte omni eam temporis momento exspuere in vas à latere appositum salivam, sicque totum profectò exhaurire jam ferme aridum corpus. Dixi ilicò, temperaret sibi, degluteret, non ejiceret; hunc benignum humorem. Mirum videbatur, adeoque repudiabat primò, consilium, asserens omnino id fore & impossibile sibi & noxium. Ego instare, faceret. Obedivit. Quæ rerum mutatio? brevi sanata fuit absque ope, sine necessitate, alterius auxilii. Nec semel id evenisse vidi, imò verò sæpe numerò. In fine quippe morborum malum id commune est. Si negligetur, sæpe tum lethale evadit.

VI.

De Valgis.

OBerrat hominum genus obtortis ita incedens cruribus ut genua ambo fere se mutuò tangant, dum pedes plus distant
in-

infra. Dubitabam olim quid id esset habendum mali an ? mollitie orireretur ossium, ut Rachiticis infantibus, an tribuendum potius ligamentorum laxationi eorum, quibus nectuntur Femoris & Tibiæ epiphyfes. Ambigenti super hac re occurrit Valgi & adulti quidem, cadaver. Perscrutabar ilicò, statimque intellexi, rationem morbi. In utroque scilicet crure, cavum interius summitatis erat longè magis depressum, quam cavum ejus Tibiæ externum. Id quomodo factum fuerit monstrat Figura 2. Tab. 2. unde debuit necessariò pars interna hujus articuli vergere in contactum, atque inclinare. Qui igitur curandos hosce homines suscipiunt, postquam adoleverunt, atque instrumentis, vel ligamentis rem aggrediuntur, peccant; est enim impossibile adultiori ætate unquam efficere, ut cavitas assurgat, vel elongetur tuber Femoris illi cavo respondens. In tenerâ autem adhuc ætate, idonea instrumenta multum præstare, malumque hoc præcavere valent. Sed & illa Medicamenta, quæ aciditatem humorum ad ossa delatorum mitigant, atque natam inde mollitiem ossium firmant.

Quamvis enim pauci rem absolverint experimentis, certus tamen sum, ossa humana ab acido quodam liquore penetrata, ita emolliri, ut obsequiosa reddita, tenacitatemque adepta vimineam, flecti queant, ut in Rachiticis, Scorbutisque, fieri videmus. Ita quidem puerorum ossa, macerata diu in liquore acido facto, sic emollita inveni.

An non & inde ratio liquet memorabilis morbi, quo affecta virgo in Galliis, omnia habuit corporis ossa pastæ adinstar mollia? Cogito autem nihil posse accidere pejus infantibus, quibus sic affecta sunt ossa, quam quod cogantur insistere suis pedibus, aut, quod priori adhuc majus malum, ambulare. Præstæ enim incumbentis molis pondere juncturæ molles dilatantur, itaque pariunt omnia mala, quæ Rachiticis evenire dolemus quotidie. Inspice modò figuram appictam, ubi curvatura ossis Femoris. Vides ibidem quatuor digitos pedum adulti hominis, in quibus extra cutis superficiem spectabiles occurrunt Papillæ cutaneæ, Epidermide & Reticulari corpore, nudatæ: certè ita prominent, ut luculentissime appareant,

si

si exposito radiis solaribus objecto per Microscopium bonum inspiciuntur : quia autem Papillæ hæ ex Nervorum prodeunt extremitatibus , non rarò inde oriuntur clavi , dum pressis nimium per arctos calceos pedibus adunantur Papillæ plures, inde in callosam, cartilagineam aliquando, vel & in corneam, aut ungui similem materiem indurescentes. Neque mirum etiam tam periculosos sæpe, imo & lethales, evasisse hos clavos, ubi incautus magister male hos fuerit aggressus.

VII.

De Glandulâ Thymo.

Nulla fere humani pars corporis uberiores præbuit materiem altercationibus, litibusque, quam Glandulæ fabrica : dum ambigitur interim hætenus quænam sit singularis hujus structura, quibusnam constet partibus, quomodo in veras differentias distribuendæ ex lege naturæ Glandulæ sint, quis denique harum verus sit usus? Si itaque meum hæc institutum foret, ut accuratè recenserem auctores, qui bene de his commentati sunt, & quænam sint illa, quæ scripserunt de hisce, id sanè argumentum magnum satis volumen posset implere, & forte multum sic boni temporis periret incassum. Igitur hac vice solum aperiam, quid sentiam de Thymo Glandulâ, & quidem breviter; obnixè interim flagitans, ut meliora edoctus mihi impertire dedignari haud velit. Olim juvenis sedulam assiduò operam navavi in excolendâ comparativâ Anatome, tumque equos sæpenumerò, multoties & boum corpora, incidebam investigandi ergò; accidit semel, ut, Thymum scrutatus in bove, visus mihi sim detexisse singularem in eo ductum, quo secretus illius fabricâ humor abduceretur. Persarum mihi videbar Rege beatior! Vena apparebat liquidò, quæ per Thymum distribuitur, tam pellucidæ fabricæ & tenuitatis, ac si foret vas Lymphaticum sine valvulis, in unam ex venis Mammariis se exonerabat, ilicò commisi pictori, ut exararet ejus icona, cum ipse eo quidem tempore necdum dextrè satis pingere possem, feliciter rem expressit figurâ pictor : quum tamen postea consideratius hoc expenderem negotium, eruditio

dito orbi impertire nolui rem. Sed quid eo fecissem mali? Manifestò ramus hic ex Thymo ortus, inde decurrens in Venam Mammariam se exonerabat; quum interim canalishic non esset ulli alteri similis, utpote pellucidus, tenuisque perfectè instar Lymphatici vasis: si usus hujus erat, reducem ab hac Glandulâ sanguinem Venis inferre, undenam igitur huic uni tanta ab omni aliâ venâ sanguiferâ diversitas? Profectò Venæ lacteæ primi generis sunt crassioribus constantes tunicis fortioribusque, quam lacteis generis secundi: Chylus per lacteas Venas primi generis fertur in Glandulas Vagas Mesenterii per superiora harum, atque per inferiora earundem iterum ex iis exit, deinde autem lacteæ secundi generis latiores sunt, atque fabricæ æquè tenuis & subtilis quam est vasorum Lymphaticorum, habentque etiam valvulas pauciores. Nonne est in naturâ ratio, cur hæc ita se habeant? Si ita censes: erit itaque & causa certa singularis hujus in hoc ramo Thymi structuræ.

Interea tamen, quid hujus sit rei in homine, cujustam parva est respectu bovis magnitudo, nondum detexi: nam olim contentus fui vasa hæc aëre inflato replere, ut & hic feceram. Quidquid id est, apparebat certè in Thymo ille pellucens, tenuis, ramus, quem pro excretorio ductu habui, sique ille ita semper, ubique eò loci reperiretur, ambiguum restaret adhuc, an meritò agnosci deberet pro excretoria fistulâ? Id dabitur, opinor, hanc ejus tenuitatem haud frustra talem dari. Neque credere queo Venas corporis solum reducere sanguinem. Cur enim Venæ Meseraicæ sanguinem modò veherent in sinum Venæ Portarum? Quare non æquè in se sorberent potum; Chylique tenuiora? ut cruori hic misceant. Si autem negas ductum illum Thymi, credas interim mecum, paratum Thymo humorem venis in Cor deferri. Neque alienum Tibi videatur à vero, dum paratum dico in Thymo humorem: neque enim credibile id solâ absolvi percolatione ut in cribro. Sed singularis ultimarum Arteriolarum compages solâ apta nata est, quæ humorum delatorum exceptas partes in novas formas mutet, subigat, pinsat. Thymus itaque, quum Glandula sit, solis igitur constabit vasculis, non Glandulis minoribus: Id enim si foret singulæ tum hæc particularibus membranulis distinctæ

stinctæ esse deberent, quod nemo demonstravit hætenus, ideòque juxta Anatomicas leges non licet illa fingere.

Videtur utique simplicior, ideoque proprior vero, mea sententia. Nonne enim ex meis constat abunde demonstratis, extrema vasa longè aliter formata esse, ubicumque aliis præparatur & separatur humor? Si quis dubitat super his, potest in omnibus visceribus à me præparatis id perspicuè videre. Habet enim Invictissimus Russorum Imperator in suo Thesauro omnium specimina. Quin & domi meæ labore improbo recentia ita iterum adaptavi, ut & ibi cernere liceat. Sunt quippe aliæ in ventriculo pro cibi attritu & coctione; aliæ in Hepate, quibus fit bilis, absque ullo Glandularum apparatu: in Renibus penitus rursus diversæ ad separanda putrida de sanguine olea & sales. Tu verò, qui hæc aliter censes se habere, quæso tua Tu, & mea ego, oculis subjiciat fidelibus!

VIII.

De Sterno.

INter ea, quæ accuratius definienda erant in vera partium corporis humani fabrica & illud meritò quæras, quid sentiendum sit de cavitate, quam sub Sterno, inter separatas mediastini pectoris membranas, adesse imaginantur plurimi, & quam solent considerare, ac si habenda foret tertia, vel quarta, Thoracis camera. Ajo hanc nunquam in homine dari, quamvis celebres Anatomici eam descripserint, atque figuris etiam simulaverint. Novi & Chirurgorum celeberrimos hanc posuisse, atque etiam asseruisse sæpe prægressa inflammatione hanc repleti pure, quod dein Sterni perforatione per trepanum educere aggrediuntur. Inquisivi in hanc rem eâ quidem, quam veri amor requirit, sedulitate, & reperi constanter, nullam omnino talem cavitationem hic unquam adesse. Si enim in cadavere humano incideris accuratè interstitia extremitatum ossearum in Costis, & Cartilaginum, quæ Costas Sterno committunt, sique tunc prudenter porrò & lentè, Sternum leniter separas ab anteriore parte, spectabis certò, nullam ibi cavitationem reperiri. Sed, quandò deinde liberatum ita Sternum à Me-

diastino & Pericardio elevas, tunc Mediastinum utrimque à pleurâ recedens speciem cavitatis efficit; inter geminatas Mediastini membranas: quæ tamen cavitas prius à naturâ non erat efformata. Quin imò, quoties Pleuram membranam deduco à subjacente membranâ cellulosa, etiam & tum efficitur cavitas, quæ semper quoque factitia modò est: ut de priori dixi. Nec apparet ullus cavitatis illius fictitiæ usus, nulla necessitas.

Attamen, ut rem hanc quam certissimè oculis exhiberem, ita rem aggressus sum: Infantis cadaver in Trunco descendente aperui, tum materiâ replevi ceraceâ, sic quidem, ut Cor & Pulmo integrè replerentur affluente materiâ; id postquam effectum, totum hunc Thoracem transversim discidi, tam infra Cor, quam supra illud, ut solent piscium majorum corpora in segmenta, vel tomos discindi. Quid tum? ne minima sanè cavitas sub Sterno apparuit, quæ profectò debuisset inveniri, si naturali ibi formaretur lege. Sed nihil minus. Hæret ubique contiguus Pleuræ Pulmo, jacet in medio Cor, ut in homine vivo, ita positum, ut apice suo spectet lævam. Posteaquam igitur ita clarè hæc videram, deinde segmentum illud pectoris balsamo condivi, locumque sic parato dedi inter sicca mea recentia præparata: simulque ibi apposui Sternum, unâ cum adhærentibus Costarum cartilaginibus parvuli infantis; quæ quidem felici adeò artis successu præparata, ut non modò Mammaria & Intercostalia, vasa sanguifera, sed & illa, quæ musculos perreptant Intercostales, penitus & distinctè sint repleta, ut totum hoc præparatum distinctissime & nitidissimè in conspectum veniat, absque ullâ, vel minimâ, evasatione præternaturali materiæ; sed pulcherrimè videtur ceracea materies instar roris tenuissimè diffundi, quemadmodum & humor noster Chylo-serosus viventibus nobis in alimentum ita dispergitur. Sed & Cartilagines Costarum præcipuæ pel-lucide hîc remanserunt. Puto autem nihil reverâ in hæc arte difficilius, quam hoc ipsum efficere; quod pulchrè noscent illi, qui per has incedere salebras animosè conati sunt. Servandum igitur cum curâ hoc ipsum, & inter rarissima mea reponendum, censui, ne mihi auferant fures, qui pro amicis in conclavia mea admissi, infanda audacia rapiunt, exque ædibus meis auferunt, quæ ipsis monstraveram, ut votis eorum satisfac-

facerem. Neque his contenti rapinis, in alias deinde regiones & regna, furto hæc ablata mea circumferunt, pro suis ostentant, suâque se arte & manu talia jactant se parare posse. Elapsi sunt aliquot menses, quando Penem humanum, incredibili labore, summa cura, & eventu felicissimo, ita præparaveram, ut nunquam tam pulchrè, luculentissimè & quam distinctissimè, in oculos se offerebat corpus Nerveo-spongiosum utrumque totum, tum & ipsum integrè hic expansum corpus Nerveo-spongiosum minus, ejusque supra Glandem expansa fabrica, sed etiam apparebat Paraphymosis Tunicæ cellulosæ, atque vera Urethræ fabricâ, unâ cum ambiente undique spongioso corpore. Pulcherrimum hoc sanè omnium eorum, quæ unquam mihi contigit parare potuisse, liberaliter ostenderam homini indignissimo, omniaque ipsi explicueram, quem honestum putabam. Quid verò mercedis ab eo retuli? Avulsit à suo, quo sustentabatur pedunculo, atque furtim secum abstulit. Alii similiter in Anglia & Galliis similes rapinas ostentant pro suis, dum costas ita à me summo labore præparatas cum musculosâ appendice conspiciendas circumtulere: sed cautiorem inde factum me cogunt, minus liberaliter deinceps mea roganti cuique conspicienda offerre. Si quis unquam viderit humanum Penem ita ut descripsi præparatum, certus esto hunc mihi ablatum esse, & quidem furto: nam hætenus similem nemo vidit, nec ipse unquam potui sic efficere. Vir egregius & Nobilis *Dassel*, qui habitat Lunenburgi possidet etiam paratum à me, & missum per me ipsi ex ejus votis, sed longe distat ab eo, quem commemoravi.

IX.

De Circosele, Herniis variis & Vesicâ Urinariâ.

UTinam, qui inventis nova imponunt nomina morbis, curam semper gererent, ut in his formandis observaretur sedulò convenientia vera nominis cum ipsâ rei, cui datur, naturâ, ut ita vox exprimeret rem eâ designandam. Quænam, quæso, causa faudet, Venas Testium dilatatas dominare appellatione Herniæ Varicosæ? Nonne aptius Varices Venarum Spermaticarum appellasse oportuerat? Revera non est alia hujus

mali indoles, nisi tantum, quod sit congeries Venarum, quæ ultra nativam suam magnitudinem dilatatæ, atque spissiores redditæ, apparent. Hernia autem, quum alterius longè ingeni sit, nequaquam confundi debet cum illo malo. Est nimirum hæc dilatatio, nunquam ruptura, Peritonæi, in quam dein extra suum naturalem situm se immittit, Omentum, Intestina, Splen, Vesica, Uterus, imò aliquando integer foetus, ita quidem ut hæc omnia sic emineant, ut externo tactui palpanda se præbeant. Quid autem id est, quod Varices Venosæ commune habent ulli horum? Certè nunquam circa has Peritonæi dilatatus sacculus invenitur.

Neque mireris interim, me inter corpora Hernias facientia Vesicam, Lienem, Matricem, & Foetus integros enumeravisse: id enim in praxi meâ medicâ observavi, sed non licet jam describere: quia à proposito me averteret meo. Varices Spermaticarum facilè detegunt exploratores digiti in Scroto, dum attrectando partes lumbricos se attingere quis putet.

Sed, qui hoc morbo laborant, dum nihil inde percipiunt mali, parum admodum id ipsum curant; plerumque autem validiore partium pressione, aut contusioni, malum id debetur. Deprehendi tamen multoties provectioris ætatis hominibus inde natum Hydropem Scroti, quam iterum malè Herniam aquosam, vel Hydrocelen, vocant. Sanari quidem valet id mali, pertuso scroto ope instrumenti Trocart dicto, vel & lanceolâ phlebotomicâ, ut aqua vulnere exeat, sed citò plerumque recrescit malum. Si autem curationem aggredieris aperiendo scrotum à parte superiore ad latus, tumque vulnus turundâ oblongâ unguento rosaceo mercurio præcipitato rubro permisto inunctâ oppleveris, donec lenis inflammatio, eique succedens suppuratio parva, membranulas stillantes putrefecerit, Tuque eas tenaculo eduxeris, sæpe dein perfectè sanatas observavi. Sed & aliquando Venæpositæ in Membranâ Dartos dictâ, quam ex proprietate suâ cellulosam tunicam appellare oportet, ita Varicosæ evadere possunt: sunt enim hæc tam numerosæ, ut postquam illas ceraceâ materia rubrâ repleverim, membrana hæc tota sanguinis rubicundissimi instar ruberrima evadat; Denique jam liceat mihi addere, suoque hic ordini inferere, quæ modò dixeram inter Hernias debere annumerari etiam Hernas Vesicæ

Vesicæ, Lienis, Uteri, totiusque Foetus. In primo enim casu, de Herniâ Vesicæ fas est asserere, hanc veram Herniam habendam esse: quoniam hæc quoque est dilatatio Peritonæi, in quam elapsa vesica urinaria, naturali suo excussa loco, Scrotum occupat. Videtur id quidem mirum, atque ab ipsa veritate alienum, imò ferme impossibile: tamen id contigisse bis tamen animadvertere mihi datum fuit. Quodque evidenter rem ita se habere demonstrat, id est, homines scilicet illi lotium reddere nequiunt, nisi scrotum utraque susceptum manu premendo aquam lotii ita expresserint.

Utque res essem certissimus unius aperui cadaver præsentē Clarissimo Amstelædamensi Medico *Petro Guenellon*, & *Petro Adriani* Chirurgo, qui una mecum conspexerunt, rem ita se habuisse. Sed & Herniam semel vidi, ubi reverâ Lien replebat eo delapsus dilatatum Peritonæum. Casus mihi observatus in Nosocomio Amstelædamensi, Mulier fuerat annosa, cui lævo inguine ingens tumor, qui habebatur pro Placentâ uterinâ in Utero relictâ post partum, atque ibi accretâ; alii putabant frigidum esse apostema. Sed in cadavere certò vidi Lienem eò secessisse, atque hunc produxisse Herniam. Quis autem crederet, utrum unâ cum Foetu in illo hærente veram Herniam posse producere? Attamen & hoc accidisse semel quam optimè, quam distinctissimè, vidi. Non hic ita me capias, ac si intelligerem prolapsum uteri extra vaginam.

Imò longè aliud. Erat scilicet Nobilis Domina, cui dudum ingens tumor hæserat circa inferiora abdominis, quam proximè inguini, atque procedebat hic directè ex cavo Abdominis, brevi autem suppuratus tumor bene sanabatur. Haud ita diu hæc imprægnata fuit; sed quid fit? Novisti, mi Lector, sæpe-numerò post Apostema Peritonæi & abdominis, ut & post curata ritè vulnera in cavitatem abdominis penetrantia, manere in loco cicatricis obductæ debiliorem Peritonæi concreti rursum fabricam, undè post molimina magna, & impetus validos, dilatatur ibi læsus ante locus, præ debilitate acquisitâ impos hunc sustinere pressum, unde ingens tum fit, & Hernia periculosa. Omnino idem & hic contigit: uterus enim foetu crescente tumens dilatabat hunc Peritonæi locum, seque in saccum hunc dilatatum insinuabat eousque, ut foetus tandem cum utero
ad

ad genua usque penderat antrorsum; instantibus deinde parturientis laboribus, elevabatur ab obstetrice uterus cum foetu, ut in abdomine hæeret tamdiu loco debito, sicque felix evasit puerpera, edito per vias naturales bene nato foetu. Nonne igitur hæc vera est Hernia in dilatato Peritonæo vero? Ut tandem in viam, unde egressa fuit, redeat oratio, in eâ sum sententiâ, quod Varices Scroti, quæ in juventute natæ fuerant, transeant in senio in Hydropem scroti: quia deficere incipiunt spiritus, atque hinc pendentes vires: quando venulæ absorbentes non amplius resorbent tam avidè, quam olim effusos arteriolarum extremitatibus humores halituosos, unde hic collecti partes magis debilitant magisque, atque ita tandem scroti Hydropem verum generent. Novi plurimos omne hoc negotium adscribere Vasis Lymphaticis; sed cur Venosa inde excluduntur? certè mihi videntur hæc præcipui esse in his momenti, & fere credo Ascitis, atque Hydropis *αὐτὰ σαρξὴ* causam, ut & omnis Hydro-
 pis, imprimis hæere in debilitate, & malâ affectione, extremitatum venosarum. Meministi, jam enim antea descripsi, totam Placentam, in quâ naturaliter non insunt Lymphatica, si retinetur corpore foeminino totam quantam mutari posse in Hydatides, vel ampullulas aquosas, idemque visum in integro Hepate, ut vidi, & in Thesauro Cæsaris Russiæ apparet. Quid ni & idem in aliis posset obtinere? gaudent hos morbos ruptis adscribere Lymphaticis, idque fieri haud negavero; interim crediderim sæpius à recensitis hæc accidere causis.

Pauca jam superaddo de interiore membranâ, quæ vesicæ Urinariæ cavitatem urinæ contiguam facit. De quâ imprimis notasse juvet, portionem ejus à reliquâ separatum posse per vias urinæ excerni absque vitæ discrimine. Quis mortalium id fuisset unquam suspicatus? ego sanè nunquam. Sed fidelis observatio rem ipsam docuit. Utique erat puerpera, quæ acerbissimis excruciatâ & enectâ fere, doloribus in Ventre, & me vocari tandem, jussit. Præssus animique indagans ingenium, rogitò, an ritè quidem per lochiorum fluxum expurgata esset, liberata à secundinis, & num facilis illi fieret lotii excretio? Ad quæ quidem omnia posteaquam respondisset, quam prosperrimè se hæc habere, interim tamen audiivi intolerabiles esse prorsus ventris quos ferebat, dolores, præscribebam itaque

itaque clyfma, quod leniendo, & fopiendo dolori, eſſet idoneum, exhibito ſimul ad mitigandam torturæ hujus ſævitiem medicamento ſoporato; totum ſimul jubebam obvolvi abdomen unguento, quod eſt de Althæa, ſicque reſeſſi. Reverſus iterum reperiēbam nihil horum profuiſſe, pertinacem ſubſiſtere hætenus, nec leniri ullâ ratione, dolorem: ſciſcitanti denuò, an ſatis commodè urinam ſecerneret, reſponſum quam maximè, idque teſtari plurima quotidie lintea, quæ illi appoſita bene ſemper humectata inde auferantur. Reſiqui ſuſcepti itaque ſupra his.

Quid ergo? redeo, ut viſam, tertiâ quoque vice; obſtupui autem nihil me quidquam promoverē, licet uterer optimis remediis lenientibus, carminantibus, anodynis denique: quumque puderet nihil levaminis à me præſtari ejulanti ægræ; exploravi tandem attrectando, totumque pererro digitis ſcrutantibus abdomen, quod incredibili turgens tumore, atque prædurum inveni. Miratus Catheterem immiſi in Veſicam; proſiliit extemplo immenſa lotii vis, ſimulque doloris lenimen ſibi gratulata fuit miſerrima ægrotans. Geminatum deinde quotidie multis ſucceſſivis diebus idem id auxilii, cum levamine ingenti. Interim advertēbatur, nigreſcere catheteris argentei ſuperficiem, unde & mali quid latere in Veſicâ haud obſcurè patebat: neque certè abſque ratione id ſuſpicabamur. Ecce, poſt paucos dies elapſos membrana occupat meatum urinarium, quæ apprehenſa, trahentiſque obſequioſa manui, facile educebatur, educta ſatis apparuit magna; curavi portionem ejus abſciſſam in figurâ depingendam: puto enim id quam rariffimum eſſe. Certè mihi nunquam, niſi hæc ſemel vice, obſervatum. Ipſa hæc mulier poſtea ſana, felixque concepit dein, peperitque. Veſicam huic inflammatione incenſam fuiſſe ſuſpico, quam in Gangrænâ ſuperficiariam exiſſe deinde credo, ut conſtat exemplorum plurimis, villoſam Inteſtinorum Tunicam, quæ Papillis nervoſis ſcatet, ſeparatam à reliquâ Inteſtinali fiſtula ano exiſſe: poſteaquam Inteſtina acri prius inflammatione, eamque inſequutâ Gangrænâ, affecta fuerant. Voco autem hanc Inteſtinorum Tunicam Villo-papilloſam, quia animadverti villoſam iſtam ſuperficiem penitus ſimul eſſe Papilloſam, quemadmodum ſe habent interiora noſtrarum Ge-

narum in suo integumento, ut & Labia Oris, Oesophagus, Ventriculus, omniaque Intestina, quum sit in his omnibus ejusdem apparatus continuata productio. Verum quidem est, in unoquoque non æque clarum id apparere; quum in Labiis, Genis internis, & in Intestinis multorum hominum tunica hæc Papillas hæc nimis manifestas non possideat, attamen in aliis satis conspicua datur. In buccis interioribus, & Linguâ boum, inque Oesophago testudinum, in primis magnum valde apparet, hoc papillosum corpus; ita quidem ut in bobus coctione integrè separari possit totum hoc papillosum tegumentum, ut Papillæ sub hoc eminentes appareant. Quoties verò contingit in homine post violentas nimis alvi purgationes tegumentum hoc ipsarum Papillarum deglubi à Papillis suppositis, tum verò cruciatuum infestissimi corpus aggrediuntur.

Quantusque dolor nascitur in Papillis Labiorum & Linguae, quoties tenui suo involucre nudatæ sunt? Si in ea memet jam diffunderem, quæ alii de hæc tunica scripsere, quam Villo-papillosam appellavi, quantus meæ scripturæ pateret campus; sed propositum mihi fixum est, parcissimus ut sim in recensendis alienis, totus in enarrandis iis, quæ ipsemet quotidie observo. Interim monitus esto, care Lector, me quandoque forte inter hæc exarare nonnulla, quæ aliis jam ante me descripta fuerunt: id ægrè non feras. Confirmo meâ tum fide observationes priorum, si repeto, si novi quid adfero, pretium tuli laboris, dum aliquâ in re profui. Novi quidem allegatorum auctorum citatione spissari volumina, ostentari eruditio-nem, debitam cuilibet assignari laudem. Sed has ego talium laborum laudes aliis non equidem invideo, mihi otium hisce ritè excolendis omninò deest: neque enim unquam nimis mihi mane lucet surgens Sol, semper vesperascit ocyus quam vellem, ita submergor quotidianis in Anatomè & praxi medicâ occupationibus.

X.
De Embryonibus, Placentâ, Ano imperforato, &c.

JAM antea, aliâ occasione, dixi, haud ita facile esse definitu, quamdiu mater gravida possit mortuum in utero foetum gerere. Quin etiam enarravi jam prius, mortuum in matrice infantem non putrescere in pus, neque in ichorem resolvi, sed flaccescere modò, & evadere laxum, quamdiu os uteri probe obturatum manet; eo verò apertò, admissoque in cavum Uteri aëre, tum demum illicò in putredinem abire. Jam verò consideremus, quam arduum sit cum veritatis evidentiâ asserere, si mortuum ediderit mulier foetum, quamdiu mortuum gestaverit mater, adeoque quo tempore ille in matrice ante partum, mortuus fuerit, accuratè designare: sæpe enim mihi accidit, ut foetus ad me abortivos ferant, quos ajunt duobus, tribus, quatuorve à conceptu mensibus gestatos esse, neque tamen tum sunt, quos ostentant, grano hordei majores: quum tamen hoc tempore jam digitum vel sesquidigitum longi esse deberent. Sed non temerè credendum mulieri enarranti exquisitum suæ imprægnationis tempus: quia defectus menstruum, quem referunt non ita certò indicat id, quod quaeritur. Nunquid plurimæ mulierum his quidem destituuntur, licet imprægnatæ non sint! Aliæ mane vomituriunt quandoque, neque tamen ideò sunt gravidæ, imò multis matutinus vomitus quotidianus, absque graviditate: ita quidem, ut signa hæc potius incerta sint, nec verè pathognomonica haberi queant. Igitur, quando reperio foetum, utcumque parvum, collapsum esse, & præditum colore cineritio, quum aliter colore sit candido, semper tum certus sum, mortuum jam fuisse aliquamdiu in utero materno: nec dubito, quin sæpe tempus à morte satis sit magnum, id enim adscendit aliquando ad unum binosve menses, si consideramus diem, quo mater gravida terrore, motu violento, distractione corporis, fluxu uterino, vel similibus fuerat affecta, & conferemus diem, quo abortum enititur. Neque enim toto hoc temporis spatio vel minimum incrementi unquam capit foetus. Si verò abortus fuerit, foetus trium vel

quatuor mensium, qui post mortem retentus erat aliquamdiu in utero, ille deinde in lucem editus habebit ex flacciditate partium collapsum caput, & truncum, apparebitque speciem gerens horridi monstri. Memini, sæpe me vocatum ad huiusmodi casus, atque invenisse afflictissimos parentes horum abortuum, quoniam falsò putabant se monstra generasse. Ego tum soleo consolari eos, atque asserere bene genitos hos foetus post obitum ita degenerasse in corpore materno diu retentos. Nec dubitabant amplius; quum viderent me inflando parum per fistulam hæc corpora ita rursus extendere, ut pristinam ilicò formam recuperarent, qualem ante mortem habuerant prius: caput enim globosum iterum figuram adeptum foedam turpis monstri imaginem amittebat penitus, collapsusque turgebat denuo in torosam venter speciem; lætati hæc specie parentes summas agebant gratias. Nec immeritò quid enim magis horrificum parentibus evenire queat, quam si loco humanæ sobolis terribilia progenerent monstra? Imò etiam decepti falsa rerum imagine in ipso congressu aliquandò memores horrendi atque informis monstri, ipso forte generationis momento deturparent propriam prolem.

Vidistis imagines embryonum, quas excudendas curavi in meis Thesauris Anatomicis; & facile est ibi notare, quàm ratione successu temporis suam figuram quotidie mutant. Apparent quippe nulli omninò artus in primo embryonis statu, postea verò in locis, ubi humeri & femora deinceps apparebunt, tubercula modo exigua prominent, ex quibus post longam diem humeri, brachia, manus, femora, crura, pedes, explicantur & prodeunt. Consulatis quæso, Thesauros illos Anatomicos, illa namque, quæ ibi depingenda curavi, reverà omnia ita se habere, manifestò videre est in Gazophylacio Majestatis *Cæsareæ Russiæ*, ubi prototypa servantur. Quam immaniter autem differunt illa mea, ab iis, quæ iconibus suis impressis alii ostenderunt orbi literato? Sanè obstupui mirabundus, ubi conspexi picturam embryonis humani vix æquantis granum hordei, in quâ tamen manuum pedumque exhibebantur species; quum tamen tunc instar chrysalidum, absque ullâ apparitione artuum conspiciantur.

Itaque,

Itaque, si hi embryones, quando adhuc tam tenelli sunt, in utero materno moriuntur, inque eo post mortem adhuc aliquamdiu manent, tum semper deprehendo illos colore cinereo tinctos, & collapsos penitus; contra verò, si statim à morte suâ utero excluduntur, albo donantur colore, atque undique torosi sunt & teretes. En tibi hic ejusmodi embryonem, qui molem grani hordei vix excedit, hunc accepi à paucò tempore à matre, quæ referebat se tres menses gravidam fuisse, idque audire sæpe mihi contigit, examinans reperi compressum, tam parvum, non verò teretem, unde conjiciebam à longo jam tempore fuisse mortuum, & quidem forte binis mensibus antequam abortum hunc enixa fuisset mater: eo enim tempore quam maximè fuerat ipsi percussus ingenti terrore animus. Sed an animadvertis funem umbilicalem? Certè is longè spissior ipso embryone. Nec id infrequens. Utique sæpe sic vidi. Sed & alio casu filamentum instar subtilem inveni: forte causa tantæ crassitie est appressio adducti pabuli ad corpus Embryonis, quod in illud penetrare imposita expandit vasa in Umbilico. Opus est proprium errorem corrigere me, quem admisisse me confiteor, in Thesauro Anatomico, ubi embryones depictos dedi. Est ibi embryo tritici semen æquans, à secundinis pendulus, cujus ibi placenta admodum videtur magna; sed ibi tum fui oblitus dixisse, quod ingens illa moles, quæ ibidem placentam repræsentat, non solum constaret corpore placentæ, sed maximam certè partem confletur ex grumoso cruore, qui illi arctè accrevit. Maximèque oportet considerare, placentulas eo tempore fere semper ita nasci, rarissimè autem accidit ita puras excerni ex utero. Quando autem solæ prodeunt & separatæ, tum sæpe instar chartæ sunt tenues, aut dorsum cultri forte crassitie suâ æquant. In *Gazophylacio Imperatoris Russiæ* est hujus rei exemplum unum. Quam pulchrum verò! quam rarum! mihi sanè in tantâ observatorum copiâ semel tantum id videre contigit. Accuratissimè ibi natura modum suum expressit, cui ars solum præstitit conservandi modum. Est ibi placenta nuda, pura, sola, absque ullo adhærescente cruore, pendet in liquore ab embryone, qui articulum digiti magnus est, si me non fallit, memoria.

Liceat porrò hâc oblata mihi occasione pauca differere de rebus, quæ à præsentibus haud ita alienæ censerî possunt. Abundans nimis rerum copia paupertatem sæpe facere, obesse autem contra, inopiam, vetus est proverbium. Mihi fas esto addidisse, & nimis anxiam diligentiam aliquoties damnosam evadere. Nusquam verò effati hujus certior visa mihi veritas, quam ubi animadverti in illa, quæ fieri solent; & exerceri in adjuvandis parturientibus, neque vel ibi inanis perdi operæ, quam in educendâ post partum Placentâ. Hanc partem fœtus esse habendam, neque ad corpus maternum pertinere, ideoque ex utero matris post eductum fœtum debere abduci nimis certò constat omnibus. Interim contingit illam fundo matricis cavo convexitate sui corporis adeò accretam adhærescere, ut in unum fere corpus miris coaluisse modis fere videatur: quo quidem casu ambigi potest, quid salutare magis puerperæ habendum sit, hanc aliquantulum ibi relinquere, an verò omni ope obnixè moliri, omniaque vel vi tentare, eam avulsam inde educere? Est certè gravîs ratio, quæ suadet deliberato adhæc animo esse, nec temerariâ præcipitantîâ perdere, quam prudens forte servavisset tarditas. Non me fugit fœlarorum sententia scriptorum, qui ita animum inducunt suum relictam in utero placentam conjicere, in præsens mortis discrimen puerperam. Satis explorato cognovi, obstetrices ideo omnem adhibere conatum; ut arte, vel vi, hanc eductam ostentare queant amicis præsentibus. Sed dolui acerbè casum miserarum mulierum, quibus haud rarò læditur sic uterus à festinante nimis, & nimis imprudenter sæpe agente, obstetrice. Extemplo tunc abdomen prædurum tumet, febris incenditur continua, quam properata sæpe mors insequitur. Docuere fatis *Paræus*, *Portal*, *Mauriceau*, & alii, quonam artificio placentam auferre de corpore tutò oporteat, quid autem agendum, quando præter consuetudinem nimis fortiter adhæserit, nimis parcè explicuere.

Obtulerunt mihi se casus, in quibus omninò erat impossibile, absque imminenti mortis periculo Placentâ liberare matricem. Horum censeatur unus, quando, edito jam infante, contractio spasmodica, fortisque fit uteri in eo loco, qui est inter placentam & illam uteri partem, in quâ os matricis inter-

internum iterum se formare deberet postea. Scire enim est, post natum infantem, in utero nullum reperiri tale os, ut olim fuerat; sed ita omnino se res habet, ut in bursa nummaria, quæ loris transmissis constricta rugosum os format, laxatis autem hisce vinculis, ubique æquè lata est & expansa. Hæc itaque memorata jam constrictio uteri sæpe tam altè posita est, ut digitis, manu, carpo, & brachio, profundè in corpus immisissis, demum percipiatur: quin & arctationem hanc ibi adeò strictam quandoque detexi, ut digitum vix, imò vix admitteret, dum tamen pone hanc placenta retenta hæreret. Quonam, quæso, pacto ulli possibile erit artifici inde eruere vastum illud placentæ corpus, nisi lethalem sustineat inferre vim matri? Utique morietur subitò puerpera. Vidi namque hanc præ cæteris causam dari, cur nec opinantes improvisò moriantur post partum foeminæ: dum interea rerum suarum satagans obstetrix, quasi re pulcherrimâ gestâ, ostentat placentam, hancque integram, atque illibatam manu suâ eductam jactat. Quin & obtinet aliquando, ut, licet apertus satis uterus hiet hætenus, placenta tamen ita teneat uterum, ac si illi concrevisset, expertus loquor: atque propterea, si artificiosâ tussi, aut nisu quasi parturientis factò, placenta non facilè sequitur, tumque digito juxta funem umbilicalem prudentissimè immisso, eoque prudenter placentam perterendo ut separaretur, & ne sic quidem succedit, satius mihi videtur omne ulterius, periculosum semper, molimen ommittere, relinquere placentam, donec ipsa natura hanc, ut sæpe feliciter fit, expediverit. Attamen, post natum partum, mater liberata non est, quamdiu placenta necdum excussa! fateor. Sed, an non præstat ex binis malis minus eligere? Prudentius ergò relinquere placentam, donec natura hanc separat, aut donec laxata, magisque libera, manu evellere hanc detur, quam lethali festinatione occidere ægram. Putetne quis, boni quid contigisse trucidatæ mulieri, quod mortua sit sine placenta? Quæ cum illa poterat vixisse! Vera dixi. Placenta infantis, non matris, pars habenda. Natura incredibili conatu, & solertiâ, intenta semper suæ liberationi, atque relegationi omnis molestæ sarcinæ: rarò inde fit, restare in utero placentam, licet ibi viginti, imò & viginti quinque dies, post partum hæserit. Credite verissima asserenti, ex
fede.

sedecim, quibus relicta placenta, quindecim à naturâ liberata salutavi. Licet autem, quod quam rarissimè accidit, placenta remanserit; non tamen inde tantum mali, quantum olim creditum. Conclamata erat salus, relicta placenta! Fateor optandum, hanc tutò educam: sed salvâ tamen vitâ. Si autem tota remanet tandem, quid illi contigit? Profectò uterus assiduò arctior redditur, atque perpetuâ suâ contractione affectans pristinam parvitatem, & figuram, ita comprimit remanentis placentæ corpus, ut in globosam arctèque compressam massam formet, quæ nihil de formâ placentæ retinens, tota fere in duram, carnosam, molem degenerat; Vidi attamen foeminas has imprægnatas iterum, bene natum idoneo tempore foetum enixas, atque postquam satis feliciter erant liberatæ ab onere suo tam foetu scilicet, quam secundinis, denique & hæc placentæ olim retentæ frustra jam demum excrevisse, quæ ignarum vulgus Molas, falsos conceptus, vel & monstrum alimenti foetus persuctum rapacia appellitare falsò solet. Verum aliter tota hæc retentæ moles placentæ penitus amittens genuinam suam indolem, qui est merus vasorum sanguiferorum contextus, integro suo corpore permutatur in congeriem hydatidum, atque postrema hæc mutatio frequentior longe priori observatur.

Tum autem hæcce Hydatidum massa, incredibili augmento increscens, vasorumque horum adaugens numerum, denique tanta evadit, ut matulâ vulgari vix capi queat; imò, post excretam tantam massam, sæpe postea novas adhuc similes massas deponit.

Mirabiles has excretiones, nuper est admodum, quod bis viderim intra duodecim dierum spatium. Præbet enim populosissima Amstelædamensium urbs observationibus, alibi rarioribus inter pauciores homines, uberrimam materiem. Quantis figmentis, quibus fabulis, occasionem dedere prius occasionem hæc molis excretæ?

Pleni auctorum horum libri. Certe cuncta meræ sunt placentæ degenerantis soboles. Iterum itaque ingemino hoc meum monitum in salutem mulierum, inque correctionem erroris in arte obstetricia; scilicet placenta de corpore puerperæ, nullâ tutæ artis efficaciam securè potest educi salutare erit
illam

illam ibi relinquere. Ipse ego meis manibus parturientes, ut obstriciæ artis magister, liberavi, & deprehendi certò ita, firmiter sæpe hærere utero placentam, ut, nisi expertus ipse, nemo crediturus sit, quæ tamen ope naturæ, post injectum clyisma incitata, sequenti die feliciter torminosa contractione abdominis exibat.

Alii persuadere voluerunt medicis, placentam utero retentam putrefacere, inde autem ipsum quocque uterum citò corrumpi, inflammari, gangrænescere, inde mortem necessariò sequi; sed longè aliter, quam quidem hi censent, res ipsa se habet: quia non corporis materni hæc, sed infantis, vera pars est, ut jam supra liquidò patuit. Exempla quotidiana, & utique quam creberrima me reddidere certum, edoctumque, placentam relictam si non citò solvitur à cohæsione suâ cum superficie uterinâ, nunquam autem in pus, ichoremve, abire, sicque in putridum liquamen redigi. Frustra quoque est ille metus quorundam, qui à retento placenta corpore foetorem exhalare scribunt, qui purum humorem sanguinis ita quæat inficere ut hæcticæ feбри, inflammationi, similibusque malis, inevitabilem præbeat causam.

Quid enim fieret miserrimis mulierculis, quæ conflictantur cum calamitissimo morbo, in annorum durationem attritum corpus excruciantè? Uteri cancrum intelligo. Vivunt hæ tanto spatio temporis, interim foetorem penitus intolerabilem patiuntur, dum cadaverosa utero exhalans mephitis, fugat ab ipsis unumquemque. Sique Medicus, ut conditionem sævi morbi exploret, digito immisso perscrutatur uterum, ille tanto infectus nidore inde reducitur, ut ne acri quidem saponis lixivio eluere teterrimum halitum queat. Vana itaque illa omnia sunt terculamenta ignari populi. Attamen hic ille sedet iudex. Quid enim agat obstetrix sapiens, quæ puerperæ præstans omne legitimum auxilium, quod ullo modo sperari potest ab arte bonâ, nec tamen possibilem invenit placenta educationem, nisi eam vim, eam utero læsionem inferat, quæ incertam mortem illam conjiciat? Nonne præsentibus parturienti mulieres monebunt, urgebunt, iurgabunt, minabuntur? Nonne artis hanc ignaram damnabunt, magis peritæ mox opem implorantes? Certè ita fieri notum est: inde iterum incensa obstetrix fero-

citer sæpe rudem operam integrat, exitiales utero contusiones certissimè inferens. Mereor in his, ut credant mihi Medici: quum in amplissimâ hâc civitate quatuor annorum decursu artem obstetriciam ipse exercuerim semper & frequentissimè: deinde autem toto quadraginta annorum spatio præpositus fuerim ab Amplissimis Magistratibus urbanis officio Còllegii obstetricii, ut docerem examinaremque omnes, quæ huic searti exercendæ dedere volunt in hâc urbe, ut ipsis Anatomicas darem demonstrationes partium muliebrium, partui inservientium, ut responsa darem obstetricibus super difficili partu me consulentibus, denique ut scrutarer cadavera puerperarum ad rimandas mali partus, mortisque sequutæ causas.

Quemadmodum nixu forti per motum muscularem factò, adeoque per labores parturientium, utero pulsus in lucem editur infans, ita & placenta, membranæ, funis umbilicalis, simili vi corpore expelluntur. Sed quis observavit unquam inter omnes Anatomicos, quod uterus humanus habet fibras musculares, peculiare ita natus, sitasque, ut fabricâ suâ agente, solvant, liberentque placentæ convexam superficiem à concavâ superficie fundi ipsius uterini? Hæc nuperrimè tam manifestò detegere mihi contigit, ut nihil pulchrius. Scias igitur in illâ parte uteri, qui fundus illius vocatur, adhærere fere semper placentam. Quidquid ex speculatione rationis aliter dixerint nonnulli. Sed in eo accuratè loco sunt fibræ musculosæ, orbiculatim ita positæ, ita fortes, ut, dum se contrahunt satis fortiter, tum corpus uteri ibi contractum, rugosumque redditum, ita disponant, ut placenta, extra has fibras posita, ideoque hanc contractionem non sequens, necessario à cohæsione cum utero liberetur, laxetur, excutiat: quum elapso anno perspicue hoc vidissem, neque observassem antea, ilicò hanc matricem ita condidi, ut maneret immutata, quo possem evidenter demonstrare hanc structuram unicuique. O admirabilem fabricam, quâ instruxit hanc unam uteri partem Sapientissimus Creator! Nonne observas cæteras uterinas fibras perplexè intertextas decurrere, ut motricibus suis viribus se contrahendo, foetum exprimant? sed solum, ubi adhæret placenta, ut eam separent, in orbicularem posituram decurrunt. Si autem remanerent post partum foetus membranæ, tum quoque multum solliciti

folliciti sunt plerique, de nescio quibus malis: quum tamen hæ nulli firmiter adhærentes parti, unâ cum fluentibus lochiis facilè separentur, quia modò madidorum instar linteorum vel chartæ sibi invicem incumbunt, adeoque irritatus uterus nisu suo eas longè facilius separat. Est autem ad hæc observandum præterea, quod placenta utero hæreat semper eò fere firmitus, quò infectio funis umbilicalis magis perfectè centro infigitur placentæ: tum enim directio tracti funiculi æquabiliter trahit totum corpus placentæ, ideoque augmento contactarum superficierum non dimittitur placenta. Hoc casu debet digito perforari placentæ corpus, tumque prudenti ejus circumductione deglubi uterus à placentæ corpore debet. Quò autem funis propior est circumferentiæ placentæ, eò, cæteris paribus, faciliior est placentæ separatio ab uteri fundo. Accidit tamen, ut invenerim funem satis propinquè circumferentiæ insertum, interim & tunc, licet rarius id eveniat, immobiliter adhæsisse matri placentam adeò, ut, si adhibitâ violentiâ eam educere tentarem, potius sequutus fuisset totus uterus inversus extra vaginam, quam ut deseruisset uterum placenta: observabam tamen placentam, quæ reverà tam firmiter coaluerat cum utero, intra paucarum spatium horarum, solo naturæ urgentis nisu expelli. Contrâ verò vidi puerperas, quibus in tali casu, summâ vi eductâ placentâ, uterus ipse inversus ex corpore fuerat protractus, mortuas, simul ac in lectum suum essent repositæ. Cujus horrendi exitus nullus fuisset metus, si modò patienter fuisset commissa naturæ mollior separatio. Iterum ingemino, potest utero retineri diu foetus mortuus absque magno matris damno. Nonne evidentissimè id apparebat in vaccino corpore, cujus observatam descripsi historiam? Tempus debiti partus a naturâ huic erat præscriptum mense Martio Anni 1717, ægrotabat, convalescebat, Novembri sequenti mactatur, atque vegeto, beneque saginato, corpore deprehenso gaudebant possesores, quum interim in hac vaccâ mactatâ vitulus hæret, satis bene valente corpore præditus, quem aperui, atque, in rei memoriam, splenem ejus & cerebrum præparavi, vasis sanguineis à me impleta, quæ necdum, quamvis tenerima computruerant. Forte rogas, qui noverim vitulum hunc semianni spatio in matre hæsisse mortuum? Certe bubulci

hoc norunt, quam accuratissimè. Sed quid opus exemplis ex corpore brutorum? An deficiunt experimenta mulierum, quæ mortuorum cadavera foetuum plurimos gestavere menses? Certè non eo hæc animo scribo, quasi obstetrices monerem, rem hanc negligenter agere. Absit! placenta semper educenda: modò salvâ vitâ puerperæ. Clamat tamen tota mulierum partui præsentium turba, occidi parientem, relictâ eâdem. Ingens hoc, & grave, præjudicium, ita insedit earum animis, ut ne quidem permittant, rem fieri, ut artis præcepta, & salus matris, exigunt. Quid agendum in hisce? Quomodò valet eradicari, ita diu radicata opinio? Certè ante multos jam elapsos annos, feriô hanc rem, aliasque similes bene multas tanti judicabant momenti Clarissimi Inspectores Collegii Medici Amstelædamensis, Piso, de Vicq & Kommersteyn, ut obstrictos se putarent referre de hisce rebus ad Amplissimos urbis Consules, ut horum auctoritate remedium inveniretur malis præjudiciis: neque tum requieverunt Sapientissimi Consules & Laudati Medici, donec præficeretur aliquis, qui harum rerum peritus juxta veram prudentis artis rationem judicare posset de iis, quæ ita accidunt in his negotiis, ut a præjudiciis stabilitis damnum omnino paterentur, ideoque emendatione indigerent ab auctoritate publicâ. Jusserunt igitur, ut ego huic præessem muneri, putantes Anatomes Professori, cujus tumungebar munere, maximè id convenire: quare statuerunt, ut omni mense semel cogerentur omnes urbanæ obstetrices venire, ubi audirent me differentem de omnibus, quæ possunt forte accidere, quæ debent observari, quibus singulari arte debet succurri, inter pariendum: utque etiam sæpius in cadavere foeminino ipsis coram demonstrarem omnes illas partes muliebres, quarum requiritur in obstetrice cognitio, simul explicando, quænam forte singulis harum læsiones accidere possent, sicque monere, & munire, contra præjudicia. Hæc aggressus ipse me dedi operi obstetricio exercendo, juvandisque in partu difficili hærentibus mulieribus, quod strenuo dein labore continuavi integro annorum quatuor decursu. Putabam certè, fore mihi impossibile, felici successu docere artium maximè salutiferam, si solâ speculatione sapiens, manu nunquam operi adhibitâ, susciperem agenda dictare atque præscribere. Nec injuria putem

tem hanc meam fuisse rationem: quia mortalium nemo, ut peritus sit ex Anatomicis partium muliebrium extra graviditatem, extraque partus conditiones, unquam credet, quanta sit in his omnium circumstantiarum variatio, quam diversa faciet: neque aliquis, vel rationis disputatione unquam, vel sagacissimâ conjecturâ, assequi poterit, longe minus alios docere, ea, quæ tum temporis deprehensus est in corpore muliebri. Quum verò Gravissimi Urbis Consules, & Inspectores Collegii Amstelædamensis, inciperent, quantum esset periculi in his rebus; jusserunt simul, ut omnes illæ mulieres, quæ in Urbe artem obstetriciam exercebant se sisterent coram Collegio, novum subirent examen, ut admissis iis, quæ in respondendo se probassent, admissis, à nobili hac arte relegarentur omnes, quibus abessent dotes requisitæ. Quis crediderit, quanta inscitia, quæ nugæ, quot errores, tum apparuerint in iis, quæ artem dudum exercuerant! Quid miri, didicerant ab iis, quæ æquæ fuerant & ignorantes, & imperitæ! Vultisne, enumerem ex innumeris paucos errores quos stupida induxerat ignorantia, qui jam ita per hæc remedia correcti, ut nihil eorum nostrâ amplius in urbe supersit? Videbitis utique non ridicula modò, vel damno-
sa, sed & exitialia, vitia. Quis putaret, fieri potuisse, antequam institutiones has occeperam, ut unâ die vocatus fuero ad duas mulieres, de quabus asseriebant, quod monstrum illis ex corpore penderet, postquam enixa erant foetus, & sitas secundinas? Quid reperi? O facinus infandum! ipse uterus per vaginam eductus, ex vulvâ pendebat inversus. Reduxi illicò, junctisque artè femoribus, reposui in lectum; sanata fuit feliciter. Altera verò turpi hujus erroris culpâ periit. Nam illic uterus, eodem affectus modo, tam diu hæserat extra corpus, ut jam induruerit, neque ideò omni artis tentamine reducere valebam. Ocyssime hæc induratio accidit inversis sic uteris vi extractis. Conferantur narrata cum iis, quæ dudum super his commentatus fui in editis meis observationibus. Si contigerit mihi duplex hujusmodi, uno quidem die, casus; judicet quisque, quoties quidem, celato turpi errore, aliàs id evenerit! dum mali ignoratâ indole, miseræ interim foeminæ pereundum fuerit. Gavissus autem summoperè profiteor palam, id mali vix dein occurrissè magis, postquam sedulò docui, monuique,

obstetrices hunc errorem. Sed scias, Lector Medice; fieri quandoque id mali absque ullo peccato obstetricis.

Ni expertus, fateor, ipse non crederem. Liberabam parturientem ab infante, qui jam eductus de corpore materno meo hærebat in præcincto, sequebatur sine ullâ omninò adhibitâ vi placenta cum membranis quam facillimè, interim momento citius, uno impetu, sequebatur hanc suâ sponte inversus uter; sensi statim quid rei esset, duxi retrò complicatisque cruribus puerperam lecto imposui. Didici hinc haud ita temerè imputari debere obstetrici, quod partium vitio, naturæque culpâ evenire potest. Id præ cæteris inculco, ut ipso elapsus tempore, si manus, si naturæ, vitio acciderit, restituatur in locum debitum, idque lenissimo molumine, atque dato simul quiescendi consilio. Præcipua autem hujus mali causa hæret in validissimis conatibus, a parturiente adhibitis, ad exonerandum uterum post partum. Quod morbi & vaccis accidit frequens, cui sanando ridiculum, & ut videtur, alienum valde adhibent remedium Veterinarii, bidenti scilicet furcâ pertundentes cutim,

Qui rumor olim, quam creber, de fictitiis monstris, quos ficto etiam nomine suçtores appellabant, hos vivos de corpore parturientium dimissos, per cubiculum oberrare, assidentium foeminarum naturalia petere, per hæc in corpus ingredi, ibi se recondere? Cujus putidissimæ fabulæ ne originem quidem reperias, nisi in anili delirantium cerebro! Sed & dolui sæpe, quum audirem infantes obstrices damnari turpioris, quam homicidii, criminis reas, quando forte parturienti operosè mulieri laceratu diuisa erat perinæi cutis.

Considera, quam sit hic loci cutis tenuis, quam crassi sæpe sint foetus, quam arcta sæpe apertura meatus! Neque mirari poteris malum hoc frequentius longè accidisse, quam scitur: tegunt id vitii, quibus primo partu id evenit, matres. Obtinebat eâ tempestate ubique religiossimè ridicula consuetudo, ut, statim à partu validissimo sorberet conamine puerpera, simul invocando sacro-sanctum Triados nomen.

Quis primò hæc vel somniando deliraret? Nisi forte sic voverint nixum procurare expurgando utero. Quam facilè fit, quam frequens, ut propendeant ex pudendis membranæ edito
jam-

jamjam foetu. Tamen & ejus rei culpa infanti tribuebatur obstetrici. Quam est & ille damnosus error, ne gravius quid dicam, quando jubetur puerpera, uni lateri perpetuò incumbere, nec inde se movere vel digitum latum ante nonum diem.

Sed carnifice crudelior obstetrix prohibet sæpe omnem penitus potum parturienti, quæ interim anhelans, æstuans, dolens, pumice evadit aridior, unde infinita mala: cujus quidem crudelitatis exercendæ per imperiosam ignorantiam rationem dant ineptissimam quod aliter nimium tumens vesica foetui exituro impedimento est. Quâ quidem allegatione causæ quid insulsius fingi queat, non video! Quid non metas mali, dum puerperæ statim à partu ligaturis abdomen ita constringitur, ut nec respiratio possit exerceri, nec ulla fere circulatio sanguinis? Necessarium agnosco adstrictionem, quâ vasa collapsa, & laxa nimis aliquo modo fulcias, sustineas, arctes, ut non excipiant omnem fere sanguinem corporis, atque ita subducendo eum à cerebro pessima fiant symptomata. Sed non ita hæc adhibenda, ut suffocentur vitales actiones.

Quid autem censetis de perversâ & illâ agendi ratione, dum foetui jam nato, sed languido vel deficienti per fistulam argenteam ano immissam aërem inflant? simulque funem umbilicalem præmunt, ut sanguinem eo adhuc contentum mulgendo in corpus foetus propellant? Sed placentam vivis imponere prunis, ut calefactum ita sanguinem ex placenta dein propellant in corpus, ad vitam semimortuo suscitandam, ubique tum obtinebat. Apage nugas! Bulbos recentissimos, prægrandes, cepaceos, medios findebant, naribusque admovebant tenerrimi infantis, ut instaurarent hujus spiritus: quem acerrimum nidorum ne adultis quidem toleraverit! Parvum fragmentum usurpari concedo, vero talia fieri, quibus non juvatur, sed excrucietur misellus infans. Quid autem terribilius, quid plus mali dedit, frequentissimum tum ubique agitatum inter obstetrices, quam quod digitum immitterent parturientium anum quam profundissimè, uti eliceretur in partu paulò difficiliore foetus? quas inde vidi contusiones, inflammationes, gangrænas, hæmorrhoidas, quas in ipsis partibus necroses! O obstetrices, admoneo Vos! ne festinando mortuos pariant foetus, vestræ commissæ curæ mulieres patiamini, naturam securas, tutasque suas

suas sequi leges! Sat citò, si sat bene! Simulac verò deprehenditis, consilium Vobis deesse in aliquo casu, atque adesse unquam auxilii, curetis ipsæ tum advocari arte exercitatum Magistrum, inde Vobis honor, detrimenti nihil: tantò quippe majore fiduciâ opem vestram implorabunt parturientes, quò minus se perdi vident vestrà avaritiâ, negligentia, superbiâ.

Sed foedum erat, turpe, atque exitiale, id quoque consuetudinis genus: quo natis jam infantibus totum caput patiebantur tegi putridâ, nauseosâ, foetidâ, horridâ, crustâ, squamosa: quæ sæpe culmo stramineo crassior totum obtegebat caput. Roganti cur id ita agerent, responsum mihi calefaciendi capitis gratia id fieri.

Si regerem prohiberi inde perspirationem, corrumpi caput, & putrescere, meliusque calorem purum conciliari, conservarique, tegumentis ex lana, vix audebant id primò consilii sequi. Corrigendum clamavi apertè pessimum errorem, dum nati recens infantes, brachiis lateribus appressis, complicatis cruribus, pressi arctissimè involvuntur fasciis, ut nullum suorum artuum vel tantillum movere queant, sed jaceant in rectum exporrecti stipitis instar duri, absque ullo articulorum flexu. Nonne natura prudentior aqua immerserat calidæ, ut nihil duri illos posset premere vixque attingere eorum corpuscula? Nonne in utero materno, ita erant omnia instructa, ut liberrimè fluctuans in liquore tepido, mobili, molli, pro suo lubitu posset movere quam liberrimè artus omnes, omnes articulos? Nonne ibi erant omnia ritè, debitâque summetriæ proportionè nata, aucta, expansa? An ibi unquam gibbum dorsum, elatus thorax, retorta crura, curvata ossa? Quid ergò Tu ineptissima mulier absque ullâ arte, sine ullâ cognitione, imo sine ullo proposito, libero nato infanti, compedes, vincula, ligamina nectis: anne aliter Te deberet docere universa Asiâ, Africâ, Americâ, ubi recens nati laxi involuti pannis solius naturæ sapientiæ dantur, quæ sola omnia ritè ordinat? Certè ibi optima hominum corpora crescunt. Ego certè nolui meos sic tractari liberos, quorum tamen nullus aliquam partium solidarum male formatam habuit. Insurgere quoque oportebat in truculentum, omnique omninò rationi adversum, morem, quo tenella capita recens

cens natorum infantum, ita comprimebant ligaturis arctè adstrictis, ut mobilia tum per molles hæcenus futuras ossa cranii compressa cerebrum, aliaque cranii contenta turbarent, unde sopores, convulsiones, malæ capitis formationes, fatuitas, mors. Oportuerat certè permittere naturæ, quæ sola æquabiliter omnia extendit, capitis jam in utero bene formati autem nativitatem ulteriorem deinde perfectionem. Quam insulsa autem est, quæ suos crassos errores prætexunt, ratio! quasi ita curarent ut caput bene firmatum rite durendo clauderetur! spectes natos fervido sub climate pueros, nudo profectò hos capite tenent, nec melius formata crania alibi reperias. An non & ipsi illi miseri infantes ostendunt, quid, imprimis illis per instinctum, natura jubeat? Certè, ubi ita male sunt tractati, movent tam diu, fricantque, capita tenella, donec alio ipsi modo iterum, iterumque, componantur. Notetur hæc etiam occasione inter inania studia reponendum esse supervacaneum metum, quasi summâ semper cum festinatione extrahi deberet extemplo placenta, quia, si expectatur paucis modò momentis, uterus statim ita suum os internum contrahit, ut ne digitus quidem possit introduci: Sanè omnes, qui his negotiis ita interfuere, ut attento animo, cuncta bene observaverint, norunt hæc non esse vera. Matrix humana enixa infantem nullum os habet, sed patet tota instar campanæ, multosque semper impendit dies, priusquam incipiat iterum redire in formam, quæ parte inferiore speciem clausi oris refert. Adeoque rursus moneo, ne panicus Vos terror occupet, ne cæcâ festinatione præcipitemini in errores, qui funesti toties fuerunt puerperis. Ajunt plerumque, placentam semper modò unam reperi in utero, licet gemelli edantur foetus, aut plures. Nec tamen semper id ita verum esse ipse deprehendi.

Accidit enim sæpe; ut primò prodiens foetus una secum ducat suas membranas, suam placentam; quod fieri non posset si utrisque una tantum placenta fuisset. Elapso quidem anno jussi ad me deferendas plurimas gemellorum placentas, ut omninò certus essem, quid hic contingeret. Re itaque summâ cum curâ exploratâ, reperi reverâ, aliquando cuique foetui solitariam placentam esse, aliquando unam utrique foetui inservisse: utque hoc evidentissimum dare possem unicuique, varie-

rietates has servandas curavi in liquore. Præparavi etiam unam talem, ubi binæ placentæ concretæ apparent, vasa quoque sanguifera inter se invicem decurrunt intricata pro parvo quidem spatio, non majore pollicis crassitie : unde puto fieri posse in his, ut, tempore partus, prior infans secum avellat suam placentam, altera autem maneat adhuc affixa utero, donec alter foetus etiam editus sit. Quid autem censendum putas de fabricâ Arteriæ placentæ? hæc paucis innotuit rectè. Certè membranacea hujus arteriæ in placentâ structura adeò est tenuis, ut videatur esse vas lymphaticum valvulis omninò carens. Quænam sit hujus singularis hoc loco arteriæ constructio, facile non dixerim. His verò, qui acutius me vident, propono excutendum. Membrana tenuis, quæ placentam cingit, quâ spectat uterum, ipsius est chorii continuatio, ut olim descripsi in *Thesauro meo Anatomico V.* hanc ipsam vidi multis locis in lapideam indolem mutatam, id ubi accidit, sponte patet his infantibus subduci ubertatem pabuli à matre suppeditandi. Captum verò superat humanum, cui apparet pendens ex placentæ corpore crus integrum, id autem in *Gazophylacio Cæsaris Russiæ* ita videtur, ut ipse in *Thesauris Anatomicis* icone expressi. Quis verò explicet unquam ex receptâ hætenus sententiâ de Anthropogenia, quomodo bini infantes perfectè concreti fuerint ad partem osseam, quomodo ita concreti per angustias pelvis transire potuerint in nativitate? Attamen non tantum gemellas ita concretas, jamque octo annos natas, vidimus, dum per rempublicam hanc vagabantur : Sed & ipse octo mensium partum habeo, quem servo balsamo conditum, est autem binorum infantum, qui perfectè sunt concreti.

Servo eos ita præservatos domi meæ, cæ lege, ut liceret parentibus, quoties luberet, eos visum venire unâ cum amicis suis. Pater, cui erat nomen Tanking, jam mortem obiit, mater Woeneman dicta in vivis superstes est, quæ si moritur ante me, tum mihi cedent in proprietatem. Quoties certe hæc contemplor, obstupesco, nec intelligo, qui esse possit, ut per angustum meatum tanta moles, tamque inæqualis superficiæ, queat transmitti. Profectò videntur ossa Ischii necessariò debere à se mutuò aliquantulum recedere, ut spatium laxent. Uti-que illi, qui bene observaverunt mirabilem & singularem omninò, pro-

protuberantiam ossis pubis & Ischii, in illis parturientibus, quæ summâ cum difficultate, maximisque cum nixibus, enituntur foetus, intelligunt, longè aliam esse faciem pelvis in partu difficili, quam in statu naturali.

Quin & ipsum Os Coccygis adeo tum vertitur extrorsum, ut sit omnino incredibile, nisi experto. Imò verò integros sæpe deinde annos conqueruntur de dolore in partibus his residuo. Denique licet ob materiæ convenientiam, hic pauca subnectere de Ano imperforato. Nasci huic malo obnoxios sæpe infantes dudum innotuit. Nec novi tamen aliquid notatum, quod hic referam. Erat Augustus mensis Anni 1718, quando ferebatur ad ædes meas infantulus masculini generis, in cuius corpore nulla apparebat ani species; sed parvus, teres, cavus, tenuis, membranofus sacculus, crassitie calami circiter scriptorii, adhærens scroto, extremitas ejus erat clausa & plenus porrò erat fœce vel nigro meconio. Quarto deinde, vel quinto die sponte rumpebatur spurium hoc intestinulum, atque exonerabat se a fœce dictâ, & paucò dein tempore elapso moriebatur. Fuisse sacculum hunc Intestinulum rectum spurium nullus dubito: plenum erat meconio vero infantili, quod semper reperitur in intestino crasso infantum. Attamen spurium voco: quia non habebat dotes veras intestini recti: erat enim tantæ tenuitatis, ut pelluceret meconium, præterea spectabatur inæquale, utpote uno loco latius, angustius alio. Ad morbum hunc referam casum, quem bis occurrentem notavi: Infantes nati cum ano imperforato carebant toto intestino recto. Chirurgus *Petrus Adriani* in uno perforabat instrumento Trocart dicto locum, ubi naturaliter requirebatur anus, sed penetraverat jam longitudinem fere minimi digiti, antequam perveniret ad locum, ubi meconium, sed frustaneus erat hic labor. Mortui sunt ambo. Quid enim dilatatio profuisset vulneris? certè intestinum inde non poterat nasci, quod omnino deficiebat.

Sed neque prodest dilatatio in hominibus, quorum intestinum rectum ita est incrassatum in suâ substantiâ, atque adeo quidem angustatum in suo meatu, ut vix tenue specillum transmitti per ejus angustias posset. Quoties his exoneranda erat alvus, utebantur toties summo molimine, & nisu summo, ut alvinas fœces sensim & lentè, premerent per exilem hanc viam;

exibat dein foex ductu tenui, vix æquante culmi graminei crassitiem. Hanc quoque calamitatem conspexi in cadavere viri ita omnino, ut modo descripsi. Si autem infans prodit in lucem cum ano imperforato, ita, ut membranulâ externâ finis intestini recti sit clausus, facillimè sanatur, si lanceolâ inciditur phlebotomò, atque dein apertura canali plumbeo immisso, vel & turundulâ, tenetur aperta.

Epilogi loco jam mihi liceat adhuc quædam addere pro Anatomicis. Quam dolendum est, homines nolle pati, ut cadavera suorum defunctorum amicorum aperiantur a peritis Anatomicis, Medicisque post mortem. Certè non aliter ab hisce abhorrent, quam si putarent, morte obitâ sensum doloris superesse cadaveribus. Alii ignominiosum putant, lacerari cultris cadavera. Quæ autem, si non hæc, stultitia est? Vix moriuntur Principes in Europâ, vel Reges, quin horum aperiantur, atque exenterentur viscera, quò commodius eorum tum corpora, tum viscera, balsamo condiri queant.

Sed quam est damnosa simul falsa hæc opinio? Quid enim certi, quid veri, habent Medicorum peritissimi de interiorum degeneratione in quolibet morborum? Quid, quæso, norunt de proximâ mortis causâ in morbis? Quidnam sciunt distinctè de partibus interioribus affectis, læsisque? Quidnam de sede cujuscumque fere interioris mali? Quomodo verè de indicatis in quolibet morbo & requisitis ad curationem judicabunt? Nisi prius accurata fuerit conscripta historia eorum, quæ sensibus apparuere in cadavere inciso hominis, cujus viventis morbum sedulo, & anxie descripserat medicus, qui laborantem cum curâ tractaverat, & notaverat omnia. Certè, si quæ, so in hæc certa, sola tuta, est via, quâ tandem pervenire datur tla veram morbi cujusque curationem, cognitionemque.

Et quidquid bene firmi in his habemus hodie, ejus profectò primaria debetur laus Anatomicis. Quibus circumdati tenebris cespitemus ubique in arte, nisi exstitissent, ingenio, arte, industriâ, diligentia, Excellentissimi Viri, qui non veriti laborum molestissimos, se ipsos ex caligine asseruere in usum veriatis, aliosque demerere liberalissimâ suorum inventorum participatione. Effecit interim humanorum cadaverum inopia, ut coacti fuerint diligentiores confugere ad bruta, ut ex

iis apertis discerent, quæ in hominibus scrutari non poterant. Sed fieri facilè haud potuit, quin in plurimos ita delaberentur inevitabiles errores: quum fabrica in hominibus diversa multis in locis obtineat ab eâ, quæ in brutis occurrit. Factumque & ideò, ut diu foti, radicatique, errores, quum diffissillimè possent extirparentur. An non mansisset etiam hodie inepta opinio, quod matrix in sinistro semper locata hæreret latere in foeminis? Ideoque necessarium omninò esse, ut puerpera novem dies à partu primos fixa decumbebat in unum latus, quo commodius naturalem denuò situm uterus post partum obtineat.

Undenam fit, ut & hodie Professores Medicinæ publici memorent, inter recensendas corporis humani partes, *Pancreas Asellii*? in ovibus id apparet ingens, nunquam in homine simile quid inveni in tot perscrutationibus humani corporis. Neque unquam vocassent in homine Intestinorum tenuium primum duodenum, si magna satis suppetisset copia incidendorum cadaverum copia. Sed vocavissent melius forte, certè magis appositè, intestinum digitale, vel intestinum rectum brevissimum. Multæ utique partes male denominatæ ex hac solâ causâ, quod ex brutis fuerit petita appellatio. Fabulæ de reti mirabili in capite humano nunquam adeo fuisset pervulgata, si non apparuisset tam intricatum, tam implicitum, tam conspicuum, & omni modo mirabile, in vitulino & ovino capite? Quoties impleta per artem meam vasa Cerebri contemplor, utique certissimè deprehendo, admiror ubique mirabilia reticula, eodem semper perficiendo distincta operi.

Cur autem in vitulo differens adeò hujus particulæ structura, dictu equidem difficile habetur. Magna interim in aperiendis brutis latet utilitas, si solâ adhibetur pro comparatione & faciliiori in corpore humano similitudinem, vel dissimilitudinem indagine. Sed nunquam licet ex inventis in corpore bruti arguere similia in homine obtinere, nisi investiganti per vera experimenta similitudo fuerit observata. Sed maximorum animalium vasta corpora inprimis multum profunt, si sedulò lustrentur. Equina, Bubula, Balænæ corpora incisa multum juvant. Papillas foeminarum scatere papillis nervosis sensilissimis nunquam scivissem, nisi in papillâ mammæ Balænæ mihi insigni suâ magnitudine se ostentantes occasionem præbuisent acri cum

cūrâ has investigandi, & inveniendi, in foemineo corpore. Sed quis crederet, perscrutationem cadaverum, quæ quadraginta, triginta, viginti &c. Annos in sepulchretis condita latuerant, prodesse Medicis? Juvenis intempestâ nocte Vespillones comitabar, sordidâ ipse indutus veste, ut Sandapilas mihi aperirent, sicque oportunitatem præberent meæ circa hæc indagini.

Vidi tum nec capillos crevisse, nec ungues, post mortem: quum viderem in cincinnos complicatos capillos in cadavere muliebri æquê arctê adhuc craniis adhærescere ut in vita. Ungues naturalibus longiores apparebant, id verô exarescenti, ideoque contractiori, digitorum apici tribuendum, videbam facilê; maximê quum decumbentes nunquam præcidant eo decubitus tempore manuum, pedumve, ungues.

Quumque bonus Malpighius ritê observarit, pilos & ungues esse extremitates nervorum: quis credat, ablatâ hos vitâ crescere? Observavi tum pinguedinem humanam mutari, non tamen ita interire, ut reliquas corporis partes: indurescit enim instar sebi, sicque permanet: quum in vivis semper olei fere molliem, & fluiditatem habeat, etiam circa renes, & alia loca, ubi vulgô dura putatur. Non est in homine distinctus ab Axungia adeps, sed pinguis liquor ubique idem. In brutorum quibusdam res aliter se habens dedit huic errori originem inde æstivo tempore exercitatis validê corporibus unctuosus sudor lineamenta flavâ pinguedine afficiens. Inde axungia humana æstivo calore in vitris retenta olei instar liquefit. Nulla igitur in corpore humano adeps, nisi in cadavere diu post mortem genita. Vidi & tum, quædam cadavera habitu suo referentia limum nigrum: alia dura, sicca, contracta: nonnulla in cinerei coloris pulverem mutata, sed hæc rariora: quin & alia vidi à vermibus rosa, verum illa modô, quæ, æstivo tempore defuncta, à muscis ova sua in iis ponentibus erant infestata: hæc enim inveniebam plena vermium aureliis ex vermibus mortuis enatis. Vidi cadavera humi condita non consumi à vermibus, nisi enarratis modô in casibus. Utcumque aliter sentire intellexerim ab infantiâ usque omnes fere homines.

F I N I S.

E X.

J. Wandelaar ad vitam fecit

EXPLICATIO FIGURARUM.

Tab. I.

- FIG. I.** A. Segmentum partim carneum, partim tendinosum, ab ossis femoris parte inferiore Y resectum, sursumque reflexum, ut queat conspici fabrica vasorum.
- B. Vasa minima arteriosa, miro, atque implicato, decursu distributa per totam hanc partem, ceraceâ materiâ repleta, hinc ruberrima apparentia.
- C. Superficies Patellæ interior, quæ hic ornatur Vasis per eam distributis, accuratè designatis.
- D. Ligamenta, nectantia os Tibiæ inferiori parti ossis femoris, per quæ distribuuntur vasa innumerabilia.
- E. Tubera anteriora ossis femoris liberata à patella.

FIG. II. Indicat ossa femoris & tibiæ, ut in casu hujus Valgi erant constructa.

- A. Pars inferior ossis femoris habens hic curvaturam longe diversam à sanitate.
- B. Patella.
- C. Exterior cavitas partis superioris ossis tibiæ, quæ hic apparet longe inferior, quam interna cavitas E.
- D. Ossis tibiæ pars superior.

FIG. III. Exhibet quatuor digitos pedis humani, unde accuratè & prudenter ablata Epidermis, ut & corpus reticulare Malphigianum, dein servavi in liquore meo illibatos, nec mutatos: quum verò cutis liberata his sit, papillæ cutaneæ relictæ, spectatæ die sereno per microscopium innumerabiles ibi apparent, ut tota superficies his plena sit, has in majore digitorum depingendas curavi, quamvis millenæ ubique sint.

TAB. II.

FIG. I. Pars magna interioris membranæ Vesicæ urinariæ ex puerperâ, cui illa ex retento dui lotio, neglectâque ejus evacuatione, inflammata fuerat, indeque gangrænâ affecta, separatâ, dein hæsit in meatu urinario, unde post 13 vel 14 dies forcipeeducta fuit: convalescente postea ægrâ.

FIG. II. Portio Cerebri vitulini, à semianno in utero vaccæ matris mortui.

FIG. III. Sternum una cum cartilaginibus costarum, & intercostalibus musculis, ex foetu humano, in his ea copia vasorum, ut omnia appareant quam ruberrima: neque unquam felici adeo artis eventu usum sum. Testes cito omnes, qui ope mi-

EXPLICATIO FIGURARUM.

croscopii has partes conspiciere dignantur.

FIG. IV. Depingit binas ex foetu costas, una cum musculis ||intercostalibus, mirifico etiam successu præparatis.

A. Costæ ambæ.

B. Fibræ osseæ longitudinales, in costis in eâ ætate, quæ adultiore ætate ita confluent, ut evadant invisibiles.

T A B. III.

FIG. I. Exhibet portionem magnam innominati ossis, osque sacrum à latere, quæ periofstio adhuc cinguntur suo.

A. Os sacrum periofteo, & vasis sanguiferis cinctum.

B. Os Ilium.

C. Magnus nervus, supra ossis femoris caput decurrens versus femur.

D. Caput ossis femoris.

FIG. II. Frustulum mesenterii, cum innumerabilibus vasculis, instar filamentorum telæ aranæ, quæ tamen repleta sunt materiâ ceraceâ rubrâ.

FIG. III. A. Acetabulum ossis femoris ex juvene.

B. Arteriolæ ad infima acetabuli repertæ.

C. Ligamentum nerveo cartilagineum, quod nectit caput ossis femoris cavo acetabuli, undique Vasis cinctum.

D. Caput ossis femoris.

FIG. IV. Capsula facta ex intestino jejuno pueri, & in illa est, segmentum Intestini coli, & Ileirefertum ita dictis glandulis, & vasis sanguiferis.

A. Capsula.

B. Segmentum Intestini coeci.

C. Segmentum Ileii.

D. Processus vermiciformis, cum suis ita dictis glandulis.

FIG. V. Embryo humanus, cum rudimento funiculi umbilicalis, pendens in liquore, & demonstrant evidenter rudimentum illud ipso embryone crassius; in hoc embryone nec nasus, nec os, nec oculi apparent sed modò rudis, indigestaque moles.

A. Rudimentum funiculi umbilicalis.

B. Carina embryonis.

C. Capitulum embryonis.

F I N I S.

Fig. I.

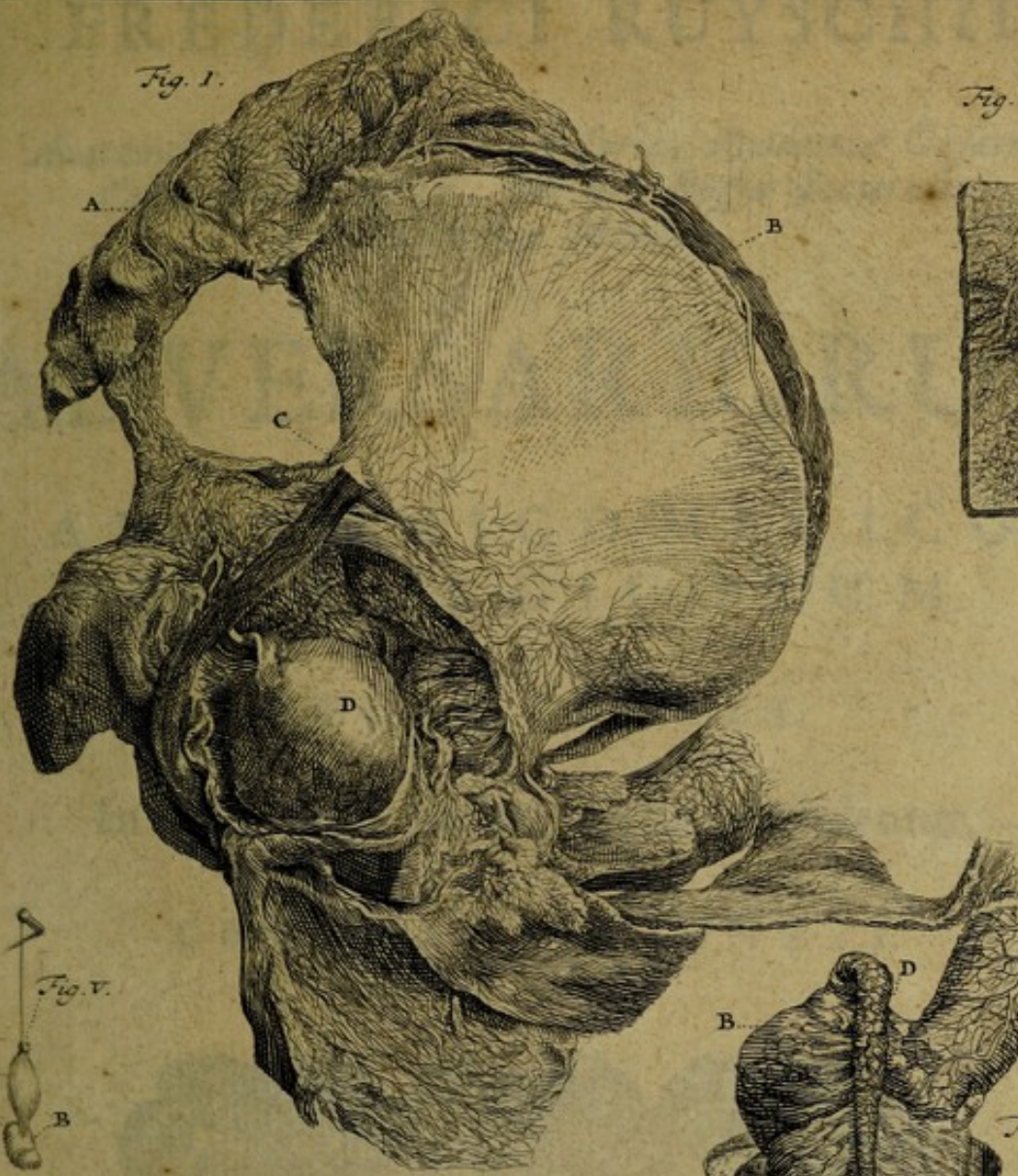

Fig. II.

Fig. V.

Fig. IV.

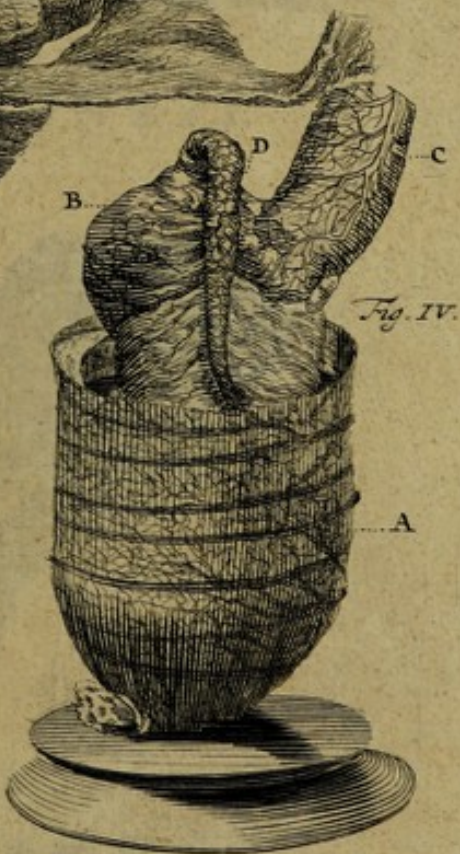

Fig. III.

Handelaar ad vivum ficit

FREDERICI RUYSCHII

*Anatomes & Botanices Professoris, Academiae Caesareae
Curiosorum Collegae, nec non Regiae Societatis
Anglicanae Membri,*

ADVERSARIORUM

ANATOMICO-MEDICO-
CHIRURGICORUM

DECAS TERTIA.

In qua varia notatu digna recensentur.

CUM FIGURIS AENEIS.

AMSTELODAMI,

Apud JANSONIO-WAESBERGIOS.
MDCCXXIII.

FIELDER'S JOURNAL

Journal of the
Fielder's Expedition
to the
Northwest Coast
of America

ADVERSARIUM

AT THE
CHURCH OF THE
ANGELICUS

DECEMBER

In the Year of our Lord 1841

BY THE
REV. J. FIELDER

AMSTERDAM

Printed by J. A. M. W. A. S. E. N. G. I. O. S.
M. D. C. C. X. I.

VIRO PERILLUSTRI
JOANNI TRIP
ICTO,
DOMINO IN
BERKENRODE

REIP. AMSTELAEDAMENSIS CUM MAXIME CON-
SULI ET SENATORI,

SOCIETATIS INDIAE ORIENTALIS CURATORI, AD
RES ECCLESIASTICAS DEPUTATO,

ARMAMENTARII PUBLICI, HORTIQUE MEDICI
PRÆFECTO, &c. &c. &c.

Hanc Decadem tertiam Adversariorum

D. D. O.

Humillimus auctor

FREDERICUS RUYSCHIUS.

VIRGO PERILLUSTRARI

ANNI TRIP

1870

DOMINO IN

BERKENRODE

INSTITUTUM VITAE CIVILIS MAXIMAE COM
SUL ET MAXIMAE

INSTITUTUM VITAE CIVILIS MAXIMAE COM
SUL ET MAXIMAE

INSTITUTUM VITAE CIVILIS MAXIMAE COM
SUL ET MAXIMAE

INSTITUTUM VITAE CIVILIS MAXIMAE COM

B. B. O.

INSTITUTUM VITAE CIVILIS MAXIMAE COM

INSTITUTUM VITAE CIVILIS MAXIMAE COM

LECTORI BENEVOLO

S.

 Vicumque se publico committit, necesse est, ut omnigena hominum judicia experiatur, quorum unusquisque pro captu suo rem oculis omnium expositam vel probabit, vel damnabit. Namque rebus singulis duas esse ansas jam veteri dicto comprobatum est. Quod ad me attinet, emissurus ea, quæ in usum generis humani post longos labores, & multiplicia experimenta chartis commisi, nihil est cur meliora sperem, probe memor eorum, quæ adversus me jam ante multos annos conati sunt homines vel invidia ducti, vel amore sui, vel præjudiciis obcæcati, donec vi inconcussæ veritatis superati victas manus dederunt. Certe quidquid ratiocinia, etiam ingeniosissimorum hominum, vel speciose retulerunt, vel imperitis persuadere potuerunt, id omne confestim collapsum est, quam primum experientia docuit longissimas disputationes frustra habitas fuisse pro rebus, quas natura non agnoscebat. Eadem illa fida magistra Experientia, quæ causam meam, quæ multis laborare videbatur, tot annos strenue egit, eadem illa, inquam, jam quoque pro me militat, & audire nolentibus identidem inculcat, Venite & videte.

Ea enim vis est veritatis, ut vel invitos trahat in assensum, ubi nullus dubitationi locus relinquitur, sed materia suppeditatur undique laudandi mirabilia Dei in gloriam ejus æternam.

Non multis te morabor, Lector Benevole; neque enim animus est dicta jam ante repetere, vel ea congerere quæ ab aliis super his rebus sint dicta vel facta: satis habens efficere, ut intelligas quid velim.

Inter alia, quæ tibi offerimus, oculis tuis spectandum exhibetur Pyrum Anatomice dissectum. Quod si hoc præstitissem in hepate vel splene humano, excarnationis nomen mereretur propter Analogiam. Jam vero mihi liceat hoc vocare skeleton pyri: quale skeleton formare soleo ex foliis & fruticibus: qui conspe-

et us multis non ingratus fuit. Videbis porro, quia in eorum descriptione observaverim. Accedunt à me exhibitæ figuræ, quibus evincitur vasa fructuum, quorum nucleus lapide tectus est, ut pruna aliæque, provenire maximam partem, ex lapidibus, æque ac ex ipsis Persicis, quamvis non omnia uno eodemque modo.

In Musæo Wormiano incidi in imperfectam imaginem partis sceleti Opuntiae, quod Doctissimi etiam viri tunc temporis valde mirati sunt, cujusque meminerunt in scriptis suis.

Quare si Deo visum fuerit, animus est totum fruticem, quem in formam sceleti redegi, exhibere, ubi multa observanda occurrant, unaque cum eo conjungere sceleton foliorum quernorum, ubi, remota omni pulpa, folia reticularum speciem e filis contextorum præbebunt. Vale, & his utere mecum.

ADVERSARIORUM ANATOMICORUM

DECAS TERTIA.

Uum existimem, habere me nonnulla iterum, quæ observavi haud inutilia medicinæ, atque Anatomes præ cæteris, studiosis; prodeò denuo, ea ut offeram. Tu, mi lector, æquo feras animo senilem loquacitatem, quando conatur prodesse; neque in malam accipias partem, quæso, si vel repetiverim hinc inde eorum quidpiam, quæ forte enarravi antea. invenies quippe in ipsâ hacce repetitione semper novi quid, aut emendati magis. Agamus igitur primo

I.

De Atheromate.

Quidem, si lubet considerare varios, quibus humanum corpus obnoxium sæpe invenitur, tumores, hos inter sane ut frequens est satis, ita & vix intelligi à medico potest mirabile hujus ingenium. Si enim rite examinas materiam, quæ propriis stabulat in locis, hosque tumores efficit, anceps eris de ipso vero nomine apte ei imponendo. Quoniam pulsem sæpe spissiore referebat hic tumor, Græci Atheroma dixere; nec male. At alii, qui viderant collectam hanc materiam in grandinosa corpuscula degenerantem; vel ideo, repudiato priori nomine, dixere tumorem ovis piscium simili saburrâ turgidum. Quid vero appellationis excogitabis, quoties ossicula, vel & ossa ipsa continet diversæ omnino figuræ; imo vero & pilos instar capillorum hominis, dentes quoque, verosque etiam molares inter illos, quin & crus humanum infantis cum tribus digitis, quale Cæsar Ruforum suis in Thesauris vere possidet. Omnia quæ modo recensui ita reperi aliquoties, atque semel integram dentium

feriem in illo tumore me reperire pulchre memini, & quod incredibile videatur (vera tamen loquor) in ovario muliebri. Sane Petropoli videre est rem ipsam: in Thesauro autem Anatomico primo accurata habetur mirabilis rei icon.

At longe aliud, magisque inauditum, certe fidem superans, erit quod narrare occipio, prout domi id servo. In ventriculo defuncti vitæ hominis inciso invenitur Atheroma, intra quod hæret integer manipulus pilorum, instar capillorum hominis, adest frustum informe ossis, iuglandem nucem æquans: quatuor veri insunt dentes molares, quales maxilla humana alit. horum autem dentium bini connati, alii duo separati existunt; sed, quod singularem contemplanti stuporem incutit, cernitur in eodem sacculo crus anterioris cervuli exigui Africani, ut vix ovo similis ovum, excepto, quod pedis in hoc crure ungula haud fissa sit, ut in Guineensi illo animalculo obtinet, sed tegitur finis ille ungue, ut digitus minimus humanæ manus; quin imo & superficies cutis hujus cruris raris tenuibusque tegitur pilis, ut humanam manum obsidere solent.

Scio, tamquam fictum hoc quidam ridebunt Sceptici: sed desinant de non satis exploratis naturæ effectis temere definire, ni spectaculo oblato refelli ipsi velint. Ipsa hæc res in India Orientali contigit. inde ipsum hoc ita se habens Atheroma missum fuit Clarissimo Viro, honorato meo Collegæ, Caspari Commelino, Botanices Professori Celeberrimo, & Academiæ Naturæ Curiosorum membro, qui pro consuetâ suâ humanitate mecum illud communicavit una cum autographo Chirurgi dexterrimi Cornelii Smit, a quo Commelinus dono acceperat. Hujus ergo comitati id acceptum referens rite depuratum, atque ab interitus omni periculo munitum, locavi in Thesauro meo tam Anatomicarum, quam naturalium rerum collectione, instructo: quem in hac grandi ætate nocturnis laboribus, & diurnis, iterum apparavi ab eo tempore, quo priorum meorum laborum fructus in Russiam translati fuerunt.

Verum, ne sic quidem contentus, habeo rescripta ex loco observationis confirmantia rem ita factam testimoniis omnium qui incisioni cadaveris, & operationi hujus ita nati Atheromatis, interfuerunt, quorum exemplum de verbo ad verbum hic insertum ita se habet.

Anni

Anni 1716 quinto decimo Augusti venit in nosocomium; quod est in Samarang, Jacobus Ruben. Laborabat apostemate ad binos digitos transversos supra umbilicum. Id apertum manu Archichirurgi, dein quotidie bis depuratum dabat singulis vicibus duas puris uncias, usque ad Decembris vigesimum, quo moriebatur. Propria cadaver dextera aperui, invenique putredinem in hepate. dein apertus ventriculus erat plenus materiâ albâ, in quâ inveniebatur fasciculus pilorum habens pondus post exsiccationem quatuor drachmarum. præterea reperiebatur frustum carnis cum osse & cartilagine instar quartæ partis chalci. incidi illud, reperique in eo grumosum cruorem, cum materia aquosâ: cujus natura erat ossea, cartilaginea, vel carnea, cutanea vero externe, ibique pilosa hinc inde. Præterea inveni circa os ventriculi superius arcte adnatum frustum carnis, circumaccreta carne cinctum, cum tribus globis in apice. ad utrumque latus horum globorum accreverat dens molaris perfectus, plane similis denti humano cum tribus aliis dentibus in medio. In cavitatibus nihil erat carnis, nec ossis, sed membrana, in quâ sanguinis thrombi, cum Ichore flavo: quin & unum trium globorum repletus spectabatur materia cinereâ, referente pollinem ostracodermatum contusorum.

Dentes hi molares constabant pulchro, candido, firmo osse, ut nihil magis possit dentem hominis referre, erantque accuratissime infixi carni ipsi, non ossi, sed quodam modo mobiles. Ventriculus obsidebatur materia quasi conchiliorum contritorum pulveri simili.

Nos hic subscripti fuimus missi, ut essemus præsentis testes rei ita gestæ & repertæ,

Thomas Blom, Interpres, & à rationibus Societatis.

N. van Gangel, Vexillifer.

Tres Chirurghi.

Henricus Oestersen.

Jacobus Hullincq.

Licet vero historia hæc mentionem non faciat Atheromatibus in descriptione rei propositæ, evidentissime tamen datur evincere, ita illud adfuisse ibi: quoniam sæpenumero pili, dentes molares, alique, reperti fuerunt in albâ Athero-

theromatis materia, nunquam autem in ullo alio tumorum genere illa fuerunt reperta, vel similia: certè, unquam id legere me in aliquo observationum medicarum scripto, nequaquam memini. haud quidem mirabor, si quis me interroget, quam ratione fieri possit ut omnia hæc nata, omnia hæc reperta fuerint in tumore undique clauso? præcipue quidem undenam quadrans quadrupedis animalis habens humanum unguem natus sit in illo. Sane vix aliud habeo, illi quod regeram, nisi modum Naturæ agentis, formantis, mutantis, nondum satis perspectum esse homini, ita quidem, ut inde definire queat, quidnam illi possibile factu, aut impossibile sit. Fateor, rem solà raritate observatione dignam nos in admirationem rapere, imo vero ipsum nobis perturbare animum: sed talis est quotidiana conditio eorum, qui contemplationi rerum naturalium totos se dedunt.

Nonne admirabile, imo incredibile penitus fuit, tectum illud tot per secula arcanum, quod revelare me abjectissimum suum servulum DOMINO DEO placuit? quando, corticem cerebri esse quam ordinatissime contextum & fabrefactum ex subtilissimis canalibus pulposis, accuratissime intertextis, atque exeuntibus ex finibus arteriarum sanguiferarum cerebri, inveni, descripsi, & cum medicis communicavi primus? Vah quantæ tum inter eos turbæ!

Clarissimus certe Schelhammerus, Anatomicarum rerum peritissimus, atque editis super Anatome Scriptis merito suo celeberrimus, re hac auditâ primo, adeo longe aberat, calculum ut apponeret suum, ut in libello quodam, postquam honorificentissime de me, meisque inventis, scripserat ibidem, ubi tamen perventum fuerat ad illud rei punctum, quo asseriebatur corticem cerebri nec glandulis, nec glandulosâ materia, constare, sed continuatis arteriarum sanguiferarum fistulis, haud veritus fuerit disertis verbis clamare, *Paterer potius erui ex orbitis suis meos mihi oculos, quam crederem, rem ita se habere.* Sed quid contigit? forte bini juvenes, discipuli Clarissimi Viri, atque ab illo Anatomica quoque edocti, me invisebant, atque etiam collegiâ mea Anatomica frequentabant, quibus memorata modo verba ex citato prælegi scripto, eâ occasione, qua de
his

his forte rebus agendum postulabat Doctrinæ ratio. Uterque liquido asserebat, ipsam rem ita, ut ipse scripseram, se habuisse, neque licere sibi deinceps de veritate rei dubitare. Quos deinde, brevi jam patriam repetituros rogavi, ut vellent coram Professore suo, ita ut viderant, veritatem rei profiteri. Egregii autem juvenes hinc incensi paululum, nec morandum rati, primum per tabellarium visa & comperta literis ad eum datis perscripserunt, me omnium horum inscio. Quare mirabar me post mensis circiter, à quo gesta hæc fuerant, spatium honorari literis cordati Viri, quibus prius scripta excusat, fidem meis dictis habet, neque ulterius iis resistere posse fatetur: postquam bini tam periti harum rerum discipuli explorata sibi ad se retulerant. Modestia non patitur hic adscribere, quibus illà in epistolà encomiis super eodem hoc invento, me ornet. Rescripsi ego Egregio Viro statim, nequaquam mirari me, nedum ægre ferre, quod inauditam adeo rem tam duris repudiasset verbis: quandoquidem hanc ipsam, si alterius fide, & oratione, accepissem prius, forte ipse non tractavissem mollius, sed cum contemptu rejecissem. Simile quid evenit mihi primâ vice demonstranti, in Amphitheatro Anatomico Amstelædamensi publico, inventam tunc primo à me tunicam novam in oculo humano. Quum enim suâ forte tum præsentia honoraret hunc meum actum Clarissimus Ravius, disciplinâ Anatomicâ adeo insignis, tam indigne excepit hoc meum assertum ut risu, imo vero elato cachinno rem exceperit coram omni spectatorum corona. Haud mirabar, sed placidus dixi insigni huic Anatomico, libere rideret, me interea jam curavisse imaginem coelandam à Sculptore, ut in publicum evulgaretur novum inventum; quod & factum fuit haud ita diu post. Quam varia autem rerum harum fors sit, patet & hinc, quod indefessus & industrius Albinus, Clarissimi Ravii successor, in Cathedra Anatomica Lugdunensi, ipsam hanc membranam tam solerter ita præparavit, ut unicuique quam evidentissima quidem appareat titulo membranæ Ruischianæ.

Sed ut redeam in viam, unde digressus fueram, non valde

miror, & homines fuisse, qui, postquam descriptum modo Atheroma præparatum apud me vidissent, dixerint, impossibile omnino se putare, rem talem in ventriculo prodiisse hominis. Sed, Care lector, quis hac in re in animum suum induceret, velle fallere; quum nullum honoris inde præmium, nullum lucrum, sperari queat, aut prævideri ab hac fallaciâ? Quis cuncta hæc, tamque diversa, colligeret, & uniret, tantum ut assereret, humano de Stomacho protracta esse simul? quare ille, qui misit hanc historiam, voluisset tam turpiter imponere Celeberrimo Commelino, cui tale debebat nihil? Sed fac ita voluisse, undenam data copia fuisset tam mira, nec usquam alias occurrentia deprehendere, qualia descripsi supra? Tandem quamam arte hæc, si ficta forent, ita unire quis potuisset? Sed, rem ut conficiam, nonne æque stupendum apparuit, quum coronæ spectantium in Anatomico Theatro ostendebam, Ovarium muliebri continens integram dentium feriem, quam simillimorum dentibus humanis, ut in Thesauris Anatomicis depingendum curavi, cujus quidem rei Autotypon Inviçtus Russorum Monarcha possidet, qui pro singulari rerum Anatomicarum cognitione, quâ non Principes modo, sed & ipsos Medicorum plurimos antecellit, hæc ipsa sæpe contemplari haud dedignatur.

Quis non furor oriebatur & tum, quando gratis missum mihi accepi animalculum quadrupes, capite, linguâ, caudâ, & appendice de ventre pendula, instar funis umbilicalis, ita, ut cuncta hæc uni sacculo inclusa hæerent, ut in Thesauris Anatomicis depinxi, additâ omnium hic observandarum circumstantiarum descriptione, cujus authenticon etiam in Thesauris Cæsaris Moscoviæ Petropoli spectatur; quod animalculum à vetulâ octuagenariâ cum vomitu fuit rejectum.

Ante multos annos quis credidisset, ex crudis vegetantibus, simplicissimâ distillatione Chemica elici, absque ullâ præparatione, salem volatilem, alcalinum, siccum, candidum, instar densæ, figuratæ, glaciei, excipulo undique adnatum, & formâ quidem solidâ diu constantem, qui acri, alcalinâ penetrabili, mobilitate provocat omnes ex animalibus paratos sales, neque ullo modo cedit vel illis, qui de putrefactis
prius

prius herbis excitantur? Hujusmodi autem in Amplissimo vitreo vase spectabilem admodum admirabundo mihi contemplandum atque explorandum obtulit integerrimus meus certusque Amicus, Hermannus Boerhavius, Medicinæ, Chemicæ, & Botanices in Academia Lugduno-Batavâ Professor; qui tales produci tam facili apparatu ex seminibus inprimis maturis, siccis, recentibus, non præparatis stirpium acrium, mihi retulit, quam de Sinapi, Erucâ, Raphanis, Cochleariâ, Thlaspi, Cepis, Alliis, Porris, aliisque confici solent, exprimentes omni dote Sales, Spiritusque Cornu Cervi. Ego certe, à primâ olim ætate Chemicis satis deditus, mecum, his spectatis, dixi, fieri jam omnia, quæ posse fieri negabam. quare cavebo deinceps temere definire quid fieri possit, nisi re prius ab omni parte exploratâ.

Sed & æque insuetum, mirumque ideo illud habendum, quod à me detectum voluit Creator, datumque Orbi, discrimen ingens, quod deprehenditur inter vasa sanguifera, pro diversitate munerum, quæ illis obeunda imponuntur. Si enim bene hoc fuisset observatum, cavissent utique Medici asserere, humores percolari ex confusâ materia separandos ope pororum, aut glandularum. Quid enim sani inest tali sententiæ? Recordor, Egregium Imperatoris Russiæ Archiatrum, Dominum Arskine, super hac re interrogavisse mirabundum, an igitur negarem semen in vasis sedere sanguiferis aliis intime mixum humoribus, soloque testium apparatu inde secerni? Responsum dabam, nescire me, quænam latent in sanguine recondita, scire tamen satis evidenter, sanguinem semen haud efficere: id vero, si hæreret in vasis sanguiferis, alia requisitum esse organa, quæ prius sperma elaborassent, distincto in loco, meque hanc ob causam agnoscere, diversa esse corporis nostri vasa, meque illud in stirpibus observasse etiam; de quâ re dicam postea.

Sane quod jure me dicere posse puto, antiqui, si vasculorum ultimorum extrema illa subtilia accurate habuissent cognita, non incidissent in tot errores circa cognitionem fabricæ corporis humani. Sed ego de hac re ulterius agam, ubi visum DEO fuerit, cujus immensæ sapientiæ sint gratiæ actæ, quæ homuncionibus suam infinitatem detectam voluit ex tam miris effectis.

II.

De Anatome Mali Persici, Pyri, & Foliorum.

Scrutator sedulus corporis humani detegit quidem quotidie nova quædam, eaque inter mirabilia sæpe multa: sed & indagationem structuræ in plantis, herbis & fructibus, eo facere, sequentia docebunt, quæ & Anatomicum non decent, & ad Gloriam DEI multum conferunt, ut mellitus Thomas à Kempis suavissime asserit,

Quilibet surculus enarrat, explicat omnis herbula, DEI potentiam, seque nos ut doceat, blande offert. Disce, inquit, ex me, quam sit sapiens, quam bonus, quam admirabilis, quam suavis & beneficus DOMINUS NOSTER: quod enim in me, & hoc à DEO est. Ideoque & jure canitur:

Præsentemque refert quælibet herba DEUM.

Age igitur, contemplare fabricam Mali Persici, & sat scio, obstupescas mecum, maximè ubi simul perspexeris atque comparaveris priori structuram Pyri fusci majoris, quod *grootte Riet-peer* Belgice vocant.

Pedunculi pyrorum constant multis canalibus, qui in corpore fructus sensim magis magisque explicati, simul plus mollescent per gradus, tandemque in pulpam humidam exeunt, mutanturque, in quâ dulcis gratusque ille succus reperitur. Non inepte itaque puls hæc pyrorum habetur similis viscerum parenchymati, lienis certe inprimis, & hepatis. ita quoque olim vocabatur hæc materia, quam postea glandulis meris conflari voluerunt Malpighiani. Ego vero potius canales dictos velim, & vascula sanguifera, quorum amborum extremum non parenchyma, sed pulpam, appello: quia corpusculum nullum singulare glandulam nominabo, nisi propriâ & singulari suâ membranâ contineatur. Atque ita & hic eadem in fructibus his invenio. Si quis autem velit, totum pyrum, utpote unâ coercitum membranâ, appellare glandulam, aut glandulosum corpus, id quidem haud absurdum.

fursum crederem : verum qui asserunt , fabricam pyri glandulis quoque constare , iterum mihi videntur errare.

Ita quoque universum Hepar , Splen &c. suo semper circumcincta involucro , atque ex vasculis sanguiferis conflata , pro glandulis numerari possunt : sed dicere , horum particulas etiam iterum constare ex glandulis , semper minoribus , fallax mihi apparet : & in hac quidem sententia manere cogar ex amore veritatis tamdiu , quamdiu assertores illius alterius dogmatis non ostendent particulares illas minutas partes , quas illi habent pro glandulis. mihi sane apparet parvas illas particulas tandem fieri pulposas extremitates. in aliis autem aliter se res habet , ut , volente DEO , exponam postea.

Atque ita quidem in plerisque pomis & pyris fabrica videtur. Sed in malo Persico longe profecto aliter mirabilis cernitur constructio. Est sane huic fructui brevis valde pedunculus , soloque levi contactu à suâ decutitur arbore hoc pomum. Quum vero curtus ille pes ingenti constet canalium colligatorum serie , videntur illi se tantum extendere usque ad putamen lapideum fructus , huicque deinde tradere totum munus perficiend cætera , quæ ad consummationem fructus hujus requiruntur : namque ex omni externâ superficie lapidosi hujus corticis undique exoriuntur rursus canales , quorum distributis deinde extremis ipsa porro pulpa accrescit firmiter. Quam singularis apparatus ! Canales pulpi-feri non proveniunt ex pedunculo , sed ex illo duro lapide , cui dederant illos pedunculi vascula.

Impossibile id primo quis dicat , sed experiatur , rem videbit. Neque latere velim artem , quâ arcanum hoc detegitur. Impono illos explorandos fructus aquæ , donec incipiunt putrescere , deinde vero eos vasi figulino immitto , cujus fundus planus est , sicque positos deglubo lente : excorticatos dein diu agito hinc inde per aquam , ut hoc concussu solvantur à mutuis complexibus vasa , simul autem blande lenteque comprimo inter digitos , donec incipiat dissolutio fieri. Tum vero manifesto apparet analogia maxima , quæ est pulpæ huic vegetabili cum corpore pulposo Jecoris , Splenisque , tam in homine , quam in vitulis. Sed , quoniam

B

splen

splen hominis non est semper aptus ita tractari, ideo potius eliguntur lienes molliores. Ita enim olim, quum longe maxima esset difficultas cadavera humana nancisci, confugiebant Anatomici ad corpora mortuorum quadrupedum, avium, piscium, quod & hodie adhuc obtinet: neque profecto utile hoc adminiculum rejiciendum umquam videtur: at prudenter comparatio est instituenda, & indaganda via qua postea tutius explores, num & in humano ita corpore omnia se habeant. Sed, fateor, ne somniaveram quidem, umquam vegetabilia etiam servire detegendis in corpore humano partibus, ut jam feliciter experior. neque sane hæc tantum disco in fructibus, sed in ipsis quoque foliis.

Diu occupatus fui in rimandis vasis, quæ per hæc decurrentia olim nervos foliorum appellavere Botanici: sed longe rectius jam mihi licet eadem vocare vasa succosa; post hæc omnia cœpi videre, & hæc dissolvi, atque in scæleta redigi posse herbacea.

Dum hoc ago folia Aloës Americanæ muricatæ explorans, & dissolvens, deprehendo, omnia ejus vasa secundum longitudinem folii excurrere, atque vix ullos laterales ramos ex se dimittere. Sed & video simul inter hos canales pulpam valde analogam illi, quam in pyris, & Persicis, inveneram, ut & satis similem illi, quæ in liene est humano. præterea non poni hanc pulpam ad extremitates decurrentium vasorum oblongorum, sed locari inter canalium appositorum latera. Atqui quam auspicato evenit, ut, dissolvendo hanc pulpam, clare viderem eam ipsam constare vasculis minimis, atque in ea manifesto resolvi etiam posse: ita quidem, ut referret satis commode corticis cerebri fabricam. Hæc sic parata jam domi servo, ut spectatori possim offerre. Frustra autem hic apparatus tentatur in Aloë Socotorinâ, vel Africana: namque in his invenio quidem decurrentes rectâ juxta longitudinem folii canaliculos, absque ramis lateralibus; sed tamen omnes pergentes juxta longitudinem membranæ folium investientis, cui se firmissime innectunt. Porro pulpa illa in foliis parum solidæ habet substantiæ; sed maxima inest copia liquoris pellucidi, viscosi, albumen ovi referentis. Servavi hunc liquorem, atque
die

die sequente observavi pulchre purpureum evasisse ita, ut pigmentum illud chartâ exceptum, vel linteo, constantem pulchrumque colorem referret. Sed quanta diversitas obtinet in folio Opuntiae Spinosaë Americanæ? Ejus profecto canales succosi per folia decurrentes, ubique emissis ramis lateralibus se mutuo inter se contexunt, atque præterea coadunantur mirifice simul concurrentes in eo loco, ubi formant novum folium, si fas est folium dicere, & non potius totam novam plantam. certe ibi omnes distincti illi canales arctissime uniti coeunt, iterumque ex eodem hocce loco egressi disperguntur abeuntes à se invicem per novum illud folium: fitque idem illud per totam quidem plantam ubique. Sed & aliud observavi in hac Opuntia, quod non vidi aliis in foliis. Folia etenim hæc valde adulta, inque sceleton formata, siccataque, in tres, quatuorve lamellas, aut etiam in quinque, quæ sibi mutuo secundum longitudinem incumbunt, separari a se invicem possunt. Quod & domi meæ spectandum servatur. Quis itaque satis digne laudes dixerit Omnipotentis, sapientissimique Numinis, qui tam mira, varia, utilia, ejus opera conspiciat, unde tot tamque diversa vegetantia, humanis servientia usibus? unde ædificia, naves, horum supellex, cibi, potus, vestes, ignis pabula, medicamenta denique, parentur nobis. Imo vero est, ut credam, ad doctrinam quoque morum proficere sæpe stirpium proprietates: idque ut firmem rem narrabo sæpe mihi visam. Anni ultra quadraginta elapsi sunt, ex quo in Amstelædamenti Horto alebatur planta ex Ægypto delata, quam Colocasiam veram affirmabant; sed quum florem fructumve numquam ibi perfecerit, dubitare licet, an non vera fuerit Ari species. Ornata erat utique foliis latis, per quorum medium decurrebat crassa compages canalium succulentorum, quæ Nervus tum dicebatur. Extremitas hujus ita dicti nervi, ubi pervenerat ad apicem sui folii, inde emergens progrediebatur sola, in spiras se hinc inde torquens, eo fere modo, quo videmus rem se habere in Priapo vegetabili, Rumphio descripto, titulo Herbæ Canthariferæ.

Quando itaque terra in fictili, cui insita erat hæc planta, arida facta irrigabatur aquâ, observabatur, simul ac nimium

affunderetur aquæ, ultra quam egebat illa, distillare illico abundantem affusi humoris copiam guttatim ex apice intorti extremi, & quidem velociter, donec superesset tantum aquæ quantum requirebatur ad sanitatem, non ultra. Sed mirabilitas spectaculi nocuit plantæ: nam affusâ uberiore aquâ tamdiu irrorata fuit, donec moreretur à colluvie nimia; ut & bibonibus fatalis sic corripitur gradus ad mortem.

Dixi itaque ex demonstratis haud modo, analogiam maximam inter pulposum multorum vegetantium; sed & comparisonem posse institui inter nostra vasa sanguifera, & succifera plantarum. etenim quælibet corporis nostri particula, quæ destinata est parando alicui singulari humori, semper habet diversos longe canales ab omnibus aliis, & sic in stirpibus obtinet. Magnum hoc arcanum suorum operum voluit DOMINUS DEUS revelare hominibus per me, in honorem, gloriamque suam. Utique quando hoc primum inveneram abripiebar in admirationem fere ecstaticam. Certe extrema posse vasorum sanguiferorum oculis spectari, res non est parva. fatetur certe Malpighius sibi id impossibile fuisse. utinam magnus ille Scriptor, qui suo tempore sibi parem non inveniebat, hoc spectaculo potuisset oblectari! Longe aliter de quibusdam scripsisset rebus. Ut enim tam ingens est inter ipsa vasa sanguifera diversitas in corpore humano, ita & in ipsis etiam vegetabilibus videtur, quorum etiam fistulæ ultimæ accommodantur efficiendo illi operi, quod ab iis requiritur ex lege Creationis. Hanc enim potestatem infudit cuique Creator ipso in semine. Inde igitur tanta diversitas in succis vegetantibus, horumque potestatibus, ut purget hic, alter obstipet, &c. quin & hoc ipsum levi constat & quotidiano experimento. Si eidem terræ in eodem vase inferis Aloën, & Sacchariferam arundinem, eidemque committis aëri, eidem pluviae, rori, soli, feret illa amarum purgantem, hæc suavem gratumque succum.

Sed si spectes utriusque harum fabricata vasa, quanta erit differentia? Si autem ultra jam quæsieris, scire, nefas, qui vasa descripta operentur, dum tam diversos ex eadem materiâ succos conficiunt, dicam frustra id quæri; & agere per abdita hæc DEUM, cujus adoranda sapientia, cujus acquiescendum provi-

providentiæ. Et sufficit, bonitatem NUMINIS nos docuisse hoc fieri, licet modum quo fiat huc usque absconderit.

III.

De Eruptione Sanguinis per cutem capitis &c.

TErrorem immanem, mulieri ubi incutitur, longe periculosiorem esse, atque multa pejora effecta habere, quam si vir eundem pateretur, quotidiana docet experientia.

Viginti abhinc annis accidit, ut puella quædam valde perterrefacta, illicô undique infestaretur per totum suum corpus exanthematis magnis, quæ degenerabant in ingentes vesicas haud absimiles illis, quas cantharidum applicatio excitat. Disparebant hæc deinde pro aliquo tempore, iterumque postea apparebant per vices. Medici consulti super raro hoc symptomate asserebant, prævidere se orituram hoc ex malo facile Apoplexiam, aut Paralyfin, vel forte & Epilepsiam; nec ita diu post sequuta fuit primo particularis paralyfis brachii sinistri. Exercitatissimus tum Chirurgus Petrus Plaatman vocatus, ut huic mederetur malo, præscripsit usum balnei cum aromaticis herbis, cui dum infidebat, pars affecta perfricabatur fortiter, fuitque is rei successus, ut eousquæ restitueretur in parte læsa mobilitas, ut jam aciculam tenuem humo tollere posset, suasque rursus sibi vestes induere. Dum gaudet hoc levamine, incidit denuo in novum paralyseos violentæ malum, quæ totum ferme afficiebat corpus; porro autem & accidebat illi effusio cruoris ex cute capitis supremi, tam improvise quidem, eaque cum impetus velocitate, ut citissime omnia lintea capitis integumenta ab effuso hoc cruore permadescerent. Nullum observabat eruptio hæc exacerbationis ordinem, cujus incertitudo atque rei familiaris egestas coëgit matrem, ut locum afflictæ filiæ curandæ, atque alendæ, peteret in nosocomio publico; ubi per quatuordecim dum fuit hebdomadas, vix tantum liquidi cibi consumebat, quantum cochleari prehendi potest. Domum redux ad matrem diris corripitur convulsionibus,

inde in furorem incidit, ita ut septem totas hebdomadas ligari funibus, & coerceri debuerit. Toto autem hoc spatio ne semel quidem alvum evacuavit. Neque haud ita diu post plurimum vomuit cruoris. Igitur interdictus fuit balnei, quod rursus ipsi fuerat commendatum, usus. Post vomitum sanguinis evenit illi urinæ retentio: quare Chirurgus dictus per integros novem menses quotidie lotium per immissum catheterem educere debuit. Postea vero vivum emisit sanguinem per aures, os, oculos, umbilicum, mammaeque: & quidem ex his tantum exiliebat sanguinis, ut necesse foret vitris supra papillas impositis profluentem cruorem excipere. Jam vero usque adeo emaciata, atque viribus orbata est miserrima hæc virgo, ut languidissimam trahat vitam. Accessit autem & tumor ad oculum sinistrum valde prominens; imo & lingua ipsi in ore circumtorta jam jacet; inde neque loqui commode, nec edere expedite valet. Atque ita nuperrime eam reliqui. Quamvis autem de calamitatibus descriptis plurimæ illam nunc reliquerint, attamen adhuc profluvia cruoris per capitis cutem frequenter patitur. Quando nuper casum hunc enarrabam Medico Boretio, curioso certe rerum Anatomicarum & Botanicarum indagatori, usque adeo ille ardebat desiderio propriis usurpandi oculis ægrotam, ut rogare non destiterit me, ut adducerem ad illam. Morem ei gessi. Quum unâ igitur invisebamus ægram, incepit illico quam oportune tantum effluere sanguinis; ut intra paucum tempus per omnia capitis integumenta profluens spectaretur. Vexat eam nunc temporis perpetua dextri pedis exagitatio, linguaque ad unam oris partem firmiter est affixa, atque intorta utcumque. En malorum terribilium syndromen, cui similem videre non memini.

Haud ignoro tamen, menstrua mulieribus retenta varias sæpe per vias exitum sibi quæsisse, & per os etiam, aut capitis integumenta, exivisse: id enim descriptum observatoribus dudum fuit. Sed tam multa, singularia, & dura symptomata accidere uni foeminæ, haud vidi. Anatomici tamen hinc discere poterunt, sanguinem exivisse osculis extremis arteriarum, horumque eminentibus poris. via ergo recta à
corde

corde in epidermidem usque est arteriosa: nam intentis vidimus oculis vivum, coccineum, verum, sanguinem arteriosum cum impetu veloci expelli ita, ut vividiores numquam sanguinem conspexerim. Quando itaque assero sanguinem descriptum de corpore egressum fuisse per poros, debebunt igitur pori hi esse meatus continuati ipsis cum arteriis, adeoque pori illi ipsi considerandi sunt tanquam oscula hiantia extremitatum hic arteriarum. Inde quoque credo, in statu naturali, & bene disposito corpore, sudorem nostrum excerni, ut & naturales perspirationes. Neque video opus esse ad negotium hoc, vel glandulas ita dictas subcutaneas, aut alios ullos sudoris fontes: certe enarrati meatus adsunt, alii nondum demonstrati habentur; atque evici, papillas esse nervosas sæpe, quæ pro sudoriferis cutaneis glandulis haberi solent falso.

I V.

De Vestigio in Ovario post imprægnationem relicto ab excusso inde ovo.

CLarissimus Regnerus de Graaf, æqualis quidem, & popularis meus, qui tantâ cum laude se gessit in descriptione partium generationi dicatarum in viris foeminisque, ovarium nobis reliquit depictum bovis imprægnatæ, atque evidenter indicavit locum, unde ovum foecundatum exiverat in Tubæ Fallopianæ fauces. Locum hunc cicatricem Ille vocat. Attamen, quia locus ille manifesto apparet instar parvæ, excavatæ, globosæ, cavitatis, quæ sensim, & lente, successive iterum coit, ut os matricis à partu, absque ullâ interveniente materiâ: ideo puto magis proprie mereri nomen vestigii, quam cicatricis: cicatriculæ quippe semper relationem ponunt ad prægressam quandam solidarum alicubi partium solutionem, quæ in cute obtinet. Hic autem nulla contingit continui solutio, neque vulnus, neque crepatura, aut ruptio membranæ ovarium circumcingentis; sed simplex modo est apertura dilatata oris antea quidem angustioris, sed tamen vere præexistentis: quemadmodum os uteri tempore par-

partus ita dilatatur: atque inde quidem postea vestigium ovario impressum spectatur primo, sensim rursus evanescens. Neque credendum, quod multi tradunt, in hoc exitu ovi ex ovario, separari omne id, quod appellatur nomine ovi, ab ovario ipso; neque enim nimis magna hæc moles aperturæ Tubæ reciperetur: sed calix ovi manet in ovario, solum autem ovum inde solutum, cum rudimento Amnii, & Chorii.

Inde igitur tollitur objectio, quam plurimi formant contra hanc Doctrinam, rogantes, quonam pacto tam magnum ovum, adeoque tenaciter ovario adhærescens, foecundatum in angustias tubæ uterinae possit intromitti. Sed nequaquam fit, quod illi putant. manet calix in ovario, ut & in gallinis, ubi idem sane spectatur. vitellus scilicet exit ovario, relicto calice, atque ibi quidem per osculum rimæ oblongæ instar ibi hærens, aliter quam in homine, & quadrupedis, ubi illud rotundum & cavum reperio. Roget hic quis, an modo asserta quidem viderim, num vero ex ficta hypothese ita rem esse putem. Sane, si semel tantum descripta ita vidissem, cautius de hac re & parcius loquerer. Sed aliquoties ita inveni in puerperis post mortem: nec frequens mihi defuit occasio, quam semper captavi, & usurpavi, sedulo. Considera, jam integros me tres & sexaginta annos incubuisse huic negotio. Considera, quanta mihi opportunitas sit nata in tam populosa urbe. Quod si quæras porro, an cuique ovulorum una talis destinate propria opertura sit in ipsa ovarii superficie: anque per aperturam hanc genitale foecundi viri semen penetret in ovi meditullia, ut illud ibi foecundet, atque deinceps ad egressum disponat; utique, ita sentire me profiteor. Neque enim puto, solos masculini seminis exhalantes, volatilesque, spiritus eo facere. Novi, in coitu imprægnante semen magnam partem effluens iterum demitti: nam in ipsa tamen matrice remanere semen crassum, foecundatum sufficiens, certo scio. Quin & mirabitur nemo, rursus ejici semen, qui cogitat, quam sit magna feminis a viro sano copia, rursusque quam exigua sit uteri capacitas, quæ sæpe minutiozem Amygdalam vix comprehendat. Sed neque video adstrui illam de solis spiritibus foecundantibus sententiam inde;

de; quia semen dicitur haud inveniri post copulam in utero vel tubis. Contra enim & cavum uteri, & utramque Fallopianam tubam, recepto plurimo semine turgentia inveni, jamque illud ipsum curiosis ostendere iterum domi meae possum; quod & in Thesauro Cæsaris Russiæ binis in præparatis clare spectari potest: ut & editis libris dudum descripsi. Si ergo ipso semine opus non fuisset ad proliferationem, sane Tubæ Fallopianæ haud forent repletæ crasso semine, quod cuique tamen apud me cernere licet. Sed aliud est valde memorabile in conceptis, ut fere videatur in ovario tum partus fieri cum voluptate, qualis postea cum dolore fit parturiente matre. Nam fundus calicis in ovario relictus, si spectatur statim ab imprægnatione, totus profunde rubet, atque in superficie suâ interna villosus, scaberque, apparet, prorsus ut in utero videtur, quoties superficies ejus interior inspicitur statim à partu.

Si instat quis, an unquam aperturas tales, quales hic admitto, oculis meis in ovario conspexerim, fateor, me illas haud ita patulas vidisse; verum veluti pori cutanei non semper, sed certis tantum temporibus possunt videri, ita quoque hic contigit. si vero excutias argumenta, quæ faciunt ita ut sentiam, & quæ jam supra attuli, pro certo habebis, credo, mecum ab ipso effectû & eventu securus, totam rem ita se habere.

V.

De susceptione Intestini in fœtu humano.

M Alum hoc frequens accidere adultis fatis superque olim demonstravi: quum & id semel in ipso viderim colo, & in quatuor dissectionibus per continuas vices institutis in nosocomio invenerim. Jam vero in infante ante quatuor tantum dies nato, primâ vice in meâ vitâ, per tot dissectiones exercitatâ, etiam inveni, neque sine magnâ admiratione. Quis enim tam lethales morbos in tenellis expectasset infantibus? Credidi frequentius forte accidere, præcipue ab epilepticis infantum insultibus; unde postea, per diros assiduosque ejulatus

latus se manifestat morbus. Demulcentia quidem, emollientia, & anodyna, in eo casu exhibita, parum juvant, neque vel idonea multum profunt clysmata; namque paucas intra horas in æternam recedunt hac ex vitâ quietem.

Fortia sane purgantia contra hoc malum adultis data sæpe multum quidem juvant, & multo plus boni efficiunt, quam demulcentia, vel anodyna: attamen, quoties vera est susceptio, nihil invenio magis prodesse, quam humores statim per epicrasin expurgare, donec levatur & sanatur malum. Ideoque & in tenellis hisce corpusculis idem tentandum puto, & repetendum tamdiu, donec alvi sequitur exoneratio, atque inde etiam sequens morbi levamen: sed talia hic eligenda suadeo remedia, quæ satis sint valida pro ratione virium in tenerâ ætate: ut & certo cognovimus adultis quoque in hoc casu valde fortia semper subministrari debere purgantia.

V I.

De Exuviis Chrysalidum in imis ossibus repertis.

Nescio, an Medici, atque naturalis historiæ studiosi, invenerint umquam aliquid, quod magis apparet admirandum, quam id, quod jam describam; utique inter ea, quæ reperiuntur in hac tertiâ Decade, primum habetur. Ego certe, ubi rarum hoc neque creditum mihi umquam spectavi phænomenon, obstupui attonitus, vix mihimet propriisque oculis credens, dum insolitam & inauditam rem contemplor.

Suaferat mihi sæpe, imo & urserat, Clarissimus Boerhavius, ut acriter inquirerem in fabricam interioris partis ossium, quæ membranas, vascula, medullam horum continet, semperque dixerat, esse ibi multa, quæ diligentissimi Malpighii industriam, atque Haverfii sagacitatem, subterfugerant ad hoc usque tempus. Ego, qui maxime occupabar in molliorum partium fabricâ rimandâ, tandem toties instigatus ab Amico meo parui, atque perscrutandis imis ossium meditullis totum me dedi per longum satis tempus

pus, noctes diesque impendens his ad intima usque perspiciendis. Variis divisa modis ossa, fracta, fissa, subtilissimâ ferrâ artificiosissime dissecta, examinavi, commemoraturus postea, quæ immenso hoc labore reperi. jam modo unum hoc, quod se obtulit, libet enarrare. Meministi forte, mi lector, me quondam in lucem edidisse libellum, Titulo Thesauri Animalium primi. Incusavere hunc meum laborem aliqui ut inutilem, neque meo congruentem munerari. Errant, qui ita censent; nisi enim in tali me quoque studii genere exercuissem, forsitan & hoc, quod jam describam, latuisset semper: nam perscrutando insectorum naturam, œconomiam, & metamorphoses, evasi aptus, ut rem hanc observare, recteque intelligere possem, quàm in ossibus deprehendisse dico. Vidi enim residua, vel depositas exuvias veras, Chrysalidum dictarum, vel Nympharum apud Zoographos. Testulas, ut ita loquar, ajo me reperisse, quæ integumenta fuerant viventium olim animalium. Erant primò tam exiguæ hæc pelles, quas mihi ibi latentes ostendebat artifex egregius, cujus utebar dexteritate ad ossa hæc ferrâ juxta longitudinem secanda, ut facile effugissent meos oculos, nisi fuisset utcunque peritus historiæ insectorum. Incitatus primo hoc casu surrexi animosior ad introspectiendâ ossa, statimque inveni in cavitate ossis femoris, & in osse humeri, eadem animalcula, ut in asservatis his domi meæ cuilibet curioso ostendere promptus sum. Ultra pergens, spectavi hæc non modo in ossibus adultorum sed & in osse tenelli infantis. Ita quidem, ut in octo distinctis ossibus jam ea ostendere queam. Id vero memorari quoque meretur, Chrysalidas has non unius modo, sed triplicis & diversæ fuisse speciei, ut in figurâ depingendas curavi.

Non quidem recentia erant hæc ossa, attamen omnino undequâque integra ita, ut nihil penitus inesset quod corruptionem ullam, aut putredinem referret, ut domi meæ in Thesauro novo videri potest. Si quis rogitet, quoniam in cavitates has talia ingredi possint, ego vicissim rogabo, per quam viam in Arteriam magnam sub corde integer fasciculus oblongorum implexorumque inter se ver-

mium factus sit ingressus. Hunc tamen vidi, atque descripsi. Unde in ovario muliebri series dentium? Unde lumbrici lati & triginta ulnas longi in corpore humano? Unde crus infantis in Atheromate placentæ uteri? Unde sex pingues, crassæ, erucae in cerebro ovillo? Unde animalculum quadrupes, crumenulâ coërcitum, rejectum vomitu? Hæc tamen omnia vidi sic ibi nata, partimque in nova collectione asservo ipse, partim in Thesauro Imperatoris Russiæ servantur. Hæc vix videntur fide digna. Sed legisti aliud olim quod scripsi. Vir egregius implorans meum consilium accedenti ostendit multas Chrysallidas parvas, quas cum urinâ suâ rejecerat quotidie, quarum mihi nonnullas dabat in pyxide ligneâ, ut in rem inquirerem. Dum die sequenti pyxidem aperio, multa per eam volitabant exigua animalcula, depicta in Thesaur. Anat. I. Omnia hæc qui ponderat, mecum, opinor, fatebitur, scientiam omnem, quam huc usque de rebus naturalibus habemus, nullo modo attingere posse modum, quo tam mira efficiuntur, quæ fieri tamen videmus. Super hæc re legi tractatulum Gallicum de Vermibus, in quo scribit auctor, cujus hodie sententiâ plerique sequuntur; (neque aliter quidam inter veteres sensere) nullum animal nasci, nisi ex ovis præexistentibus animalium similium, & in masculino humano semine ovula minima plurimorum animalium aliorum latitare, quæ in eo fota, idoneo tandem tempore adolescant, & post multos sæpe annos viva hæc animalcula producant. Quidquid hujus rei fuerit, nec assero, nec nego, sed neque conor decidere: quia meum non est, de probabilibus conjecturis, sed de rebus ipsis agere. Sæpenumero conquerentes audiavi optimâ fide homines de intolerabilibus in ossibus femoris, tibiæ, humeri, brachii doloribus, neque tamen eorum atrocitatem augeri, licet affectas partes premant, tundant, tractent; interim sunt violentissimi interni dolores. Dixi sæpe his, imis hære malum medullis. Quin & ipsi hi ægri verbis exprimere conantur verum rei sensum, dum ajunt, in ipsâ ossis mole sedere, quod sentiunt. Quia tales vero reliquæ hujusmodi animalculorum in mediis ossium cavitatibusprehendimus; forte liceret credere produci illa tormenta ab insectis exiguis ibi stabulantibus, quæ mordendo,

dendo, rodendo, terebrando, exedant tenuissimam membranam, quæ medullam ibi contentam ambit. Certè defunctis hisce, nulla est occasio intima horum ossium perscrutandi. Attamen certo constat, dolores hujusmodi, usu Mercurii, ut veri contra omne vermium genus antidoti, perfectè sanari. Affirmo bonâ fide, sanavisse me multos homines, qui multos per annos dolores enormes ossium passi, nullam tamen vel minimæ labis à lue Venereâ ortæ suspicionem dabant, vel signum, idque ope argenti vivi. Forsan tum hæc animalcula occisa. Sed nec illud ultra modum problematicum dictum esto. Manet tamen interea certissimum, chrysalidas hæc ibi in cavernulis ossium latitare. Sed & verissimum quoque est, ossa illa undique integra, non rasa, terebrata, cariota, rupta, fuisse. Quin & nulla vel minima in iis spectatur apertura, aut rima vel minima præternaturalis. Denique & in osse humeri infantis unum modo annum nati reperio easdem.

Si autem dubitet quis de rei veritate, cæterisque memoratis circumstantiis, hunc ego domum meam invito, huic ajo, Veni, & vide. Spectabit evidenter nihil dolosi, nihil subesse falsi: tot enim diversæ, tamque diversis locis sitæ, conspiciuntur, ut penitus sit impossibile per artificium humanum ita ibi locari potuisse intra filamentoso-cellulosam fabricam horum ossium, tam arctam, tam intricatam. Ipse etiam peritus Artifex, dum ferrâ divisum est os, illico mecum vidit. Et quâ improba ratione adductus ego, qui DEI opera, non falsa figmenta, per tot indagavi annos & publicavi, vellem hæc fingere jam octoginta quinque annorum senex, & sic alios fallere, & decipere? Fateor, me, dum jam ultra sexaginta annos occupatus fui, multa nova, in animalium corporibus detecta, describendo, multos habuisse quam frequenter oblocutores: verum quoties me ipsum convenire, atque mea domi meæ contemplari non dedignabantur, semper fere confitentes audivi, aliquando etiam invitos, *Id numquam credidissem, nisi viderem jam.* aliquando dicebant, *obstupeſco.* quin & rerum medicarum studiosos frequenter audivi præ indignatione exclamantes, *Itane ergo nobis imposuere Professores nostri!* Accidit quandoque, ut, postquam descripseram aliquid,

atque per editas quoque icones depinxeram, homines putarent hoc pro falso tantum & efficto habendum esse. Hinc mihi nata fuit necessitas cogitandi de arte, quâ omnia, quæ præparaveram Anatomica, dein non mutata, sed talia accurate, ut in effigie editâ depinxeram, conservare possem. Idque postquam conanti successit, jam ea omnia, vel in liquore balsamico suspensa incorrupta, vel singulari encheiresi indurata instar lapidis, & tamen pristinae figuræ perfecte tenacia, conservo. hinc dubitantes, negantes, obloquentes, convinco, semper ingeminans, *Venite, videte, finis erit dubiorum, erit litium finis.*

V I I.

De Mesenterio.

IN alterâ Adversariorum Anatomicorum decade multa, & quidem singularia, attuli de Mesenterio, quibus addere fas est ea, quæ deinde circa illud inveni. Cadaver inspiciebam incisum edentulæ dudum atque decrepitæ penitus vetulæ. Id mihi primo extrinsecus contemplanti admodum macilentum apparebat. ubi vero aperueram, valde pingue ubique cum admiratione conspexi, abundantique per omnia pinguedine fatis conspersum; musculos autem emaciatissimos, & mire imminutos inveniebam, quales & olim sic reperire sæpe memini. In aliis quandoque cadaveribus detexi quidem omne consumtum penitus pingue, quum interim in iis muscoli torosi & magni bene se haberent. Intestina jam scrutabar primo sedulus, mesenterium deinde, mesocolon, & harum maxime partium glandulas. Mirabar statim, tam paucas me illas, easque adeo simul exiles, invenire: nam in spatio meseræi, palmam manus æquantes duas tantum reperiēbam, aut tres semine cannabino vix majores. Atque hoc ipsum phænomenon occurrit mihi sæpius in mesenteriis valde annosarum anicularum: quod observationi meæ materiam dedit aliquam, de quâ tamen nihil proferam, nisi post plurima comperta experimenta, quæ opinionem meam super hac re omnino confirment.

An

An forte glandulae hae mesenterii in certo aetatis termino incipiunt evanescere in corpore foeminarum, ut mammae in his adeo delentur, ut solae tantum papillae supersint, nihilque praeterea quidquam de toto, & adeo olim magno, mammarum corpore? Sed quid tum chylo continget, qui solebat prius per venas lacteas deferri ad has in mesenterio glandulas, certos & necessarios in usus? Ibitne forsitan ille jam per venulas mesentericas exiguas ex intestinorum cavis absorptus in ipsum Hepar? Profecto saepe super his meditans dubito, an non in vegeta quoque aetate pars chyli venulis meseraicis ducatur semper in Hepar. His ita conscriptis accidit, ut iterum nanciscerer cadaver talis decrepitae: in quo tantummodo hinc inde parvam glandulam talem reperi vix grano sinapi majorem. Contra vero aperienti cadavera eorum, qui in flore aetatis occubuerant, apparuit mesenterium refertum tantâ glandularum copiâ, ut in portione ejus palmae manus aequali sexaginta vel septuaginta glandulas invenerim quas domi meae possim demonstrare. Inter illas sunt, quae semen cannabinum, aliae quae brassicae granum, aequant: imo aliae, quae nuci moschatae, aut & olivæ minoris fructui sunt pares; sed minimæ illæ semper visum fugiunt, nisi prius vasa mesenterii optimâ arte bene fuerint repleta, ut vascula sanguifera appareant.

Porro detexi hoc valde notabile, quod vasa sanguifera repleta in maximis harum glandularum habeant ultimas suas extremitates terminatas in substantiam pulposam, ut in hepate. Est autem harum arteriolarum reptatus adeo singularis, ut ei similis in toto corpore humano non reperiatur. Quid autem hâc propriâ fabricâ illis in locis suis hæc vascula præparent, quid efficiant, nondum adeo clare liquet, ut cum certitudine aliquid hac de re asseri posset: id solum expertus fui aliquoties in his, chylum ab Intestinis usque ad glandulas has appulsum colore esse & spissitate puri lactis, atque, dein ex iis iterum egredientem dilutiorem, subtiliorem, & pellucidiorē, apparere. Numquam antea credideram, hanc repletionem usque adeo profunde penetrare posse. Jam vero res successit: unde lætus exclamare cogor: Vah quantum est, quod nescivimus ante Repletionis artem!

quan-

quantum didicimus per illam! O mirus naturæ in ultima vascula olim invisibilia appulsus, quo tam abscondita manifestantur! O grata Repletio, numquam contemnenda deinceps, numquam landanda fatis!

VIII.

De Epidermide.

Quam multa singularia hæreant etiam in extimis corporis humani integumentis, soli norunt illi, quos indefessos in his perscrutandis occupavit labor. Sæpenumero certe miratus fui Anatomicos priscos dissectionibus publicis multa sæpe verba fecisse de tertio corporis integumento communi, Cute scilicet: siluisse autem de binis prioribus hæc cute, Cuticula scilicet, & Reticulari membranâ. Quod si festivi ille ingenii Eruditissimus Swalvius viveret, qui tam eleganter scripsit Querelam Ventriculi, quid obstar, quo minus stylum acueret in laudem illorum Integumentorum, in quibus præter merita neglectis tam multa tamque pulchra hodie demonstrari illi possent? Certe qui olim de fabricâ scripsere corporis humani, in eâ hærebant opinione, cuticulam esse coagulationem superfluum humorum de corpore humano emanantium, qui ab appellente frigidiore aëre ibi in superficie corporis inspissarentur: ideoque ne quidem partem corporis habendam esse censebant. Jam vero acrius rem perscrutati non solum videmus has esse veras corporis partes, verum etiam necessarias, adeoque vitæ humanæ tam utiles, ut absque iis miserrima foret.

Probum bene novi Virum, qui cuticulâ, & membranâ reticulari Malpighiana non quidem plane orbatus est, sed cui hæc tegumenta adeo sunt subtiliter tenuia, ut neque moderato calori, nec frigori tolerando par sit, sed ab utroque plurima incommoda, imo & dolores, sufferat quotidie. Si tertium nostrum Integumentum generale, Cutis, à binis prioribus deglubitur, sanguis de corpore dimanat. Quin imo, quando in aëre, & aquâ, hæc duo integumenta dura, crassa, sicca, rigida, fissa, sunt, quam molesti oriuntur morbi,

bi, quamque difficulter curabiles! Sed etiam Chirurghi norunt quam difficile semper sit, per medicamenta epulotica, quae frigefacientia debent esse, & exsiccantia, epidermidem rursum superducere cuti; quin & ubi per haec non procedit cicatricis suae productio, cogimur aliquando confugere ad ea emollientia, quae simul humectantia sunt, ut ad Digestivum aureum, & similia. Parco hac occasione & illos memorare, quibus ab actione incensi pulveris pyrii cutis decoriata fuit. Certe deinde hac ex causa tanta quotidie puris copia gignitur, ut exhausti viribus, idoneoque nutrimento privati mortui sint. Qui casus aliquoties nobis obvenere. Videtur itaque non decorum, de hisce integumentis vel contemptim loqui, vel negligenter de iis tractare: neque fane oblitus rei illius sum, quae multos ante annos nihil tale merenti mihi accidit. In publicâ quidem tunc demonstratione Anatomicâ, coram frequentissimâ honoratorum spectatorum coronâ, meo more exhibebam tria communia corporis extimi integumenta haec, atque in his solis tantum demonstrandum habebam, ut iis sesqui horam integram impenderem. Intererat huic demonstrationi Medicus Amstelædamensis, practicus famigeratissimus, una cum Burchero de Volder, Philosophiae & Mathesios in illustri Academiâ Lugduno-Batavâ Professore Eximio. Hic ille medicus omnibus aequè in demonstrationem intentis per contemptum, finita demonstratione, in haec verba erupit: *An igitur vilia hæc merentur, ut iis cognoscendis sesquiboram perdamus? An quidem decet Anatomicum nostrum talibus tractandis nos tanto tempore detinere?* Miratus hominis dictum Egregius Volde-rus regeffit, *Itane tu de hoc negotio sentis? Ego numquam tam subtilia, atque vera tamen, in corporis humani partibus scivi, aut vidi.* Atque sic ostendebat, se verum talium spectatorem fuisse. Sed quânam ratione, & arte, illa integumenta debeant separari, ut rite exhiberi queant oculis, neque ego descripsi hætenus, neque alios sincere describentes inveni: quare meretur hoc artificium simpliciter exponi. Olim candente ferro cadaveri applicato, aut aliis vesicatoriis mediis, id efficere conabantur Anatomici: tum vero tam inquinata apparebant haec, ut vix adspectum ferrent, certe distincti omnino nihil exhiberent. Pertaesus itaque inepti

hujus operis circumspexi nitidiorem agendi modum, certioreque in suo eventu, quam cum Lectore meo libens hic communico. Portionem capio cutis humanae a cadavere separatae, unde sollicite pinguedinem aufero, dein fortiter super tabellam ligneam extendo, ut quaquaversum rigide tensa sit, ea tamen lege, ut epidermidis externa superficies exteriora versus spectet. eo facto, totum demitto apparatus in purissimam fervidam aquam, quo pacto, cuticula, & reticulare corpus se laxare incipiunt à subjectâ cute, patiunturque se obtuso cultello accurate inde separari: tum ita separo eousque, ut volo; atque separata à se invicem, sed in parte adhuc nexu suo cohaerentia tamen, sic haec tria in liquore meo suspendo, aut in aëre aperto exsiccata reservo. tum vero in iis, quae sic praeparata sunt, apparent manifeste tria integumenta haec: ut sic praeparata in *Æthiope*, in *Semi-æthiope*, & in *Europaeo*, domi meae curiosis rerum Anatomicarum quotidie ostendo. In *Æthiope* semper invenio corpus reticulare totum nigrum, in *Semi-æthiope* dilutius nigrum, in *Europaeo* ad solem in agris exusto flavescent, sed in candidi, nec solis aestui multum expositi hominis cadavere *Europaei* ita candens, ut vix queat distingui. Epidermis autem semper à cute in omnibus facillime distinguitur, atque separatur. Cutis humana lenta est, & valde extensilis, neque tam facile dilaceratur, quam cuticula, quae valde est fragilis, & quam levissima vi dilacerabilis. Quando autem epidermis exsiccata est, non facile poterit extensa in planum retineri, sed suâ sponte statim in corollas, & phyliras, quasi circumducta, convolvitur, simulac committitur sibi ipsi. Nulla Epidermis habet vascula sanguifera; quum cutis interim iisdem quam repletissima sit usque adeo, ut si in vasa ejus rubra cera feliciter immissa sit, tota sane explicata cutis nudo oculo conspecta appareat quasi unâ homogeneâ rubedine tincta; atque ubi tum radiis solaribus à tergo insipientis oblique irradiantibus cutis haec sic praeparata, atque oleo terebinthinae affuso madens, per microscopium rite inspicitur, videtur certe tota quanta est solis constare vasis. Interim tamen epidermis, quae illi cuti adhaerebat eo tempore, quo haec cutis ita repleta fuit, ne minimum quidem,

dem umquam in tot millibus praeparatorum, vestigium ullius vasculi, vel microscopiis conspiciendum exhibuit. Hæc ita se habent, mi Lector, sic inveni semper, nec umquam vel in uno casu aliter. Quare & bonâ sic fide tibi enarro, qui nudam veritatem solam quaerere, invenire, exponere, conor.

Quânam ergo me admiratione affectum putas, quando audiavi inter plurimas rerum Anatomicarum gnaros esse Londini Celeberrimum Anatomes Cultorem, Sancti Andreae nomine, qui asserat non modo verbis, sed & clara ostentatione, demonstrare se jactet; totam epidermidem ita se praeparare, ut infinitis vasis rubrâ materiâ injectâ distentis turgeat ita, ut vascula ejusque canales ubique nudo appareant oculo. Est certe vel in errore ipse hic Egregius Artifex, aut alios fallaciâ quâdam decipere gestit. Tenuissimam enim cutis partem, aut alias quasdam tenues membranas, vasculis visibilibus praeditas, pro epidermide falso ostentat. Si autem peritissimus ille Anatomicus, hæc ita monitus à me per publicum hoc scriptum, tamen hac suâ in jactantiâ perseverat, age, paratus sum posito pignore decertare, illum in epidermide vascula illa non posse ostendere; eritque hoc meum cum Illo certamen adeo quidem justum & æquum, ut cuncti Anatomes cultores modum ejus comprobaturi sint. Igitur duos aureos Anglicanos (*guinies*) perdam in usum pauperum Londinensium, si Dominus S. Andreae idoneis judicibus vera se dicere comprobat. si vero rem illis demonstrare nequit, unum tantum ille denarium Anglicum pendet. Si autem illi placet, mihi portiunculam denario æqualem de istâ jactatâ atque ostentatâ epidermide mittere, ego vicissim statim curabo ut accipiat à me frustum humanae cutis praeparatae, cui epidermis partim adhaeret adhuc, partim separata est. ibi cernet vasa cutanea coccineo quasi pigmento intus plenissima. videbit appendentem epidermidem, atque in illâ tota ne minimam notam vasculi ullius in appendenti propriâ cuticulâ. Age, ne subducat se certamini, agitur de cute humanâ, agitur de veritate, hic Rhodus, hic saltus! Vel convincat me, aut patiaturo suo se liberari errore, & absistat bonos decipere. Ne vero dubitet de pignore deposito, sciat, Dominum Bradley,

ley, membrum Societatis Regiæ Londinensis, ibique in Architectonicis & Botanicis celebrem, mihi debere duos tales aureos, quos ipsi hic commoranti mutuo dedi pro ejus votis, postquam ante aliquot annos, multa ipsi officia, hic hospiti, præstiteram, & quos ille oblitus fuit postea mihi, ut oportuerat, reddere. Hos igitur nummos publice in hoc certamen jam depono. Est enim hæc res mihi cordi, & vidi etiam dolori fuisse omnibus nostræ artis cultoribus, tam crassos errores in arte utili, & necessariâ, committi, quum tam ingens discrimen inter cutem & cuticulam intercedat. Sed prodeat, ut severe examinetur, hæc falso vasculosa dicta epidermis: satis cito apparebit nulla talia vasa in eâ conspicua esse: ut neque in tunica Arachnoideâ cerebri, neque in Amnio foetus, umquam talia invenire datur. Certè, quum manum, pedem, aliamve corporis humani partem, arte replendi noverim ita vasis distentis rubram efficere, ut instar rubri sanguinis in minimis quibusque vasis adacta materia splendeat, uti in novis meis præparatis unicuique curioso pronus sum semper ostendere, & tamen in omnibus illis casibus epidermis semper penitus excolor maneat in omni experimento; quomodo igitur credam, vera esse ejus asserta? maxime, quum dixerit peritissimis in hac arte Viris, repletionem vasorum epidermidis adeo facilem sibi, certamque esse, ut eam ne quidem dignam habeat, quæ comparetur aliis majoribus, quæ præstare queat in arte. Quamvis autem hæc dicta sufficiant orbi literato, ne fallaci jactantiæ credat; aliud mihi præterea argumentum est quo fit ut minus credam rei assertæ. Qui nempe à cute humana cuticulam arte recte separavit, exsiccavit, atque intra pagellas chartaceas libello cuidam imposuit, ut compressa sic explicata teneatur, & explanata, uti facere semper soleo; videbit, simulac libellum aperiens hanc cuticulam à compressu liberat, illam ipso illo momento se contorquere, inque sinuosa volumina arcte convolvere, ut in voluminibus conscriptis veterum fiebat. Id autem numquam fiet in cute. Audivi ab autoptis, neque ita se convolvisse epidermidem illam, quam ita appellatam Batavis nostris eum invisentibus ille ostendebat, sed illam in planum expositam mansisse. Desinat igitur Batavis hospitibus talia proponere; certe est & illis perspicax ad hæc animus, sunt fideles.

les oculi, est & in cerebro falis quid. Ut autem dicam, quid ego putem decepiſſe hoc in argumento Virum Anatomicum, quem data opera velle fallere haud facile credo: ajo, cutem in recens natis infantibus, certis in locis, ſi cum cura ſeparata eſt ob omni pinguedine, adeo eſſe ſubtilem, tenuemque, ut exilitate hac ſuæ craſſitiei epidermidem adultorum æmuletur; & tamen ſic pleniffima eſt vasis facile replendis. Hoc ut demonſtrem domi meæ, habeo vexilla, & apluſtria, quæ inde confeci. Imo & libellos curavi compingendos, quibus loco alterius corii obducitur ſic præparata cutis infantum, dum inter paginas libelli portiones varias diſpono diverſarum membranarum corporis humani, ut in illis arte meâ repletis mirabilis diverſitas appareat, quæ in reptatu vaſculorum occurrit: qui vix duobus diſtinctis in locis idem videtur, ſed in quolibet ferme alius & diverſus, prout aliud, aliudque, hoc vel illo loco conficiendum Omnipotens Creator juſſerit ſecundum legem latam in primâ creatione.

I X.

De Offibus.

JUvenis quondam tam ſedulo inquirebam in oſſa humana, tantoque ea cum ardore luſtrabam, ut perſuaderem mihi: me eorum abſolutam mihi comparafſe cognitionem; ſed quam procul à vero ita cenſui! Poſtquam oſſa, ſummâ cum arte diviſa per ſerram, examinaſi, dum vaſa eorum injectu cera implevi, dum Infantum oſſa inſpexi, imo dum ſceleta ex his formavi digito minimo haud quaquam majora, longe aliter, qaam putaveram prius, rem ſe in his habere deprehendi. Atque obſervatorum in his partem magnam jam expoſui, atque inferui tam Obſervationibus meis quam Theſauris, & Adverſariis Anatomicis; ſed quæ recens detexi, en jam aperio. Invenio in infantibus epiphyſes tam ſuperiores, quam inferiores, corpori oſſis præcipui ſe applicantes, maximum & firmiſſimum ſuum nexum cum eo nanciſci inprimis à perioſteo: ideoque nudatas ejus involucro facile inde decidere.

Afferitur quidem vulgo, uniri epiphyses corpori ossis ope & interventu cartilaginei medii, sed hoc ita intelligendum est; quod non per cartilagineum, ut mediam inter hæc ossa, tanquam per tertium corpus uniantur; sed ipsa ossa principalia æque ac epiphyses illæ in infantibus sint adhuc ipsa cartilaginea; sicque cartilago unius alterius applicetur cartilagini, tumque sic ope periostei uniantur inter se. Hinc quoque fit ut in partu difficili infantes recens nati gerant os humeri, brachii, aut alterius cujusdam partis fractum. Quæritur & hinc, an queat tempus definiri ætatis humanæ, quo cartilago amissa suâ naturâ in osseam transeat. Nego, id fieri posse: in uno citius, tardius fit in altero: hominum enim vidi corpora post viginti à nativitate annos adhuc cartilaginei quid gerentia. Dixi igitur epiphyses osseas corpori ossium alligari per periosteum; sed antequam cartilago penitus ossescit, apparent in loco mutuae appositionis, ubi suo contactu inter se coeunt, multi eminentes tumores, rursusque excavati alveoli, quibus illi excipiantur, immixtu suo ita firmante unionem: quoniam inter concrendum omnis aer arcetur; ut & liquet, sic duo invicem opposita tam accurate, nullus ut aer intercedere queat, difficillime a se mutuo avelli posse, sed tenacissime cohærere. Idem illud hic quoque ita fit. Quam mirandum autem est, ubi quis modum contemplatur, quo osteogenesia in ipsis ossibus perficitur, incipere scilicet illam mediâ parte corporis ossis, sed in osse frontis, primo circa orbitam oculi! In figura hic appositâ depinxi os femoris infantis sex, aut septem, annorum: ubi clare cernitur osteogeniam inchoari in eâ parte ejus ossis, ubi os omnium densissimum crassissimumque habetur; atque deinde ab hac parte sursum, & deorsum, sensim de loco in locum adscendendo, & descendendo gracilescunt illi emissi radii ossei, donec tandem compacta hæc densitas amittitur. interim autem quo magis gracilescit densitas ossis, eo & latius excrescit magis, magisque; unde & ossa ejusmodi longe rarius & difficilior franguntur in medio, quam non nihil altius aut declivius. Quin & omnino singulare aliquid observo in osse Styloide dicto: scilicet numquam fere id inveniri posse in craniis ex publicis cœmeteriis collectis. omnia enim

enim talia crania osse hoc Styloide fere ubique orbata spectantur. Atque hoc quidem ideo ita fit, quia ossiculum illud in juvenili corpore necitur ossi temporum per articulationem, non vero per symphyfin aut synchondrosin: quamquam in valde senilibus corporibus contra naturalem consuetudinem ita aliquando fit. Verum in decrepitis penitus hominibus plerumque quasi per anchylosin, aut symphyfin concrescit ad os petrosum. Hinc os hoc in craniis talibus quidem superstes est, licet ex sepulchretis colligantur, si modo ex maxime senibus crania contigerit reperire, sed quia raro ad summum perveniunt senium homines, hinc & raro hoc os integrum. An igitur hoc ossiculum, ut fere semper solet fieri, habendum erit pro apophysi ossis Petrofi? nequaquam. Nam in initio est cartilagineus processus, postea vero quando ossescit, articuli ope committitur, quæ arthrodia diarthrosios vocatur. Id autem quam evidentissime apparuit in cranio, quod donavi Clarissimo Boerhavio. Contingit quandoque, ut ossiculum hoc ossi Yoidi naturaliter junctum per ligamenta, cum eo concrescat ita, ut unum cum eo os fiat. Porro per superiora & posteriora ossis femoris Trochanteres accrescunt major, & minor. Patior hos apophyses appellari eâ conditione, ut addatur, spurias esse. Neque enim & hi ex ipsâ ossium substantiâ porrectâ fiunt, qui crescendi modus ad naturam veræ apophysios exigitur. imo cohærent contactu cartilaginearum superficierum, non tertiâ cartilagine mediâ: quod liquet evidenter; quia diuturnâ coctione in junioribus inde decidunt. In senilibus, cartilagine hac unita ossescente penitus, per ipsam osseam substantiam inter se quidem concrescunt sic, ut unum appareat continuatum os; eoque tum sensu apophyses appellari queunt, partim quod eas referunt tum temporis, partim quia eundem usum habent: attamen spurie modo habendæ erunt. Hæ autem spurie apophyses olim cartilagineæ penitus, osseam suam indolem plerumque primo accipiunt in medio suo, ubi primo punctum aliquod osseum se manifestat, quod assidue auctum magis, magisque, tandem totam facit osseam substantiam hujus spurie apophysios. Sed & vidi

ma-

magnam obtinere semper diversitatem in cavis ossium humanorum: nam in quibusdam invenio quidem, utrimque, circa extrema ossium per ferram divisorum internam substantiam osseo-spongiosam, in aliis majorem, minorem in aliis; sed interim illud osseo-spongiosum multum in variis differt, ratione densitatis, tenuitatis, crassitie, & fabricæ ipsius. Quin etiam reperio, præter osseo-spongiosam in multis osseo-filamentosam compagem, quæ refert texturam ex filamentis osseis mire intertextam, in qua residua chrysalidum quædam inveni. At neque os femoris, aut tibiæ, in omnibus hominibus est æqualiter cavum interius: imo vero inveni talia ossa, quæ perfecte clausa, ne minimam quidem cavitatem in se haberent, ita ut manubria cultrorum inde conficienda curaverim; ut videre est in The-sauris Anatomicis meis.

Est autem bene observandum, quando inveniuntur omnino cavo destituta, illa ossa adipisci hanc consolidationem post morbum quemdam prægressum. Neque à structura ossium in brutis spectatorum argumentandum est ad fabricam ossium humanorum. Est enim in brutis fere semper longe abundantior copia medullæ, & quidem etiam omnino crassioris, quam umquam in hominibus datur reperire. Dubito etiam, an non Anatomici liberaliter nimis loquantur de membrana, quam putant ipsam medullam ambire. nam hisce diebus strenue occupatus in replendis arteriis, quæ ars optime nos docet naturam membranarum, detexi post aperturam talium ossium, non ubique eodem modo ibi se habere. Multae enim horum cavitates sunt intus ut plurimum totae osseo-spongiosae, quaedam osseo-filamentosae, quaedam vix cavæ, contra quam in brutis videtur. Quo circa in illis, ubi tota cavitas plena est substantiâ osseo-spongiosâ, aut osseo-filamentosâ, materiâ, ibi non invenitur membrana una communis medullæ, sed illa materia tantum habet ibi id, quod in ea reperitur, atque ibi haeret aequè tuto defensa, atque succulentum, & medullosum illud, quod sedet in epiphysium osseo-spongiosâ compage. Ut autem clare patere possit, quam magna sit analogia inter medullosum oleum quod in fungosâ epiphysium substantiâ absconditur, & inter medul-
lam

lam ossium ipsam, atque inter pinguedinem aliam nostram, observavi, has tres distinctas habitas pinguedinum species, in cadaveribus, quæ per viginti aut triginta annos hæserunt in sepulchris, abire in eandem naturam crassi & perfecti sebi, aut albi cujusdam durique adipis. Quod expertus confirmo, & jam ante scripto tradidi. Cartilagine ossium penitus esse exsanguis partes, ubique asseritur; id tamen aliter se habere dudum probavi. Jam verò & oculis demonstrare valeo, vascula sanguifera vera dari in ipsis cartilaginibus, quæ arte meâ jam detecta sunt circa splendentem potissimæ crustæ cartilagineam superficiem in capite ossis femoris, etiam ad margines cartilaginum mobilium, quæ inter ossium articulatum commissurorum extrema interponuntur. Has autem quandoque penitus deficere, quod nulli, quod scio, observatum, affirmo per experimenta edoctus. Id autem elegantissimum in hoc apparatu est, quod arteriolæ illæ, quæ ad crustas illas cartilagineas tendunt, haud quaquam valeant emergere, aut penetrare usque in ipsam superficiem supremam cartilaginis, sed tantum in altitudinem quasi duarum linearum, ubi tum sistuntur, ne procedant ultra, quum in aliis locis usque in ultima semper adscendant; quod amœnissimum præbet oculis spectaculum: quum videatur ibi ipsis tantam opponi resistentiam, ut omni suo molimine haud queant ulterius sibi aperire vias.

X.

De Nervosis Papillis Ventriculi.

Siquis multiplices perpendit dolores, quibus multi hominum diu obnoxii languent, sive eorum causa in stomacho hæreat, aut in Intestinis, conficiet facile exinde, plurimos ibi nervos horumque acute sentientes hæerere papillas. Id autem jam ita se habere ex autopsia ipsa affirmo. Quando enim Ventriculi arterias cera replevi rubrâ, posteaque in liquore idoneo ita prius præparatas partes hæc macero, experior tum superficiem interiorem Ventriculi & Intestini jejuni tunicâ quasi quadam papillosa vestitam esse. Fateri tamen debeo, haud
E ita

ita evidenter quidem in stomacho humano has papillas apparere, ut quidem in ovillo: quemadmodum hæc in figurâ expressi. Inde itaque & tanto facilius inducimur credere, & in homine ita obtinere, quum obscurius quidem similitudo accedens & in homine observetur. Ut autem papillosa hæc in ovium ventriculis structura rite cernatur, oportet eam sumere ex eo portionem, quæ lieni accumbenti nectitur. Maneat tum portio hæc in tepidâ tamdiu, donec tunica, quam papillo-villosam appello, à papillosâ secedit, quando papillæ hæ, magnitudine capitulorum acicularum, protuberant in superficie tunicæ secundæ, sub primâ laxatâ hærentes; aut & idem effici poterit partem ovilli ventriculi in pluvîâ macerando tamdiu, donec membrana ventriculi prima, epithelia dicta, se à subjectâ papillosâ separat. Offendet forte aliquem, quod papillas vocem hæc in ventriculo ovium tubercula: quoniam auctores Anatomici sæpe pingunt has pyramidalis figuræ papillas nervosas. Sed possum jam quam evidentissimè ostendere, multas harum papillarum rotundulas esse, quatenus scilicet eminent extra superficiem illius membranæ, cui in hærent. Id autem manifestissime apparet in papillis cutaneis, præcipue in papillis mammarum foeminarum, quæ etiam plurimis papillis cutaneis ornantur. Contrarium expertus sum in papillis cutaneis balenarum, & maximè papillis cutaneis, quæ sunt in papillis mammarum in hoc animali, quæ in acutos exeunt conos, ut in Thesauris Anatomicis jam olim demonstravi. Quin & ipsæ papillæ, quæ in nostris prolabiis conspiciuntur, atque aliæ multæ, sunt oblongæ, ita quidem, ut & hæ ipsæ, pro vario usu, differant. Rem autem hanc dum accuratissimè jam indago, aliud multo rarius in papillis his nervosis adhuc detego, dum eas in stomacho ovillo contemplor. Quando nimirum abscindo portionem de Ventriculo remotius à liene, eamque tracto ita, ut statim descripsi, tum invenio ibi loci papillas omnino alias, quoad figuram. Neque enim tum amplius has rotundulas conspicio, sed exiguas oblongas, intricatim inter se confusas instar minutissimarum ascaridum, atque eodem penè modo eas conspexi in jejuno intestino humano intricatissimè etiam implexas. Igitur,

tur, quum re ipsa certi simus, papillas nerveas in uno eodemque subjecto variè figuratas esse, veluti in stomacho ovis docuiferem habere, cui non & liceret dubitare, annon forte unus idemque nervus in varios se dividens, habeat deinde hos ramos valde diversos, dum papillas formant, ut hæ quoque hæc ipsa diversitate variatæ distinctis effectibus producendis aptæ evadant; quemadmodum in vasis sanguiferis jam inveni prius? Id dogma Anatomicum probabile sit speculanti auditorium nervum qui in ramum mollem durumque divisus, abit dein, distinctissimos ad usus, in sua distincta loca; unus in canales semilunares, cochleam, vestibulum, alter per musculos faciei. Nequid adferam nunc de papillis nervosis linguæ, harum magno inter se discrimine, & multis adhuc indagandis magis, quam hucusque exactè perspectis.

Corollarii loco sequentia adjicere visum est.

Vesicam urinariam constitutam esse ex innumeris fibris motricibus ad eliminandam foras urinam in confesso habetur.

Uterum mulieris gravidæ, tempore gestationis, duobus gaudere objectis diversæ naturæ palam esse nemo inficias ibit, sc. foetu humano, & placentâ uterinâ, quæ, in status laudabilis nixu, velociter alternatim in lucem prodeunt. Uteri fabrica non minus quam vesica sibi vindicat substantiam fibrosam, crassam, motricem, suntque hujus fibræ diversæ constitutionis & reptatus, nec non usus. Circa uterum gravidæ mulieris, illud consideratione dignum esse censeo, placentam in sui expulsionem non solum in usum revocare dictas uteri fibras motrices, diversimode reptantes, quæ foetum expellunt, verum etiam peculiaribus gaudere fibris motricibus in orbem positis, & quidem eo loco, ubi placenta in statu naturali sese utero applicat, nempe in uteri fundo, id quod in nova collectione mea visui exhibeo & demonstro.

O quam mirifice benignissimus Creator prospexit hisce omnibus, nequid deficeret sexui imbecilliori, in partu versanti! Cum autem isthæc observatio auspicio luculenter in conspectum veniret, non inconsultum fore duxi si eam per iconem illustrarem, ut firmiter memoriæ inhæreret illorum, qui artes obstetricias exercent. Ex hisce non difficile est concipere;

pere, si contra naturæ leges, in placentæ conformatione, loco perverso placenta à latere dextro vel sinistro, ubi tales fibræ motrices circulares haud existant, sese applicuit, sc. alterutri lateri, longe difficilior uterum deserturam esse placentam quam, si loco naturali, qui est, ut dixi, fundus uteri, sese applicaret.

Quid in tali casu perverso facere conveniat, hauriri potest ex Decade secunda Adversariorum, ad quam B. L. relego.

Cum in tertiæ hujus Decadis tabula tertia spatium superesset, replevi illud figurâ, quæ est portio Vesicæ felleæ ovilæ, in qua visui occurrunt Venæ Portæ rami, rarius secundum longitudinem decurrentes (id quod proprium est gemellis Venis vesiculæ felleæ) sed verò uberius ab utroque latere provenientes, & sursum repentes, id quod numquam ante me vidisse in vesica fellea profiteor. De hac re, ubi Deus voluerit, fusius in posterum.

E X P L I C A T I O

Figurarum Decadis tertiæ Adversariorum.

T A B. I.

FIG. 1. Exhibet os femoris humani, ferræ ope in duas partes divisum, in cujus cavo plurimæ chrysalides seu nymphæ ut illarum reliquæ reperiuntur, &c.

A. Os femoris humani.

B. Caput ejus.

C. Trochanter minor.

* Denotat chrysalides, seu nym-

phas in ossis cavo hærentes.

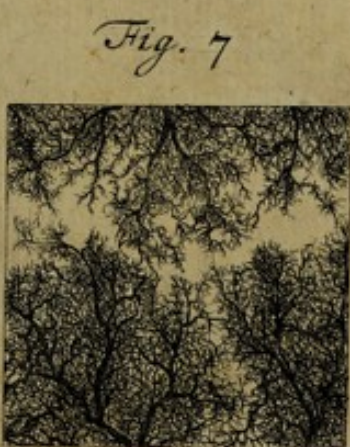
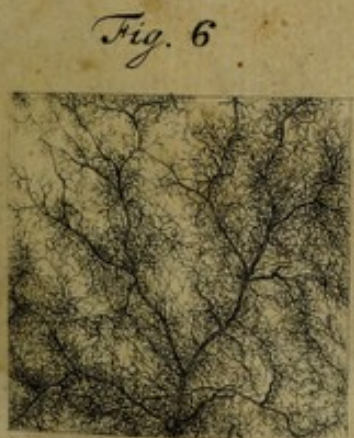
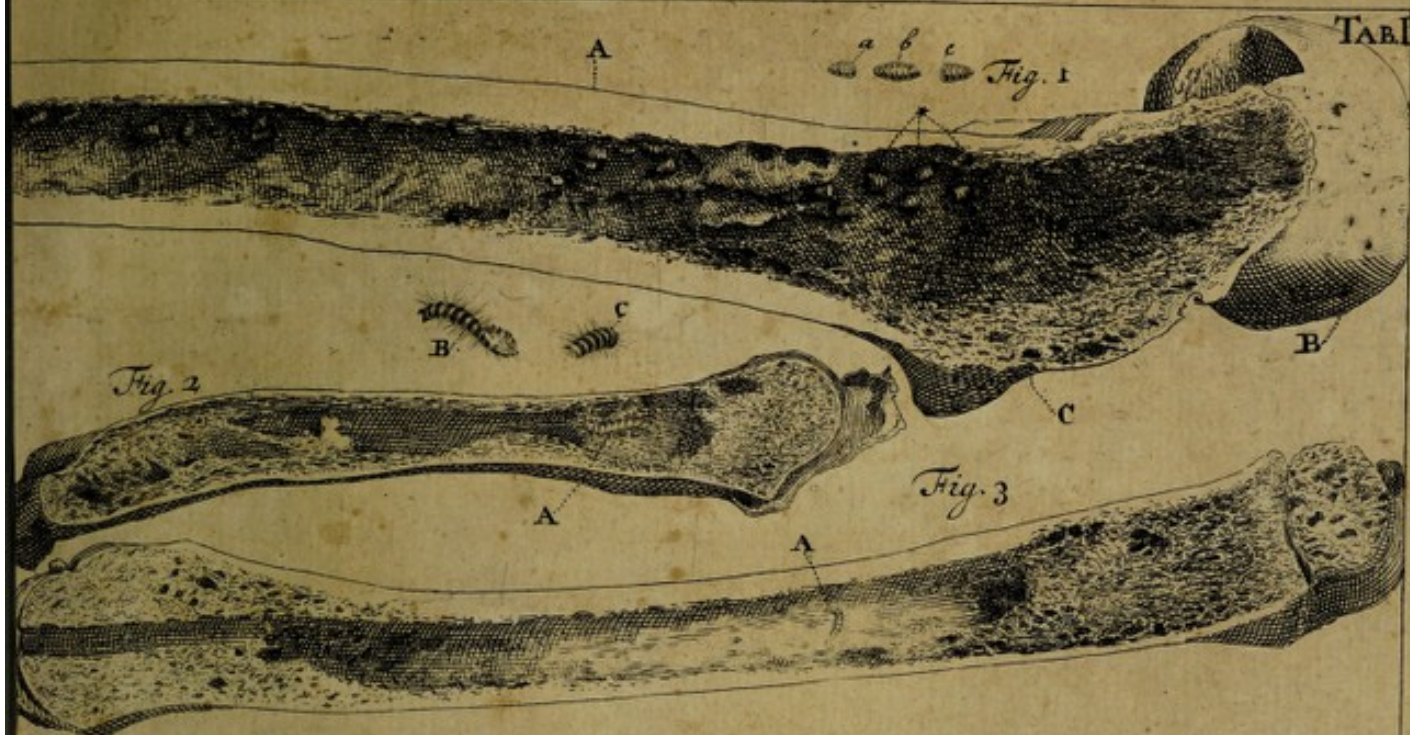
a. b. c. eas, quæ ex ossis cavo desumptæ sunt, ut luculentius in oculos incurrant.

NB. Chrysalides, quæ nobis hic repræsentantur magnam habent Analogiam cum iis, quæ nobis occurrunt in primo Thesaurò Anatomico meo, quamvis non uno eodemque loco situm habuerint; hæ enim hærent in ossis cavo, illæ verò in Thesaurò descriptæ & delineatæ, quotidie magno numero per vias urinarias prodibant ex viro nobili.

FIG. 2. Os humeri ex infante, in cujus cavo inveniebantur post apertionem exuvie vermiculi alterius formæ, & constitutionis.

A. Exuvie in dorso decumbentes, oculis non nihil armatis visæ; frustum à la-

2. 11. 11

2. 11. 11

a latere situm reservo quoque in alio osse, id quod considerandum.
B. Exuviae ejusdem vermiculi integræ, in alia corporis parte inventæ,
& insertæ, ut luculentius oculos incurrerent.

C. Frustum dictarum exuviarum, in alio osse inventum.

FIG. 3. Pars brachii, in cujus cavo hæsit vermiculi residuum, sicuti
hic repræsentatur, sed verò post factam à sculptore iconem decidit
in terram, ita ut objectum ipsum nunc haud possim demonstrare.

A. Objectum.

FIG. 4. Segmentum Intestini jejuni facie interiore, cujus repletio
facta per arteriam.

NB. Juga hic ablata sunt, ut arteriarum reptatus luculentius in con-
spectum venirent.

FIG. 5. Idem objectum facie exteriori.

FIG. 6. Segmentum intestini Ilei, facie exteriori; hujus repletio fa-
cta per venam.

FIG. 7. Idem objectum, facie interiore visum.

T A B. I I.

FIG. 1. Demonstrat semi-os femoris pueri octo circiter annorum ferrâ
divisum, ut interiora pateant.

A. Caput ossis femoris.

B. B. Cartilago undulata synchondroscos, cujus ope cervix conjungi-
tur capiti eâ ætate.

C. Cervix.

D. Trochanter major, partim cartilagineus.

E. Ossificatio in sui medio.

F. Animalculum scarabæum æmulans, inter ossium filamento-
sum tam profunde hærens, ut intuentibus facile sit conjicere,
tale quid per fucum nequivisse perfici. Præterea sculptor dictum
objectum in totum haud potuit exprimere, sine ablatione alicujus
particulæ osseo-filamentosæ. Si quis hancce animalculi teneritatem
considerat, facile calculum appositurus erit, ortum ibi loci duxisse,
& non alibi. ne quis autem hæreat aut fidem dictis deneget, veniat
& videat.

G. Animalculum scarabæum æmulans.

* Idem per microscopium visum.

Quod osseo-filamentosa substantia, in qua animalculum hospitatur,
hic à sculptore non est expressa, ejus in objecto ipso nulla alia ratio
est, quam quod illud propter teneritatem exprimere haud potuerit.
Quare & hic quoque dico, veni & vide.

H. Extremitas inferior ossis femoris, ubi epiphysis inferior ablata.

I. Exterior, durior & compactior substantia ossis femoris, Belgice
vulgo **Ivoor** dicta, quæ nusquam crassior, quam in sui medio,
ubi

ubi ossificationem ab exortu fieri videmus, unde tenuius atque tenuius fit donec tandem dispareat.

FIG. 2. Fructus mali Perfici, cum suis vasis succiferis, ex calculo, in medio fructus posito, prodeuntibus, cum pulpositate ab extremis vasis dependente.

FIG. 3. Pyrum Arundinaceum, *Pietpeer* / vulgo dictum, in sceleton, (si ita loqui sit licitum) arte redactum; id est, omnia vasa succifera sunt ramificata, instar vasorum arteriosorum in placenta humana. ab iis quoque vasis succosis dependet substantia pulpovascularum, id quod hic luculenter apparet.

A. Pediculus.

B. Vasa succifera.

C. Pulpa.

FIG. 4. Denotat contentum Atheromatis admirandæ formæ.

A. Capillorum manipulus, ossæ substantiæ adhærens.

B. B. Geminus dens molaris.

FIG. 5. Exhibet idem objectum, ab altera facie visum.

A. Ossea substantia difformis.

BB. Geminus molaris.

C. Capilli.

FIG. VI. Segmentum carneum pediculo & unguicula præditum.

A. Substantia carnea, pilis rarioribus obsita.

B. Unguicula. C. Pediculus.

FIG. VII. Segmentum Ventriculi cum annexo integumento papillarum, corpore reticulari dicto, ex ove.

A. Papillæ ex superficie prominentes.

B. Corpus reticulare.

FIG. VIII. Segmentum ossis humani pueri, periostio obductum.

NB. Periostium scatet tot vasis sanguifluis, ut ab unaquaque parte rubicundissimum appareat; perpauca tamen vascula sanguinea in cavitæ ossium sunt reperta.

FIG. IX. Fructus mali Armeniaci, Belgice *Abzicoos* / dissolutus, cum suis vasis succiferis & pulposis.

A. Nucleus osseus.

BB. Vasa succosa & pulposa, alterius constitutionis, quam quæ reperiuntur in fructu mali Perfici, ut & Pyri.

T A B. I I I.

FIG. I. A. Fundus uteri inversi puerperæ.

B. B. Fibre carnosæ in orbem positæ, ad placentæ expulsionem destinatæ.

FIG. II. A. Maxima pars vesiculæ felleæ ex ovis hepate desumpta.

NB. Rami venosi maxima ex parte à latere provenientes, partim sursum repunt; hi autem sese exhibebant visui post repletionem venarum portarum, id quod notandum.

Fig. 2

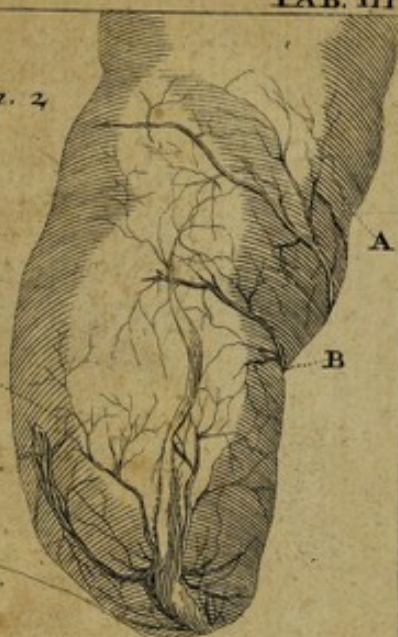
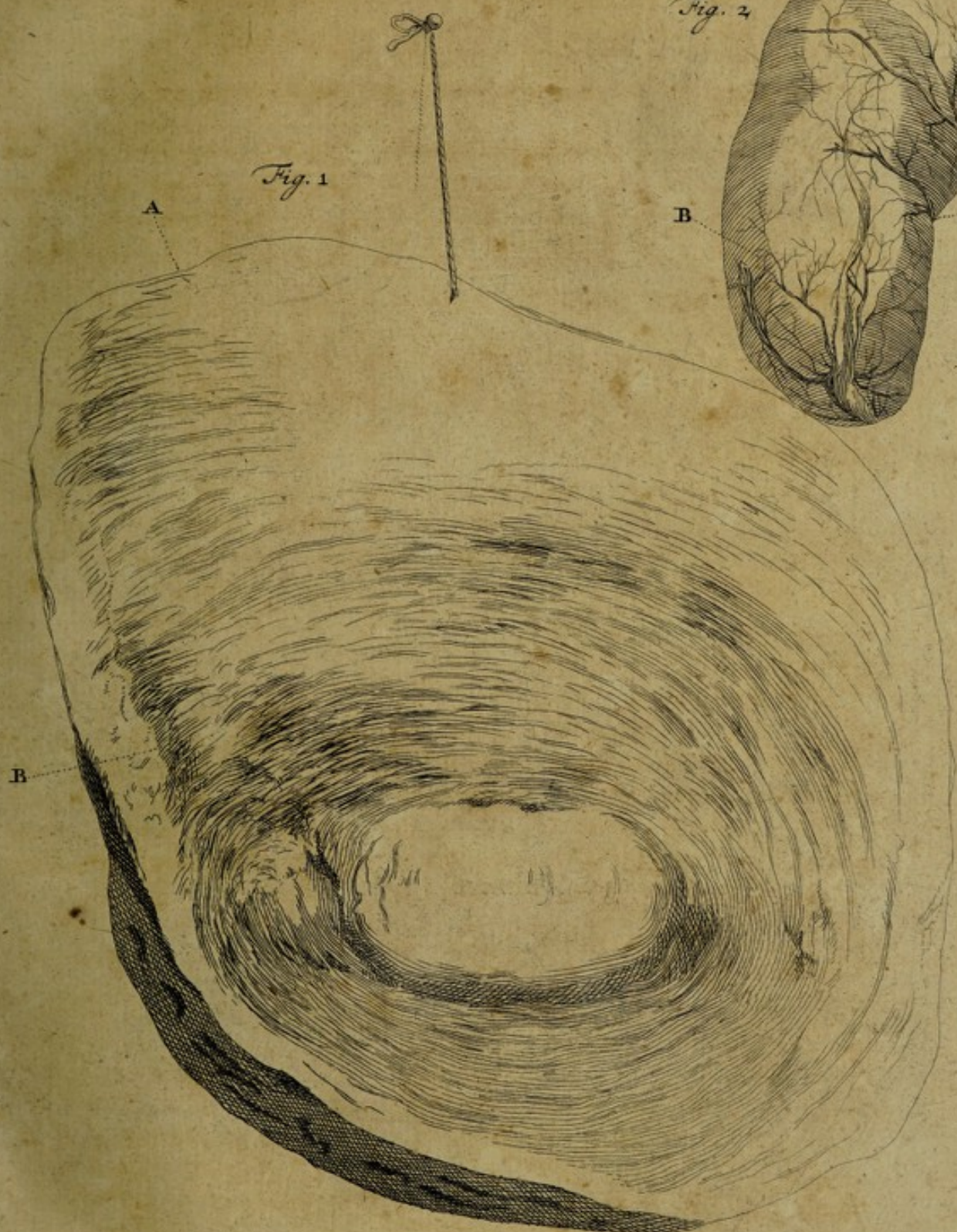

Fig. 1

THE HISTORY OF THE

ROYAL FAMILY OF

THE HOUSE OF

THE HOUSE OF

THE HOUSE OF

THE HOUSE OF

THE HOUSE OF

THE HOUSE OF

THE HOUSE OF

THE HOUSE OF

THE HOUSE OF

THE HOUSE OF

THE HOUSE OF